

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**« Από την Ύφεση στην Ανάπτυξη,
Βήματα – Στρατηγικές – Στόχοι »**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Κος Ντεμίρης Κωνσταντίνος

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Τούσης Ευθύμιος

Ιωακείμ Δημήτριος

Στατεράς Παναγιώτης

ΠΑΤΡΑ 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μας δίνετε η ευκαιρία με την παρούσα πτυχιακή εργασία να σημειώσω ότι , είναι ιδιαίτερα δύσκολο και κοπιαστικό να ολοκληρώσεις το έργο που ξεκινάς κάποια στιγμή έχοντας ταυτόχρονα κι άλλες υποχρεώσεις που πρέπει να διεκπεραιώσεις. Πολλές φορές είναι μάταιο και άλλες φορές εφικτό.

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο θα πρέπει να ευχαριστήσουμε θερμά ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Κωνσταντίνο Ντεμίρη που στήριξε την προσπάθεια μας σε δύσκολες στιγμές , μας καθοδήγησε και μας αφιέρωσε πολύ από τον πολύτιμο χρόνο του για να φτάσουμε εδώ.

Τέλος, ιδιαίτερα πρέπει να ευχαριστήσουμε την οικογένεια μας για την συμπαράσταση του και για τον λίγο χρόνο που τους αφιερώνουμε με την ελπίδα να τους το ανταποδώσουμε τα επόμενα χρόνια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	Σελ.2
Περιεχόμενα.....	Σελ.3
Κατάλογος γραφημάτων ιεραρχίας.....	Σελ.7
Κατάλογος γραφημάτων.....	Σελ.7
Κατάλογος πινάκων.....	Σελ.7
Περίληψη.....	Σελ.8
Εισαγωγή.....	Σελ.11
1. Εισαγωγικές Έννοιες.....	Σελ.13
1.1. Οικονομικό πρόβλημα.....	Σελ.13
1.1.1. Οικονομικές διακυμάνσεις.....	Σελ.13
1.1.2. Φάσεις οικονομικού Κύκλου.....	Σελ.14
1.2. Τι είναι η υφεση.....	Σελ.17
1.2.1. Παραδείγματα οικονομικής ύφεσης.....	Σελ.17
1.2.2. Ανεργία.....	Σελ.21
1.2.3. Συνέπειες της ανεργίας.....	Σελ.23
1.2.4. Καταπολέμηση της Ανεργίας.....	Σελ.24
1.2.5. Έλλειμμα.....	Σελ.25
1.3. Τι είναι η ανάπτυξη.....	Σελ.25
1.3.1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν.....	Σελ.26
1.3.2. Καθαρό εγχώριο προϊόν.....	Σελ.26
1.4. Δημόσιο χρέος.....	Σελ.28
1.5. Πληθωρισμός.....	Σελ.30
1.6. Ροπή προς κατανάλωση και αποταμίευση.....	Σελ.31
1.6.1. Μέση ροπή προς κατανάλωση και αποταμίευση.....	Σελ.32
1.7. Επενδύσεις.....	Σελ.34
1.8. Δημόσιες δαπάνες.....	Σελ.36
1.9. Δημόσια έσοδα.....	Σελ.37
1.9.1. Φ.Π.Α.....	Σελ.39
1.9.2. Φόροι κοινωνικής ασφάλισης.....	Σελ.40
1.9.3. Έσοδα από δημόσιο δανεισμό.....	Σελ.40
1.10. Εισαγωγές-Εξαγωγές.....	Σελ.40
1.11. Δασμοί.....	Σελ.41
1.12. Παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου.....	Σελ.42
1.13. Συμπεράσματα.....	Σελ.43
2. Παρουσίαση Υπουργείων.....	Σελ.44

2.1.	Υπουργείο Εσωτερικών.....	Σελ.44
2.2.	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.....	Σελ.45
2.3.	Υπουργείο Ανάπτυξης.....	Σελ.46
2.4.	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.....	Σελ.47
2.5.	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων δικαιωμάτων.....	Σελ.49
2.6.	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.....	Σελ.50
2.7.	Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων..	Σελ.51
2.8.	Υπουργείο Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.....	Σελ.52
2.9.	Υπουργείο Εξωτερικών.....	Σελ.53
2.10.	Γενική Γραμματεία Μακεδονίας-Θράκης.....	Σελ.54
2.11.	Υπουργείο Υποδομών , Μεταφορών και Δικτύου.....	Σελ.55
2.12.	Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού.....	Σελ.56
2.13.	Υπουργείο Υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης.....	Σελ.57
2.14.	Υπουργείο Οικονομικών.....	Σελ.59
2.15.	Συμπεράσματα.....	Σελ.60
3.	Δ.Ε.Κ.Ο.....	Σελ.61
3.1.	Συνοπτική ανάλυση Δ.Ε.Κ.Ο.....	Σελ.63
3.1.1.	Δημόσια επιχείρηση ηλεκτρισμού.....	Σελ.63
3.1.2.	Διαχειριστής ελληνικού συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.....	Σελ.64
3.1.3.	Δημόσια επιχείρηση αερίου.....	Σελ.64
3.1.4.	Ελληνικά πετρέλαια.....	Σελ.64
3.1.5.	Ελληνική ραδιοφωνία-τηλεόραση.....	Σελ.64
3.1.6.	Οργανισμός αστικών συγκοινωνιών Αθηνών.....	Σελ.65
3.1.7.	Ηλεκτροκίνητα λεωφορεία περιοχής Αθηνών-Πειραιώς...Σελ.65	
3.1.8.	Ηλεκτρικοί σιδηρόδρομοι Αθηνών-Πειραιώς.....	Σελ.65
3.1.9.	Αττικό μετρό.....	Σελ.65
3.1.10.	Ελληνικές αλυκές.....	Σελ.65
3.1.11.	Γενική μεταλλευτική & μεταλλουργική ανώνυμη εταιρεία.Σελ.66	
3.1.12.	Ελληνικά ταχυδρομεία.....	Σελ.66
3.1.13.	Εταιρία ύδρευσης και αποχέτευσης πρωτεύουσας.....	Σελ.66
3.1.14.	Οργανισμός λιμένος Πειραιώς.....	Σελ.66
3.1.15.	Οργανισμός σιδηροδρόμων Ελλάδος.....	Σελ.67
3.1.16.	Ταμείο εθνικής οδοποιίας.....	Σελ.67
3.1.17.	Διεθνής αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος»...Σελ.67	
3.1.18.	Ταχυδρομικό ταμιευτήριο.....	Σελ.67
3.1.19.	Οργανισμός τηλεπικοινωνιών Ελλάδος.....	Σελ.68
3.1.20.	Οργανισμός σχολικών κτηρίων.....	Σελ.68
3.1.21.	Αγροτική τράπεζα.....	Σελ.68
3.1.22.	Οργανισμός προγνωστικών αγώνων ποδοσφαίρου.....	Σελ.68

3.1.23.	Ελληνικός οργανισμός τυποποίησης.....	Σελ.69
3.1.24.	Ελληνική αεροπορική βιομηχανία.....	Σελ.69
3.1.25.	Ελληνικά αμυντικά συστήματα.....	Σελ.69
3.1.26.	ΑΣΠΡΟΦΟΣ.....	Σελ.70
3.1.27.	Δημόσια επιχείρηση ανέγερσης νοσηλευτικών μονάδων.....	Σελ.70
3.1.28.	Διεθνής έκθεση Θεσσαλονίκης.....	Σελ.70
3.1.29.	ΘΕΜΙΣ ΑΕ.....	Σελ.71
3.1.30.	Κέντρο ελέγχου και πρόληψης νοσημάτων.....	Σελ.71
3.1.31.	Ελληνική βιομηχανία Ελλάδος.....	Σελ.72
3.1.32.	Ολυμπιακές αερογραμμές.....	Σελ.72
3.1.33.	Ελληνικά ναυπηγεία Σκαραμαγκά.....	Σελ.72
3.1.34.	Α.Γ.Ε.Τ.....	Σελ.73
3.2.	Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.....	Σελ.73
3.3.	Συμπεράσματα.....	Σελ.75
4.	Οικονομική Ιστορία Της Ελλάδας.....	Σελ.76
4.1.	ΑΕΠ.....	Σελ.76
4.2.	Η ανεργία στην Ελλάδα.....	Σελ.78
4.3.	Έλλειμμα.....	Σελ.84
4.4.	Πληθωρισμός.....	Σελ.96
4.5.	Τα ισοζύγια της Ελλάδας.....	Σελ.105
4.5.1.	Το εμπορικό ισοζύγιο.....	Σελ.105
4.5.2.	Ισοζύγιο πληρωμών.....	Σελ.107
4.5.3.	Ισοζύγιο υπηρεσιών.....	Σελ.109
4.5.4.	Ισοζύγιο εισοδημάτων.....	Σελ.110
4.5.5.	Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων.....	Σελ.111
4.5.6.	Ισοζύγιο μεταβιβάσεων κεφαλαίου.....	Σελ.112
4.5.7.	Άμεσες επενδύσεις.....	Σελ.113
4.5.8.	Επενδύσεις χαρτοφυλακίου.....	Σελ.114
4.6.	Συμπεράσματα.....	Σελ.118
5.	Η Ελληνική οικονομία Σήμερα.....	Σελ.119
5.1.	Συμπεράσματα.....	Σελ.122
6.	Δειγματοληπτική Έρευνα.....	Σελ.123
6.1.	Αποτελέσματα έρευνας.....	Σελ.126
6.2.	Συμπεράσματα.....	Σελ.135
7.	Στρατηγικές και βήματα ανάπτυξης.....	Σελ.136
7.1.	Οικονομικές προοπτικές.....	Σελ.136
7.2.	Προσαρμογές στις δαπάνες.....	Σελ.136
7.3.	Μεταρρυθμίσεις στην κοινωνική ασφάλιση.....	Σελ.138
7.4.	Αυξήσεις εσόδων.....	Σελ.139
7.5.	Μεταρρυθμίσεις στις δημόσιες επιχειρήσεις.....	Σελ.140

7.6.	Αποκρατικοποιήσεις.....	Σελ.141
7.7.	Πολιτικές διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.....	Σελ.141
7.8.	Μείωση της ανεργίας.....	Σελ.143
7.9.	Έλεγχος πληθωρισμού.....	Σελ.143
7.10.	Αύξηση ρευστότητας.....	Σελ.143
7.11.	Πολιτικό σύστημα.....	Σελ.143
7.12.	Κούρεμα Ομολόγων.....	Σελ.144
7.13.	Συμπεράσματα.....	Σελ.145
	Βιβλιογραφία.....	Σελ.146
	Ιστοσελίδες.....	Σελ.146

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ-ΠΙΝΑΚΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΓΡ.Ι.1	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Σελ.33
ΓΡ.Ι.2	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΑΓΡΟΤ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Σελ.34
ΓΡ.Ι.3	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Σελ.35
ΓΡ.Ι.4	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Σελ.36
ΓΡ.Ι.5	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Σελ.37
ΓΡ.Ι.6	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	Σελ.38
ΓΡ.Ι.7	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	Σελ.39
ΓΡ.Ι.8	Πολιτική ηγεσία ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	Σελ.40
ΓΡ.Ι.9	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΘΑΛΛΑΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	Σελ.41
ΓΡ.Ι.10	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	Σελ.42
ΓΡ.Ι.11	Πολιτική ηγεσία Γ.Γ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	Σελ.43
ΓΡ.Ι.12	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΥΠΟΔΟΜΩΝ	Σελ.44
ΓΡ.Ι.13	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	Σελ.45
ΓΡ.Ι.14	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΥΓΕΙΑΣ	Σελ.46
ΓΡ.Ι.15	Πολιτική ηγεσία ΥΠ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	Σελ.47

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΓΡ. 1	Ιστορική εξέλιξη Ελλάδας	Σελ. 61
ΓΡ. 2	Ιστορική εξέλιξη Ελλάδας	Σελ. 62

ΠΙΝΑΚΕΣ

Π.1	Εξέλιξη δημόσιου χρέους	Σελ. 79
Π.2	Σύνθεση χρέους σε €	Σελ. 80
Π.3	Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους	Σελ. 81
Π.4	Δημόσιες δαπάνες, φόροι και έλλειμμα	Σελ. 85
Π.5	Δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό ΑΕΠ	Σελ. 86
Π.6	Δημόσια έσοδα ως ποσοστό ΑΕΠ	Σελ. 88
Π.7	Δημόσιο έλλειμμα ως ποσοστό ΑΕΠ	Σελ. 89
Π.8	Εμπορικό ισοζύγιο	Σελ. 90
Π.9	Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	Σελ. 93
Π.10	Ισοζύγιο υπηρεσιών	Σελ. 94
Π.11	Ισοζύγιο εισοδημάτων	Σελ. 96
Π.12	Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	Σελ. 97
Π.13	Ισοζύγιο μεταβιβάσεων κεφαλαίου	Σελ. 98
Π.14	Επενδύσεις κεφαλαίου	Σελ. 99
Π.15	Ισολογισμός απογραφής 2011	Σελ. 105

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το οικονομικό πρόβλημα είναι ένα πολυδιάστατο και πολύπλευρο πρόβλημα που δελύνεται εύκολα. Η οικονομία έχει κάποιες φάσεις οι οποίες ονομάζονται φάσεις του οικονομικού κύκλου. Αυτό έχει αποδείξει ότι όλες οι οικονομίες των χωρών παγκοσμίως περνάνε από διάφορες φάσεις. Μία από αυτές είναι η ύφεση και επίσης είναι και η ανάπτυξη. Ο κύκλος που κάνει αυτό το φαινόμενο της φάσης του οικονομικού κύκλου δημιουργεί στις διάφορες χώρες τις λεγόμενες οικονομικές κρίσεις. Αυτές οι οικονομικές κρίσεις που δημιουργούνται στις χώρες έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η ανεργία λόγω της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης. Έχει ως αποτέλεσμα η ανεργία να επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό λόγω των επιδομάτων ανεργίας και να έχουμε απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένεια του. Οι κυβερνήσεις των χωρών παίρνουν κάποια μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας, τα μέτρα αυτά είναι δημοσιονομικά και νομισματικά. Η οικονομική δυσχέρεια των χωρών και η απελπιστική κατάσταση έχει ως φυσικό αποτέλεσμα την αύξηση του δημόσιου χρέους της χώρας επειδή δεν μπορούν να πληρώσουν τα λεφτά που έχουν δανειστεί από τις αγορές.

Επιπλέον αυξάνεται και το έλλειμμα επειδή η χώρα έχει απώλεια παραγωγικών δυνάμεων και η παραγωγική διαδικασία είναι πάρα πολύ χαμηλή έως και μηδενική. Έτσι η εισαγωγές προϊόντων είναι περισσότερες απ' ότι η εξαγωγές προϊόντων της χώρας και αυτό έχει ως φυσικό επακόλουθο τα έσοδα της χώρας να είναι υπερβολικά λιγότερα από τα έξοδα της.

Για να οδηγηθεί μια χώρα στην ανάπτυξη θα πρέπει να υπάρξει μεταβολή και αλλαγή του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ). Αυτό ονομάζεται οικονομική μεγέθυνση και σημαίνει αύξηση του ρυθμού παραγωγής αγαθών, συσσώρευση κεφαλαίων και τεχνολογική μεταβολή που ενισχύουν την παράγωγη.

Ένα ακόμα πρόβλημα είναι ο πληθωρισμός. Είναι ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες οικονομίες δηλαδή το πρόβλημα του διαρκούς ανερχόμενου επιπέδου των τιμών, των αγαθών και των υπηρεσιών και αυτό έχει ως συνέπεια τη συνεχή μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος. Για την αντιμετώπιση του οικονομικού προβλήματος των χωρών, οι χώρες το πρώτο μέτρο που παίρνουν είναι η

περικοπή των δημοσίων δαπανών δηλαδή μειώσεις μισθών των υπαλλήλων, μειώσεις απασχολούμενων στο δημόσιο.

Όμως η χώρα από την άλλη θα πρέπει να αυξήσει και τα έσοδά της για να καλύψει τις δημόσιες δαπάνες. Τα δημόσια έσοδα ένα κράτος τα βρίσκει από την επιβολή φόρων ή από τον δανεισμό. Τέτοιοι φόροι είναι ο φόρος εισοδήματος, φόρος περιουσίας, φόρος δαπάνης και ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ).

Μια άλλη πηγή εσόδων για τα κράτη είναι και η δασμοί δηλαδή ο φόρος που επιβάλλει κάθε κράτος στα προϊόντα που εισάγει και επίσης είναι ένα μέτρο άσκησης προστατευτικής πολιτικής δηλαδή χρησιμοποιούνται περισσότερο για την αντιμετώπιση προβλημάτων του ισοζυγίου πληρωμών.

Όσον αφορά την χώρα μας την Ελλάδα η ελληνική οικονομία που αντιμετωπίζει ένα σοβαρό οικονομικό πρόβλημα που αναπτύχθηκε ταχύτατα μετά τον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο. Η συνεχής σύγκληση με τις αναπτυγμένες δυτικές χώρες διακόπηκε κατά το 1980 για να ξαναρχίσει το 1995.

Πριν από την πρώτη πετρελαϊκή κρίση ήταν μια από της ταχύτερα αναπτυσσόμενες ευρωπαϊκές οικονομίες. Μετά από το 1974 ο ρυθμός της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας έπεσε σε χαμηλά επίπεδα και η ανεργία αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 η ανεργία αυξήθηκε και ξεπέρασε τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η εικόνα αυτή της ανεργίας παραμένει ακόμα και σήμερα.

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί διεθνώς μια πελώρια βιβλιογραφία σχετικά με τα αίτια της υπερδίογκωσης των κρατικών ελλειμμάτων και τις επιπτώσεις του στην αναπτυξιακή πορεία του συστήματος. Αυτό μας εξηγεί τη διεύρυνση της πορείας των δημοσιονομικών ελλειμμάτων τα τελευταία 10 έτη στην Ελλάδα.

Όσον αφορά τον πληθωρισμό στην Ελλάδα ο δωδεκάμηνος ρυθμός του παραμένει σε πτωτική τροχιά το 1998. Πτωτική τροχιά ακλούθησε ο πληθωρισμός και το 1999 εξαιτίας του υψηλότερου αντιπληθωριστικού αποτελέσματος της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής καθώς και των μισθολογικών εξελίξεων. Στην διάρκεια του 2000 όμως ο πληθωρισμός αυξήθηκε στην Ελλάδα καθώς και στην ζώνη του ευρώ. Βεβαίως η αύξηση τη έμμεσης φορολογίας στον ετήσιο ρυθμό ανόδου των τιμών σταδιακά θα εξασθενήσει στην διάρκεια του 2011 και αναμένεται να υποχώρηση σημαντικά και π πληθωρισμός. Η έξαρση

του πληθωρισμού τον τρέχον έτος δικαιολογείται απόλυτα από το γεγονός ότι η οικονομία βρίσκεται στην φάση της ύφεσης.

Η Ελλάδα σήμερα είναι μια αναπτυγμένη χώρα με ένα υψηλό επίπεδο διαβιώσεις και πολύ υψηλό δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης όπου κατατάσσεται 22^η στον κόσμο και 22^η στον δείκτη The Economist. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή το σύνολο των απασχολούμενων εκτιμάται ότι ανήλθε σε 4.267.584 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 756.795 άτομα ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε 4.302.315 άτομα. Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα σημείωσε αύξηση από 4,2% σε 4,3% σύμφωνα με τα στοιχεία της Κοινοτικής Στατιστικής Υπηρεσίας Eurostat. Το δημόσιο έλλειμμα έφτασε στο 15.4% του ΑΕΠ και τα επίπεδα του δημοσίου χρέους στο 127% του ΑΕΠ. Αυτά οδήγησαν σε υψηλό κόστος δανεισμού που προκάλεσε την σοβαρή ελληνική οικονομική κρίση σήμερα.

Για την αντιμετώπιση της σοβαρής οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα θα πρέπει να γίνουν κάποιες διαρθρωτικές αλλαγές όπως: προσαρμογές στις δαπάνες, μεταρρυθμίσεις στην κοινωνική ασφάλιση, αύξηση εσόδων, μεταρρυθμίσεις στις δημόσιες επιχειρήσεις, αποκρατικοποιήσεις, πολιτικές διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, μείωση της ανεργίας, έλεγχος πληθωρισμού κ αύξηση ρευστότητας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σαν ομάδα σπουδαστών αποφασίσαμε να αναλάβουμε την σύνταξη της πτυχιακής μας εργασίας με θέμα ‘Από την Ύφεση στην Ανάπτυξη, Βήματα – Στρατηγικές – Στόχοι ‘ .

Το θέμα αυτό ενδιαφέρει την πλειονότητα του ελληνικού λαού λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης της Ελλάδας σήμερα , δίνοντάς μας το καθολικό ενδιαφέρον για την έρευνα του συγκεκριμένου θέματος. Επίσης, παρακολουθώντας και επιτυχαίνοντας με άριστα στα αντίστοιχα μαθήματα του τμήματός μας θελήσαμε να εφαρμόσουμε την γνώση που αποικοδομήσαμε όλα αυτά τα χρόνια στο ίδρυμα αυτό και στην πράξη. Γενικά , η έρευνα του συγκεκριμένου θέματος έχει την δυνατότητα να εξάγει σημαντικά αποτελέσματα που θα μπορούσαν να είναι βάση για περαιτέρω έρευνες ή να υιοθετηθούν από κάποιους για προσωπικής του ωφέλεια. Ειδικά για εμάς, η επιλογή του θέματος αυτού ήταν αναγκαία προϋπόθεση για να διαπιστώσουμε κατά πόσο μπορούμε να προτείνουμε λύσεις και προβληματισμούς για μια τόσο ιστορική περίοδο της ελληνικής οικονομικής ιστορίας.

Στην έρευνα που ακολουθεί στις επόμενες σελίδες έχουμε αναπτύξει θεωρίες και παραδείγματα για διάφορα επίκαιρα θέματα . Πάντα σε αυτή την κατάσταση βάδιζε η ελληνική οικονομία; , υπήρχε ποτέ ανάπτυξη στην Ελλάδα και κατά τι ποσοστό; . Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που απαντάμε και αναλύουμε στην έρευνα αυτή. Η εργασία μας αποτελείτε τόσο από θεωρητικά όσο και από πραγματικά πρακτικά ιστορικά γεγονότα που συντελούν στην περαιτέρω εμβάθυνση του θέματος αλλά και στην ορθότερη κατανόηση των προβλημάτων και των λύσεων που προωθούμε για αυτά.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, η εργασία μας αυτή θα μπορούσε να συμβάλει αφενός σε νέα γνώση αλλά και να είναι το κίνητρο για περαιτέρω έρευνες εις βάθος. Μέσω της ανάλυσής μας προωθούμε στοιχεία στους αναγνώστες την παρούσας εργασίας για το επικρατούν σύστημα στην χώρα μας και πως αυτό θα μπορούσε να αλλάξει για να είναι περισσότερο κοινωνικό , ηθικό , αντικειμενικό και να συμβαδίζει με την εποχή μας δηλαδή λιγότερο συντηρητικό .

Η εργασία μας αποτελείτε από επτά κεφάλαια που το κάθε ένα από αυτά αποτελεί σημαντικό τμήμα της έρευνάς μας. Στο πρώτο κεφάλαιο , σας αναφέρουμε τις εισαγωγικές έννοιες που θα πρέπει να είναι γνωστές εκ των προτέρων για να γίνουν τα υπόλοιπα απολύτως κατανοητά , όπως τι είναι το οικονομικό πρόβλημα , ποιες οι φάσεις του οικονομικού κύκλου κ.ο.κ. Στο δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τον τρόπο

διοίκησης της Ελλάδας μέσω Υπουργείων , ΟΤΑ και ΔΕΚΟ. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναπτύσσουμε την οικονομική ιστορία της Ελλάδας από το 2ο παγκόσμιο πόλεμο και έπειτα που είναι σημαντικός σταθμός της έρευνάς μας. Στο πέμπτο κατά σειρά κεφάλαιο ακολουθείτε η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας σήμερα . Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η δειγματοληπτική έρευνα και τα αποτελέσματά της που έχει σας σκοπό της ανάδειξη της ελληνικής νοοτροπίας σήμερα. Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τις στρατηγικές και τα βήματα που θεωρούμε εμείς ότι μπορούν να φέρουν οικονομική ανάπτυξη στην ελληνική οικονομία μέσω διαφόρων παραγόντων.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ(1)

1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Οι άνθρωποι έχουμε ανάγκες που πρέπει να τις ικανοποιήσουμε με τα απαραίτητα κάθε φορά μέσα. Η σχέση αυτή μεταξύ των ανθρώπινων αναγκών και των μέσων οδηγεί στην διατύπωση του Οικονομικού Προβλήματος. Μπορούμε να πούμε πως το βασικό οικονομικό πρόβλημα βρίσκεται στο γεγονός ότι, ενώ οι ανθρώπινες ανάγκες είναι απεριόριστες, τα μέσα που έχουμε για την ικανοποίησή τους είναι περιορισμένα. Η προσπάθεια αυτή να ξεπερασθεί η σχετική έλλειψη των αγαθών, να λυθεί δηλαδή το οικονομικό πρόβλημα, είναι η βάση της οικονομικής δραστηριότητας των ανθρώπων. Για να δημιουργηθούν τα αγαθά αυτά χρειάζονται πρώτες ύλες, εργασία και κεφάλαιο(= παραγωγικοί συντελεστές). Το οικονομικό πρόβλημα εμφανίζεται ως μόνιμο πρόβλημα των ανθρώπινων κοινωνιών. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας και της οικονομίας το οικονομικό πρόβλημα αρχίζει να αντιμετωπίζετε ή μήπως διογκώνετε;

1.1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ

Οι οικονομικές διακυμάνσεις περιλαμβάνουν:

1. **Τη μακροχρόνια τάση της οικονομίας.** Η μακροχρόνια τάση της οικονομίας δηλώνει είτε την ανοδική είτε την καθοδική τάση που έχει η οικονομία για μια μεγάλη χρονική περίοδο. Αναφέρεται σε όλη την οικονομική δραστηριότητα της οικονομίας και αποτελεί τη συνισταμένη των δραστηριοτήτων των επιμέρους οικονομικών φορέων της οικονομίας.
2. **Τους επιχειρηματικούς οικονομικούς κύκλους.** Εκτός από την μακροχρόνια τάση, που μπορούμε να παρατηρήσουμε σε μια οικονομία, μπορούμε επίσης να παρατηρήσουμε διακυμάνσεις στην οικοδομική δραστηριότητα, η οποία χαρακτηρίζεται από άνθηση για μερικά χρόνια και ακολουθείται από ύφεση πάλι για μερικά χρόνια. Αυτές οι οικονομικές διακυμάνσεις ονομάζονται επιχειρηματικοί κύκλοι και εκδηλώνονται σε όλους τους τομείς μιας οικονομίας.

(1) Γεωργακοπούλου Θ., Λιανού Θ., Μπένου Θ., Τσεκούρα Γ., Χατζηπροκοπίου Μ., Χρήστου Γ., 2007, *Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία*, Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα

3. **Τις εποχιακές διακυμάνσεις** . Οι εποχιακές διακυμάνσεις αποτελούν μεταβολές της οικονομικής δραστηριότητας που εκδηλώνονται στη διάρκεια του χρόνου.

Οι διακυμάνσεις αυτές οφείλονται συνήθως σε εποχιακούς λόγους και συνδέονται επίσης με διάφορες ημερολογιακές περιστάσεις , όπως οι εορτές, καλοκαίρια κ.ο.κ.

4. **Τις τυχαίες διακυμάνσεις** . Ορισμένοι τομείς της οικονομίας είναι δυνατό να παρουσιάσουν διακυμάνσεις , οι οποίες δεν οφείλονται σε οικονομικούς παράγοντες, όπως πχ μια μεγάλη ξηρασία που επηρεάζει την γεωργική παραγωγή.

Τους επιχειρηματικούς κύκλους ανάλογα με τη διάρκειά τους μπορούμε να τους διακρίνουμε σε δύο κατηγορίες: α) στους κύκλους με μικρή διάρκεια(1-2 έτη) και β) στους κύκλους με μεγάλη διάρκεια(7-10 έτη).Ανεξάρτητα από την χρονική διάρκεια των επιχειρηματικών κύκλων , μπορούμε να τους χωρίσουμε στις εξής κατηγορίες: α)φάση ανόδου ή ανθήσεως της οικονομίας, β) φάση κρίσεως, που ακολουθεί μετά από κάθε άνοδο, γ) φάση υφέσεως ή καθόδου της οικονομίας και δ) φάση αναρρώσεως ή αναζωογονήσεως της οικονομίας.

1.1.2 ΦΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Όλες οι φάσεις του οικονομικού κύκλου παρουσιάζουν τα ίδια οικονομικά χαρακτηριστικά . Μελετώντας μια οικονομία σε καθεμία από τις πιο πάνω φάσεις , παρατηρούμε τα επόμενα:

- I. **Η φάση της ανόδου ή ανθήσεως της οικονομίας.** Στην αρχή της φάσεως της ανόδου ή ανθήσεως της οικονομίας υπάρχουν πλεονάζουσες ποσότητες παραγωγικών συντελεστών , γιατί η οικονομία μόλις έχει βγει από την φάση της υφέσεως. Έτσι μια αυξημένη ζήτηση για παραγωγικούς συντελεστές θα ικανοποιηθεί με την ίδια ή με λίγο υψηλότερη τιμή σε σχέση με εκείνη που επικρατεί στην αγορά. Κατά συνέπεια , στην αρχή της φάσεως της ανόδου της οικονομίας οι τιμές παρουσιάζουν πολύ μικρή αύξηση ώσπου η άνοδος της οικονομίας να αποκτήσει κάποια ορμή και να απορροφήσει τους υπο-απασχόλητους παραγωγικούς συντελεστές μέσα στην παραγωγική διαδικασία. Σ' αυτό το στάδιο της ανόδου παρατηρούμε αύξηση της παραγωγής σε όλους τους τομείς της οικονομίας , αλλά και αύξηση του κόστους

παραγωγής των αγαθών λόγω έλλειψης παραγωγικών συντελεστών. Έτσι και οι τιμές των αγαθών και υπηρεσιών ακολουθούν μια ανοδική πορεία. Η ύψωση του κόστους των αγαθών θα οδηγήσει σε ύψωση των τιμών και σιγά σιγά θα εμφανισθούν πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία . Θα πρέπει να σημειώσουμε επίσης, ότι στη φάση αυτή την οικονομίας η ανεργία βρίσκεται στο κατώτερο σημείο , ενώ η κερδοσκοπία, οι προσδοκίες και η αισιοδοξία είναι διάχυτες στον επιχειρηματικό κόσμο.

- II. **Η φάση της κρίσεως.** Η φάση της ανόδου της οικονομίας θα φθάσει κάποτε σε ένα τέλος. Οι παράγοντες που επιδρούν και συντελούν στην διακοπή της ανθήσεως είναι πολλοί και διάφοροι. Συνήθως μία μείωση στην συνολική ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες μπορεί να προκαλέσει την αρχή μιας ύφεσης . Αλλά και η μείωση της ζήτησης για τα προϊόντα ενός σοβαρού κλάδου της οικονομίας είναι ικανή να επηρεάσει ολόκληρο το οικονομικό σύστημα και να προκαλέσει ανακοπή της ανόδου της οικονομίας. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η φάση της κρίσης παρουσιάζεται για δύο λόγους: α)Γιατί όσο εξελίσσεται η φάση της ανόδου , η οικονομία γίνεται πιο ευάλωτη στις διάφορες διαταρακτικές επιδράσεις που μπορεί να προέρχονται μέσα από το οικονομικό σύστημα ή και έξω από αυτό και κατά συνέπεια να ανακόψουν την ανοδική πορεία της οικονομίας, β)Γιατί η οικονομία , στη φάση της ανόδου , αναπτύσσει και τα αίτια εκείνα που αναγκαστικά θα την οδηγήσουν στην κρίση και στη ύφεση. Συγκεκριμένα, κατά την άνοδο μπορεί να παρατηρήσουμε σοβαρές μεταβολές στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας , που αφορούν νέες μεθόδους παραγωγής και νέα παραγόμενα προϊόντα , με αποτέλεσμα να επηρεάζονται το κόστος παραγωγής και η ζήτηση για τα προϊόντα. Όλα αυτά έχουν ως συνέπεια της κακή οργανική διάρθρωση της παραγωγής , που αναπτύσσει και τα σπέρματα της κρίσεως.
- III. **Η φάση της ύφεσης ή καθόδου.** Η φάση της υφέσεως θα ακολουθήσει τη φάση της κρίσεως. Όπως η φάση της ανόδου αποκτά ορμή σιγά σιγά , έτσι και αυτή της υφέσεως αποκτά ένταση με την πάροδο του χρόνου. Ότι είχαμε παρατηρήσει κατά το στάδιο της ανθίσεως της οικονομίας , μπορούμε να παρατηρήσουμε και κατά το στάδιο της ύφεσης. Οι τιμές αρχίζουν να πέφτουν , με αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγής. Η μείωση της παραγωγής δε θα επιφέρει κατ ανάγκη και τη μείωση του κόστους , γιατί οι μισθοί , ακόμα και στη φάση της ύφεσης δεν μπορούν εύκολα να

μεταβληθούν. Έτσι, θα εμφανιστεί ζημία σε πολλούς κλάδους της οικονομίας, με συνέπεια την πιο πέρα μείωση της παραγωγής. Η μείωση της παραγωγής θα έχει ως συνέπεια τη μείωση της απασχόλησης, η οποία θα οδηγήσει στην μείωση εισοδημάτων, επομένως και της συνολικής ζήτησης. Η φάση της υφέσεως, οδυνηρή και μακροχρόνια διαδικασία, θα συνεχισθεί και θα παρασύρει στην πτωτική της πορεία όλους του τομείς της οικονομίας.

IV. Η φάση της αναρρώσεως ή αναζωογονήσεως. Η φάση της υφέσεως ή καθόδου της οικονομίας με την πάροδο του χρόνου θα αρχίσει να χάνει τη συσσωρευτική της δύναμη και έτσι το οικονομικό σύστημα θα γίνεται ολοένα πιο ευαίσθητο στα διάφορα οικονομικά ερεθίσματα που επηρεάζουν ευνοϊκά ορισμένους τομείς της οικονομίας. Έτσι, αν ένας τομέας της οικονομίας αυξήσει τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, θα δημιουργηθεί αμέσως μια ροή εισοδημάτων, που μπορεί να αποτελέσει και το έναυσμα για μια νέα φάση ανόδου της οικονομίας. Πρέπει να τονίσουμε ότι η ανακοπή της ύφεσης είναι πιο δύσκολη όταν βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο και η σωρευτική διαδικασία της έχει αποκτήσει κάποια ορμή. Το τέλος της φάσεως αυτής και η αρχή της ανάρρωσης της οικονομίας μπορεί να προκληθεί και από μια αύξηση της συνολικής ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες. Από οπουδήποτε και αν προέλθει η αύξηση της ζήτησεως, θα προκαλέσει της αύξηση της παραγωγής, η οποία με τη σειρά της θα σημάνει της αύξηση της απασχολήσεως και τη δημιουργία νέων εισοδημάτων. Η αναθέρμανση αυτή της οικονομίας θα προκαλέσει μικρή αύξηση των τιμών και την εμφάνιση μικρών κερδών στις επιχειρήσεις. Το κόστος των προϊόντων δεν θα ακολουθήσει ανοδική πορεία γιατί στη φάση αυτή υπάρχουν μεγάλες ποσότητες υποαπασχολητών παραγωγικών συντελεστών που δεν επιτρέπουν την ύψωση του κόστους παραγωγής. Το έναυσμα για τη ανάρρωση μπορεί να το προκαλέσει και ο κρατικός μηχανισμός με τις κρατικές δαπάνες για δημόσια έργα ή για αύξηση συντάξεων.

Στην παρούσα εργασία θα μελετήσουμε πώς μια οικονομία που βρίσκεται στην φάση της ύφεσής θα μπορέσει να αναρρώσει και να βρεθεί στην φάση της ανόδου.

1.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΦΕΣΗ

Η πλέον επώδυνη και οδυνηρή για κάθε άνθρωπο, περίοδος του καπιταλιστικού συστήματος θεωρείται αναμφισβήτητα η φάση της οικονομικής ύφεσης. Είναι το κομμάτι του καπιταλιστικού παζλ που μπαίνει για να υπενθυμίσει σε εργαζόμενους και επιχειρηματίες την σκληρότητα του συστήματος. Είναι η στιγμή που κάθε πολίτης συνειδητοποιεί πως βρίσκεται εγκλωβισμένος σε έναν φαύλο κύκλο ανάμεσα στην παράνοια του οικονομικού συστήματος που καταπίνει κάθε 8 με 10 χρόνια ένα μεγάλο μέρος όσων δημιουργήθηκαν με το αίμα των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, η υπερθέρμανση της οικονομίας που προκαλείται από την συνεχή πίεση για αύξηση της παραγωγικότητας, του ΑΕΠ, των ρυθμών ανάπτυξης του εμπορίου κτλ, καταλήγει σε φαινόμενα μαζικής οικονομικής δυσφορίας και στο ξεκίνημα μιας αντίστροφης οικονομικής ανάπτυξης με θύματα άπαντες συμμετέχοντες στην οικονομική δραστηριότητα.

1.2.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Πέρα από τα οικονομικά κραχ του 1929 στις ΗΠΑ και της βαθιάς χρηματιστηριακής κρίσης του Οκτωβρίου του 1987 σε Αμερική και Αγγλία, την καταστροφή των ασιατικών χρηματιστηρίων το 1998 και τις απώλειες σε διεθνές επίπεδο που προκάλεσε το πασίγνωστο πλέον φαινόμενο «ντόμινο» στις χρηματαγορές, με πραγματικά ασύλληπτους ρυθμούς επιδεινώνεται καθημερινά η θέση των ανθρώπων μέσα στο οικονομικό γίγνεσθαι. Στα πλαίσια της οικονομικής παγκοσμιοποίησης αρκεί να εμπεδώσουμε το αστρονομικό ποσόν των 1,3 τρις δολαρίων, όσο κοστίζουν οι εισαγωγές των ΗΠΑ για να γίνει αντιληπτό πώς και πόσο η ύφεση που διαπερνά την αμερικανική οικονομία κλονίζει την παγκόσμια οικονομική κοινότητα. Οι μειωμένοι ρυθμοί κατανάλωσης στις ΗΠΑ, η συνεχής μείωση των επιτοκίων (με τα επιτόκια να κινούνται χαμηλότερα από τον πληθωρισμό) καθώς και η τελευταία τριμηνιαία έκθεση της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας που αναφέρει μείωση του ρυθμό ανάπτυξης κατά 1,1% καταδεικνύει πως η επερχόμενη μείωση των αμερικανικών εισαγωγών θα πλήξει καίρια όλες τις «πολιτισμένες» δυτικοευρωπαϊκές και μη, οικονομίες που έχουν εξαγωγές στη γη των ινδιάνων. Στο εσωτερικό των ΗΠΑ η κατάσταση μαίνεται σχεδόν ανεξέλεγκτη παρά τις 11 συνεχόμενες (από την αρχή του έτους) μειώσεις των επιτοκίων του δολαρίου που έχει εξαγγείλει ο πρόεδρος της Federal Reserve, Alan Greenspan. Στον

χρηματοοικονομικό τομέα, στον χώρο των επενδύσεων και στον επιχειρηματικό κόσμο συναγερμό έχει σημάνει η κατά 28% πτώση του πλέον ισχυρού βιομηχανικού χρηματιστηριακού δείκτη Dow Jones, καθώς και η χωρίς προηγούμενο ξέφρενη πτωτική πορεία του Nasdaq ο οποίος έχει απολέσει 65% της αξίας του από τον Ιανουάριο του 2000 έως το Νοέμβριο του 2001. Καταστροφικό αποδείχθηκε το πρώτο έτος του αιώνα καθώς από την αρχή του 2001 έως σήμερα 224 εισηγμένες στα χρηματιστήρια των ΗΠΑ με ενεργητικό άνω των 180 δις δολαρίων έχουν καταθέσει αίτηση πτώχευσης. Ανάμεσά τους οι –πάλαι ποτέ- άτρωτες, Polaroid, Converse, Sunbeam, Planet Hollywood, TWA και πολλές άλλες αυξάνοντας τον φετινό δείκτη των χρεοκοπημένων εταιριών κατά 27% σε σχέση με πέρυσι. Τα παραπάνω στοιχεία μεταφράζονται στην τρέχουσα οικονομική περίοδο σε 415.000 λιγότερες θέσεις εργασίας για τον Οκτώβριο του 2001 αποτελώντας αρνητικό ρεκόρ 20ετίας (από Μάιο 1980), ενώ η ανεργία στις ΗΠΑ φτάνει στο μέγιστο της πενταετίας ξεπερνώντας το 5,4%. Και εδώ πρέπει να τονιστεί πως οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν αυτές τις επιπτώσεις χωρίς να απειλούνται από εξωτερικούς οικονομικούς κινδύνους, εισαγόμενο πληθωρισμό κτλ, εφόσον με τον πόλεμο στο Αφγανιστάν κατάφεραν να κατεβάσουν την τιμή του πετρελαίου από 27 \$/βαρέλι (Σεπτέμβριος 2001) σε 16,8 \$/βαρέλι (Νοέμβριος 2001) περιορίζοντας την τιμή του χρυσού της ενέργειας κατά 39%. Ωστόσο, οικονομικοί αναλυτές καθώς και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) υποστηρίζει πως τα φαινόμενα της οικονομικής πτώσης θα επιδεινωθούν, κατατάσσοντας την παγκόσμια οικονομία σε φάση ύφεσης (αφού οι ρυθμοί ανάπτυξης βρίσκονται κάτω από 2,5%) στο 2,3% ενώ για τις ΗΠΑ οι φετινοί ρυθμοί ανάπτυξης προβλέπονται στο 1%, κατά το 2002 στο 0,8% και το 2003 στο 1,3%. Στο ευρωπαϊκό έδαφος η κατάσταση υστερεί χρονικά από τις ΗΠΑ αλλά βαδίζει με σταθερά βήματα προς τη φάση της ύφεσης με την βιομηχανική δραστηριότητα στη Γαλλία να μειώνεται κατά 0,9% (οι αναλυτές περίμεναν κάτι λιγότερο από 0,5%), την ίδια ώρα που στην Αλβανία το 30% των νοικοκυριών ή αν προτιμάτε το 46% του πληθυσμού βρίσκεται κάτω από τα όρια της φτώχειας. Στην υπ' αριθμόν ένα οικονομία της Ευρώπης, την γερμανική οικονομία, οι ρυθμοί ανάπτυξης του ΑΕΠ δεν θα υπερβούν το 1 % και εκ παραλλήλου, τον Οκτώβριο οι θέσεις εργασίας μειώθηκαν κατά 27.000 (ενώ οι Γερμανοί αναλυτές ανέμεναν «μόνο» 20.000), με τον δείκτη της ανεργίας να εκτινάσσεται στο 9,5% και βαίνοντας συνεχώς αυξανόμενος, με τον συνολικό αριθμό των ανέργων να αγγίζει τα 3,74 εκατομμύρια (Σεπτέμβριος 2001), ξεπερνώντας ακόμα και τα 3,69 εκατομμύρια των ανέργων των ΗΠΑ

(αρνητικό ρεκόρ 18ετίας). Σε 11,9% σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό ανέρχεται η ανεργία στην Γαλλία, στο 11,4 στη Φιλανδία, στο 12,2 στην Ιταλία, ενώ στην Ισπανία το ποσοστό της ανεργίας πλησιάζει το 18% σύμφωνα πάντα με την ευρωπαϊκή επιτροπή. Οι προβλέψεις για την Ευρωπαϊκή (εντός ONE) Οικονομία τοποθετούν τους ρυθμούς ανάπτυξης για το 2001 στο 1,7% σύμφωνα με την ευρωπαϊκή κομισιόν και 1,5 σύμφωνα με το ecofin. Στην –εκτός ONE- Μεγάλη Βρετανία απογοητευτικά είναι τα στοιχεία, όπως η βιομηχανική παραγωγή, η οποία είχε υποχωρήσει τον Σεπτέμβριο στη Βρετανία με τον υψηλότερο ρυθμό των τελευταίων εννέα ετών. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχώρησε τον Οκτώβριο στα χαμηλότερα επίπεδα του έτους, ενώ και οι λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν με τον βραδύτερο ρυθμό από τις αρχές του έτους. Δέκατο, όμως, χρόνο οικονομικής ύφεσης διανύει και η Ιαπωνία στην οποία καταλογίζεται συρρίκνωση του ΑΕΠ, τάξης μεγέθους περίπου 0,9% για το 2001 και 1,2% για το 2002, με τις απολύσεις εργαζομένων από τις βιομηχανικές ζώνες να ξεπερνούν τις εκατοντάδες χιλιάδες. Η ανεργία δε, στην χώρα του ανατέλλοντος ηλίου έφτασε στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας 48ετίας, δηλαδή στο 4,5%, ενώ εκφράζονται φόβοι πως μέσα το 2002 θα πλησιάζει το 6%. Η βιομηχανική παραγωγή του Σεπτεμβρίου ήταν η χαμηλότερη για την τελευταία 13ετία ενώ οι κολοσσιαίες εταιρείες, μεταξύ των οποίων η Isuzu Motors, η West Japan Railway, η Toshiba, η Hitachi κ.α. απολύουν χιλιάδες προσωπικό. Οι οικονομικοί κύκλοι, παράλληλα, συνταράζουν κάθε είδους οικονομία, από την πιο ώριμη και ανεπτυγμένη έως την πλέον αναπτυσσόμενη και τριτοκοσμική. Η γειτονική Τουρκία βρίσκεται σε περίοδο τραγικής ύφεσης με πληθωρισμό άνω του 60%, ενώ η παραοικονομία σαρώνει τα πάντα με την τουρκική λύρα να υποτιμάτε μόνο μέσα σε διάστημα μίας εβδομάδας 25% (συνολική υποτίμηση τουρκικής λύρας 55%). Την πτωτική πορεία της τουρκικής οικονομίας ακολουθεί και το χρηματιστήριο της Κωνσταντινούπολης (ISE-National - 50%), ενώ το δημόσιο χρέος υπερβαίνει τα 157 εκατομμύρια δολάρια. Άσχημη ακόμα, διαφαίνεται η κατάσταση στον ισημερινό όπου πέρα από τα τεράστια προβλήματα οικονομικής φύσεως το εθνικό νόμισμα (σουκρέ) έχασε 17% της αξίας του, επίσης, σε διάστημα μίας εβδομάδας, ενώ το κράτος ανακοινώνει πως αδυνατεί να αποπληρώσει τα ομόλογα που είχε διαθέσει στο επενδυτικό κοινό. Νωπή ακόμα, παραμένει στην μνήμη των παραγόντων «της παγκόσμιας οικονομίας» η κρίση που συντάραξε όλο τον κόσμο με επίκεντρο την κατάρρευση της οικονομίας της Βραζιλίας και του Ρέαλ, ενώ το 1997 καταρρέει η οικονομία της Κορέας, γεγονός που θα θέσει τα θεμέλια

για την διεθνή –κυρίως χρηματοπιστωτική- κρίση που θα καταρρακώσει για αρκετούς μήνες το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα αρχής γενομένης από την πρόταση που ισοδυναμούσε με «πτώχευση» της μεγάλης χαλυβουργικής επιχείρησης Hanbo Steel. Στις 6 Ιανουαρίου του 1998 ο προϋπολογισμός της Ινδονησίας καταλήγει να βυθίσει τη χώρα στη φτώχεια, ενώ η Ταϊλάνδη την ίδια στιγμή μπαίνει σε περίοδο οικονομικής ύφεσης και πολιτικής αστάθειας. Σημαντικά γεγονότα που σημάδεψαν την απελθούσα πενταετία ήταν η κρίση στο Μεξικό (1995), η κρίση στην Πολωνία (1996), ενώ ελπίζουμε ένα από τα επόμενα έτη να μην συμπεριλάβει και την Ελλάδα στην συγκεκριμένη λίστα. Εξάλλου, την τελευταία δεκαετία, δεκαπέντε χώρες έχουν χρέη μεγαλύτερα από το ΑΕΠ τους: Ο κατάλογος αρχίζει με τη Μοζαμβίκη που παρουσιάζει χρέη ίσα με το 399,7% του ΑΕΠ και τελειώνει με το Μάλι, του οποίου τα χρέη είναι 100,8% του ΑΕΠ. Αυτή είναι μια περιληπτική εικόνα της οικονομικής κατάστασης στα κυριότερα και μη, οικονομικά κέντρα του πλανήτη. Αυτή την εικόνα δίνει αυτή τη στιγμή το «κυρίαρχο» οικονομικό σύστημα στην παγκόσμια κοινωνία. Ένα σύστημα που μειώνει τους ανθρώπους που το δημιούργησαν και το διατήρησαν. Η σημερινή ύφεση δίνει τον τόνο στην οικονομία, καταστρέφοντας ζωές εργαζομένων και κόπους δεκαετιών. Η KLM αναμένεται να απολύσει 2.500 εργαζομένους μέχρι το τέλος του έτους, η CSFB για να περιορίσει το λειτουργικό της κόστος και τις ζημιές διώχνει 2.000 εργαζόμενους και η Sun Microsystems 4.000 (ανακοίνωση 10/10/2001). Ακόμα, κατά τη διάρκεια της ύφεσης η Boeing θέτει σε κατάσταση εργασιακής διαθεσιμότητας μέσα στο 2001, 35.000 εργαζόμενους, παράλληλα με την Alitalia η οποία αποφασίζει να προβεί σε μαζικές απολύσεις 2.500 ατόμων. Η Toshiba ανακοίνωσε σχέδιο για απολύσεις 20.000 υπαλλήλων, δηλ. το 10% του εργατικού της δυναμικού. Στα «κνάρια» αυτά δείχνει να βαδίζει και η Hitachi, με σχέδιο για μείωση θέσεων εργασίας επίσης κατά 20.000. Προ ημερών, εξάλλου, η Fujitsu ανακοίνωσε σχέδιο για απολύσεις 16.400 υπαλλήλων. Πέραν τούτου, άλλωστε, δεν θα έπρεπε να λησμονούμε τις επεκτάσεις των οικονομικών κρίσεων στην κοινωνία, στην διεθνή ειρήνη και στις συνταγματικές ελευθερίες. Ο κορεσμός των αγορών αποτελεί καταλυτικό στοιχείο στην δημιουργία αιτιών πολέμου ανάμεσα σε χώρες που δέχονται μονοπωλιακές επιρροές και ιστορικά αποδεικνύεται πως οικονομικές υφέσεις, προσδοκίες αύξησης των μεριδίων αγοράς καθώς και η απόκτηση συντελεστών παραγωγής συνιστούν αιτίες αιματηρών και μακροχρόνιων γενικευμένων πολεμικών συγκρούσεων. Δεν απέχουμε χρονικά πολύ, από τον «πόλεμο των πετρελαίων» στον περσικό κόλπο (με τίμημα 1.000.000 ανθρώπινες ζωές), την

καταστροφή της Γιουγκοσλαβίας στο όνομα της διείσδυσης των μεγάλων πολυεθνικών, και την ένοπλη σύρραξη του Αφγανιστάν.

Η παγκόσμια ύφεση αποτελεί μία ακόμα απειλή ενάντια στην ανθρωπότητα, στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και στα κεκτημένα εργατικά δικαιώματα. Η επιλογή της λαϊκής οικονομίας είναι η μόνη οδός που μπορεί να εξασφαλίσει σταθερή ανάπτυξη, ίση διανομή της ευημερίας, και εξασφάλιση της ασφάλειας και της ελευθερίας των πολιτών χωρίς να υπονομεύεται εν ονόματι του κέρδους η ανεξαρτησία και η παγκόσμια ειρήνη. Η θωράκιση της εργατικής τάξης σε μία σοσιαλιστική οικονομία επιτυγχάνεται με την μηδενική ανεργία, την λειτουργία μονάδων πρόνοιας και την άρτια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη (το παράδειγμα του εθνικού συστήματος υγείας της Κούβας αποδεικνύει περίτρανα την φροντίδα που απολαμβάνει ο πολίτης από το κράτος). Η διεξοδος από τη σήραγγα της παγκόσμιας καπιταλιστικής ύφεσης υπάρχει και εμπεριέχεται στον σοσιαλισμό. Ίσως όλες οι παραπάνω οι ενδείξεις μαζί με πλήθος άλλων επίσημων στατιστικών στοιχείων να καταδεικνύουν πως οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για την οριστική κατάρρευση του συστήματος πλησιάζουν, αρκεί να υπάρξει και η μαζική συμμετοχή που θα ενδυναμώσει το λαϊκό κίνημα ενόψει μίας ριζικής αλλαγής στην κοινωνία και την οικονομία.

1.2.2 ΑΝΕΡΓΙΑ

Κάθε οικονομία έχει ένα ορισμένο μέγεθος πληθυσμού. Για λόγους οικονομικής ανάλυσης ο πληθυσμός διακρίνεται σε **οικονομικά ενεργό** και σε **οικονομικά μη ενεργό**. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το **εργατικό δυναμικό** της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα οποία είναι **ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν**. Τα άτομα εκείνα τα οποία δεν μπορούν να εργαστούν, για παράδειγμα, μικρά παιδιά, ηλικιωμένοι, ασθενείς κλπ., δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Επίσης άτομα τα οποία μπορούν να εργαστούν, αλλά για διάφορους λόγους δε θέλουν, για παράδειγμα, τεμπέληδες, δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Συνεπώς, τα άτομα τα οποία δεν μπορούν ή δε θέλουν να εργαστούν αποτελούν τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό.

Το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, σ' εκείνους οι οποίοι εργάζονται και ονομάζονται **απασχολούμενοι** και σ' εκείνους οι οποίοι δεν εργάζονται και είναι **άνεργοι**.

Υπάρχουν τέσσερα είδη ή κατηγορίες ανεργίας: η **εποχιακή ανεργία**, η **ανεργία τριβής**, η **διαρθρωτική ανεργία** και η **ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης**.

- **Εποχιακή ανεργία**

Πολλές επιχειρήσεις, όπως, για παράδειγμα, οι τουριστικές και οι αγροτικές, παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και, συνεπώς από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή και χαρακτηριστικό της είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικής διάρκειας.

- **Ανεργία τριβής**

Είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς εργασίας να απορροφήσει άμεσα ανέργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και επαγγελματική εξειδίκευση. Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίζουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους άνεργους εργάτες. Επίσης μπορεί να οφείλεται στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Γενικότερα οφείλεται στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος πληροφοριών για ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις.

- **Διαρθρωτική ανεργία**

Όταν σε μια οικονομία υπάρχουν άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις, επειδή υπάρχει αντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την ειδίκευση των ανέργων και σ' αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων, η ανεργία αυτή ονομάζεται διαρθρωτική. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν σε μια οικονομία να υπάρχει ανεργία μηχανικών και έλλειψη λογιστών, ή να υπάρχει ανεργία για τους βιομηχανικούς εργάτες και έλλειψη ξενοδοχειακών υπαλλήλων. Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε

τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, και σε αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων. Όπως είναι φανερό, η διαρθρωτική οικονομία δημιουργείται από τη δυσαναλογία προσφοράς και ζήτησης των διαφόρων ειδικοτήσεων. Η μείωσή της απαιτεί επανεκπαίδευση των ανέργων, ώστε να αποκτήσουν τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη. Διαφορετικά, η διαρθρωτική ανεργία μπορεί να είναι μεγάλης διάρκειας.

- **Ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης**

Η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης, ονομάζεται και κεϋνσιανή ανεργία, είναι εκείνη που προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης του οικονομικού κύκλου. Πρόκειται, δηλαδή, για αδυναμία της συνολικής ζήτησης της οικονομίας να απορροφήσει τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού. Η ανεργία αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα, δηλαδή, επαναλαμβάνεται και η διάρκειά της εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου.

1.2.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες,

1. Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία.
2. Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του.
3. Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους άνεργους.

Φυσικά οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένειά του αφού, εκτός από

την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών, κ.τ.λ. Με άλλα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

1.2.4 ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Η καταπολέμηση, δηλαδή η εξαφάνιση ή η μείωση, της ανεργίας είναι εξαιρετικά δύσκολη. Αυτό φαίνεται και από την εμπειρική παρατήρηση. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες τα τελευταία δέκα χρόνια το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει το 10%. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, το ποσοστό ανεργίας τα τελευταία πέντε χρόνια είναι γύρω στο 10%.

Τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι δύο γενικών κατηγοριών, δηλαδή μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης και μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού. Τα μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης είναι **δημοσιονομικά** και **νομισματικά**. Τα δημοσιονομικά μέτρα περιλαμβάνουν κυρίως αύξηση των κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση μεγάλων επενδυτικών έργων. Σκοπός αυτών των μέτρων είναι η άμεση αύξηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Τα νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στη μείωση του επιτοκίου, με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγής και συνεπώς της απασχόλησης. Τα δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα αποβλέπουν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης και συνεπώς στη μείωση της ανεργίας που οφείλεται σ' ανεπάρκεια της ζήτησης.

Τα μέτρα επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης έχουν σκοπό να διευκολύνουν τους άνεργους στην απόκτηση επαγγελματικών γνώσεων και ειδικεύσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες ή χρήσιμες, προκειμένου να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις εργασίας. Είναι φανερό ότι τα μέτρα αυτά έχουν σκοπό τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας.

1.2.5 ΕΛΛΕΙΜΜΑ

Έλλειμμα είναι η διαφορά μεταξύ των δημόσιων δαπανών ενός κράτους μείον το σύνολο των δημόσιων δαπανών. Το αποτέλεσμα της διαφοράς αυτής μπορεί να είναι είτε θετικό , και έχουμε πλεόνασμα, είτε αρνητικό, και έχουμε έλλειμμα.

1.3 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η οικονομική ανάπτυξη είναι ποιοτικός όρος της μακροοικονομίας ο οποίος αναφέρεται στην αύξηση της δυνατότητας ικανοποίησης των ατομικών και κοινωνικών αναγκών, με την πάροδο του χρόνου, στο εσωτερικό μίας οικονομίας. Σχετίζεται στενά με τον όρο οικονομική μεγέθυνση και συνήθως οι δύο όροι χρησιμοποιούνται εναλλάξ. Η οικονομική μεγέθυνση όμως είναι μία αυστηρά ποσοτική έννοια η οποία αναφέρεται στην αλλαγή του πραγματικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με την πάροδο του χρόνου. Η θετική αλλαγή (αύξηση του ΑΕΠ) ονομάζεται *οικονομική μεγέθυνση*: πρόκειται για την ικανότητα μιας οικονομίας να παρουσιάζει αύξηση του ρυθμού παραγωγής αγαθών όταν υπάρχει συσσώρευση κεφαλαίου και τεχνολογική μεταβολή, παράγοντες που ενισχύουν την εργατική παραγωγικότητα και την αύξηση του πληθυσμού. Η αύξηση του πληθυσμού με τη σειρά της, με κάποια υστέρηση βέβαια, αυξάνει την προσφορά εργατικού δυναμικού σε μια κοινωνία. Η οικονομική μεγέθυνση αναφέρεται αποκλειστικά στο ποσοτικό ζήτημα του ΑΕΠ, και όχι στους συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους αυτό παράγεται ή στις κοινωνικές και ατομικές συνέπειες της αύξησής του.

1.3.1 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ

Το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) μιας οικονομίας εκφράζει την αξία των εξής κατηγοριών αγαθών τα οποία έχουν παραχθεί σε ένα ημερολογιακό έτος: α) όλα τα τελικά υλικά αγαθά που προορίζονται για καταναλωτικούς σκοπούς, β) όλα τα διαρκή υλικά αγαθά που προορίζονται για να καλύψουν καταναλωτικές ανάγκες, γ) όλα τα διαρκή υλικά αγαθά που προορίζονται να επαναχρησιμοποιηθούν στην παραγωγική διαδικασία, δ) όλες οι υπηρεσίες.

Η μέτρηση του ΑΕΠ γίνεται με βάση την κοινή μονάδα μέτρησης κάθε οικονομίας. Στο ΑΕΠ δεν μπορούμε να υπολογίσουμε την αξία των προϊόντων και υπηρεσιών που αποτελούν μέρος παραοικονομίας .

1.3.2 ΚΑΘΑΡΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν - Α.Ε.Π. είναι το Προϊόν ή Εισόδημα που αποκτούν οι κάτοικοι μιας χώρας ανεξάρτητα σε ποιά χώρα το αποκτούν. Με άλλα λόγια είναι η συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών (υλικών και άυλων) που αποκτούν οι κάτοικοι μιας χώρας σε διάστημα ενός έτους. Διαφέρει από το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά το ότι συμπεριλαμβάνει και το Εισόδημα που απέκτησαν οι κάτοικοι μιας χώρας στο εξωτερικό.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν εκφράζεται μαθηματικά ως εξής:

$$\mathbf{GDP = C + I + G + NX}$$

όπου: (C) κατανάλωση, (I) επένδυση, (G) δημόσιες δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών και (NX) καθαρές εξαγωγές.

Κατανάλωση είναι η δαπάνη που πραγματοποιούν τα νοικοκυριά για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή η συνολική τους κατανάλωση.

Επένδυση είναι η δαπάνη για την αγορά κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, αποθεμάτων και κτιρίων, συμπεριλαμβανόμενης και της δαπάνης για την αγορά νέων κατοικιών. Στην

κατηγορία αυτή εντάσσονται και έξοδα αγοράς άυλων αγαθών, όπως τα έξοδα έρευνας και ανάπτυξης.

Δημόσιες δαπάνες είναι οι δαπάνες για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών τις οποίες πραγματοποιούν η τοπική αυτοδιοίκηση, οι κυβερνήσεις των πολιτειών και η ομοσπονδιακή κυβέρνηση. π.χ αγορά υποβρυχίου για το ναυτικό.

Καθαρές εξαγωγές είναι η δαπάνη για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στην εγχώρια οικονομία και αγοράζονται από αλλοδαπούς (εξαγωγές) μείον τη δαπάνη για την αγορά ξένων αγαθών και υπηρεσιών που πωλούνται στην εγχώρια οικονομία (εισαγωγές).

Αποπληθωριστής του ΑΕΠ ή Δείκτης Τιμών του ΑΕΠ : είναι αριθμοδείκτης που μετρά τις μεταβολές όλων των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία, δηλαδή του ΑΕΠ. Ισούται με το λόγο του ονομαστικού ΑΕΠ στο έτος βάσης προς το ονομαστικό ΑΕΠ στο έτος που έχει επιλεγεί ως βάση επί εκατό.

Για την μέτρηση του ΑΕΠ μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε δύο τρόπους:

A) Μέτρηση της ροής των αγαθών και

B) Μέτρηση της ροής των χρηματικών εισοδημάτων.

Ο πρώτος τρόπος προσδιορίζει το ΑΕΠ με την υπόθεση της χρηματικής αξίας όλων των προϊόντων , καθαρών επενδύσεων και υπηρεσιών που καταναλώνονται ή συσσωρεύονται από άτομα μέσα σε ένα χρόνο , ενώ ο δεύτερος τρόπος αθροίζει το χρηματικό κόστος παραγωγής αυτών των ίδιων προϊόντων και υπηρεσιών για τον ίδιο χρόνο , το οποίο αποτελείται από το άθροισμα των αμοιβών των παραγωγικών συντελεστών που απασχολήθηκαν για την παραγωγή τους.

1.4 ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το δημόσιο χρέος είναι η ονομαστική αξία όλων των υφιστάμενων ακαθάριστων υποχρεώσεων του τομέα κάθε χώρας, στο τέλος του έτους, εξαιρουμένων των υποχρεώσεων των οποίων τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού βρίσκονται στην κατοχή του τομέα της χώρας αυτής. Το δημόσιο χρέος αποτελείται από τις υποχρεώσεις της γενικής κυβέρνησης στις ακόλουθες κατηγορίες: νομισματική κυκλοφορία και καταθέσεις (νομισματική κυκλοφορία είναι το σύνολο κερμάτων και χαρτονομισμάτων που κυκλοφορούν σε μια οικονομία και οι καταθέσεις είναι καταθέσεις των ιδιωτών στις εμπορικές τράπεζες και καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών στην κεντρική τράπεζα), βραχυπρόθεσμοι τίτλοι, ομολογίες (είναι ένα χρεόγραφο, στο οποίο ο εκδότης έχει την υποχρέωση να καταβάλει, στην λήξη της σύμβασης, την ονομαστική αξία αυτής και σε τακτά προκαθορισμένα διαστήματα το κουπόνι), λοιπά βραχυπρόθεσμα δάνεια, καθώς και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια. Η ονομαστική αξία του ποσού μιας υποχρέωσης, στο τέλος του έτους, είναι η αναγραφόμενη επί του σχετικού τίτλου αξία. Δημόσιο χρέος είναι το σύνολο των οφειλών σε χρηματικές μονάδες του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Υπό την έννοια ευρύτερος δημόσιος τομέας συμπεριλαμβάνονται όλα τα επίπεδα δημόσιας διοίκησης ενός κράτους: κυβέρνηση, νομαρχία, δήμος, ΔΕΚΟ κλπ.. Το δημόσιο χρέος αυξάνεται από έτος σε έτος κατά το ποσό που ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει έλλειμμα, ή αντιστρόφως μειώνεται κατά το ποσό που παρουσιάζει πλεόνασμα.

Καθώς η εκάστοτε κυβέρνηση αντλεί τα έσοδά της από το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών του κράτους, δηλαδή των φορολογούμενων, το δημόσιο χρέος έμμεσα είναι χρέος των φορολογούμενων. Το δημόσιο χρέος διακρίνεται σε "εσωτερικό χρέος", δηλαδή από πιστωτές που βρίσκονται εντός της συγκεκριμένης χώρας, και σε "εξωτερικό χρέος", δηλαδή από πιστωτές που εδρεύουν εκτός της χώρας, στο εξωτερικό. Η διάκριση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία όταν μάλιστα το εξωτερικό χρέος αναφέρεται σε άλλο νόμισμα, έναντι του εσωτερικού που αναφέρεται στο εθνικό ή εσωτερικό νόμισμα. Οι κυβερνήσεις προκειμένου να καλύψουν τις δημόσιες δαπάνες χρηματοδοτούνται πρωτίστως με φορολογικά έσοδα, ένα μέρος όμως αυτών, αρκετά αξιόλογο καλύπτεται συνηθέστερα από δημόσιο δανεισμό, εκδίδοντας και πουλώντας ομόλογα ή άλλα αξιόγραφα.

Κάθε προσφυγή σε δημόσιο δανεισμό για κάλυψη δημοσίων δαπανών επιφέρει αναγκαστικά είτε τη δημιουργία, είτε την προσαύξηση του υφιστάμενου δημόσιου χρέους. Τούτο ουσιαστικά απεικονίζει και την θέση του συνόλου των υποχρεώσεων του Δημοσίου, (του κράτους), σε δεδομένη στιγμή, έναντι των κάθε κατηγορίας δανειστών του.

Το εσωτερικό δημόσιο χρέος διακρίνεται επιμέρους ανάλογα της πηγής αλλά και της μορφής δανεισμού από την οποία έγινε η άντληση του προϊόντος του δανείου, που μπορεί να αφορά υποχρεώσεις σε φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, τράπεζες κ.λπ., μπορεί όμως να αναφέρεται και σε χρέος εντόκων γραμματίων, χρέος από κρατικά ομόλογα κ.λπ.

Μια ιδιαίτερα σπουδαία διάκριση που γίνεται επίσης, είναι αυτή ανάμεσα στο καταναλωτικό και παραγωγικό δημόσιο χρέος, που χαρακτηρίζεται ανάλογα εκ του σκοπού κάλυψης του δανείου, προκειμένου να καλυφθούν αντίστοιχα καταναλωτικές ή επενδυτικές δαπάνες του Δημοσίου. Εκ της διάκρισης αυτής καθίσταται εμφανές ότι ο καταναλωτικός δανεισμός είναι ιδιαίτερα επιζήμιος και λίαν επικίνδυνος καθόσον διογκώνει το χρέος, χωρίς να διευρύνεται η παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας και κατ' επέκταση του εθνικού εισοδήματος. Σε τελείως αντίθεση με το παραγωγικό δημόσιο χρέος όπου η τυχόν αύξησή του, ουσιαστικά, συμπορεύεται με τη βελτίωση της παραγωγικής δυνατότητας της οικονομίας. Εκ του τελευταίου αυτού λόγου συχνά υποστηρίζεται από πολλούς, δίκαια, ότι το "παραγωγικό δημόσιο χρέος είναι αυτοεξυπηρετούμενο". Πράγματι, μέσω αυτού αυξάνεται το εθνικό εισόδημα αφού επιταχύνοντας τις επενδύσεις χρηματοδότησης από το προϊόν του δανείου, παρέχεται η δυνατότητα στο Δημόσιο για εξεύρεση πρόσθετων πόρων αναγκαίων στην εξόφληση του δανείου.

Την επιμέλεια της δημοσιότητας του Δημόσιου χρέους των χωρών έχουν οι δημόσιες στατιστικές υπηρεσίες σύμφωνα με στοιχεία που παρέχονται από τα καθ' ύλη αρμόδια υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών. Το σύνολο του δημόσιου χρέους, υπολογιζόμενο αθροιστικά του εσωτερικού και του εξωτερικού καταδεικνύεται στη συνέχεια κατά εκατοστιαία αναλογία του ΑΕΠ της χώρας. Όσο μικρότερο είναι το ποσοστό τόσο μεγαλύτερο το πλεόνασμα και κατ' επέκταση η παραγωγική δυνατότητα της οικονομίας της χώρας.

1.5 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Είναι γνωστό ότι ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες οικονομίες είναι το πρόβλημα του πληθωρισμού. Δηλαδή το πρόβλημα του διαρκούς ανερχόμενου επιπέδου των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών.

Ως πληθωρισμό ορίζουμε το φαινόμενο της συνεχούς ανόδου του γενικού επιπέδου των τιμών. Κατά συνέπεια από τον ορισμό του, ο πληθωρισμός ισοδυναμεί με μια συνεχή μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι μια οικονομική κατάσταση θεωρείται πληθωριστική όταν υπάρχει τάση για συνεχή ύψωση των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών. Πληθωρισμός μικρής εντάσεως που ονομάζεται έρπων πληθωρισμός ενθαρρύνει τις επενδύσεις λόγω των κερδών που αναμένονται και οδηγεί σε αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας της οικονομίας και της παραγωγής.

Έχουμε δύο είδη πληθωρισμού σε μια οικονομία:

- I. **Πληθωρισμός ζήτησεως.** Όταν το επίπεδο των τιμών υψώνεται συνέχεια λόγω αυξήσεως της ζήτησεως για αγαθά και υπηρεσίες .
- II. **Πληθωρισμός κόστους.** Ο πληθωρισμός ζήτησεως μπορεί να μας εξηγήσει τις περιόδους πληθωρισμού και πλήρους απασχόλησης μιας οικονομίας. Είναι όμως φανερό ότι ο πληθωρισμός ζήτησεως δεν είναι δυνατό να ερμηνεύσει το φαινόμενο της συνεχούς υψώσεως των τιμών σε περιόδους οικονομικής στασιμότητας και ανεργίας. Στο φαινόμενο αυτό δίνει ερμηνεία ο λεγόμενος πληθωρισμός κόστους.

Ο πληθωρισμός προβάλλει κάποια αποτελέσματα σε κάθε οικονομία όπως:

1. **Αναδιανομή των εισοδημάτων και του πλούτου.** Ο πληθωρισμός ενεργεί ως μηχανισμός αναδιανομής του εισοδήματος και του πλούτου ανάμεσα στις διάφορες ομάδες ατόμων.
2. **Εξασθένηση του ισοζυγίου πληρωμών.** Ένα άλλο πρόβλημα που δημιουργεί ο πληθωρισμός είναι η εξασθένηση που μπορεί να επιφέρει στο ισοζύγιο των πληρωμών.
3. **Η κατανομή των συντελεστών της παραγωγής δεν είναι άριστη.** Ο πληθωρισμός επηρεάζει επίσης και την άριστη κατανομή των συντελεστών παραγωγής στους διάφορους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας.

4. **Σπατάλη παραγωγικών πόρων.** Ο πληθωρισμός έχει ως αποτέλεσμα τη σπατάλη παραγωγικών συντελεστών η οποία προέρχεται από την ανάγκη των ατόμων να προσαρμοστούν στις συνθήκες που δημιουργούνται από την συνεχή αύξηση των τιμών.
5. **Παραμόρφωση του φορολογικού συστήματος και των κινήτρων των ατόμων για προσφορά εργασίας.** Η αύξηση των τιμών των προϊόντων μεταφέρεται και στις τιμές των παραγωγικών συντελεστών. Έτσι σε περιόδους πληθωρισμού αυξάνονται τα ονομαστικά εισοδήματα χωρίς όμως να αυξάνονται και τα πραγματικά εισοδήματα.
6. **Δημιουργία προϋποθέσεων για τον υπερπληθωρισμό.** Τέλος υποστηρίζεται, ότι ο πληθωρισμός δημιουργεί κατάλληλο ψυχολογικό κλίμα για την ανάπτυξη του υπερπληθωρισμού. Πραγματικά, όταν τα άτομα που οικονομούν πιστεύουν ή μάλλον προσδοκούν, ότι ο πληθωρισμός θα συνεχιστεί, ασφαλώς θα προσπαθήσουν να πάρουν κατάλληλα μέτρα για να προστατευθούν από αυτόν.

1.6 ΡΟΠΗ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Έχοντας υπόψη όσα αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο για το καθαρό και ακαθάριστο εγχώριο προϊόν θα μπορούσαμε να πούμε πως το καθαρό εγχώριο προϊόν ισούται με το σύνολο της κατανάλωσης συν το σύνολο της αποταμίευσης.

Καθαρό εγχώριο προϊόν = Κατανάλωση + Αποταμίευση

Αναφερόμενοι σε αυτή την σχέση μπορούμε να παρατηρήσουμε πως :

A) Το μέγεθος της συνολικής καταναλώσεως εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος του συνολικού εισοδήματος,

B) Η συνολική κατανάλωση αυξάνεται, όταν το εισόδημα αυξάνεται, αλλά η αύξηση της καταναλώσεως είναι μικρότερη, ως απόλυτο μέγεθος, από την αύξηση του εισοδήματος.

Γ) Εφόσον το εισόδημα αυξάνεται, η κατανάλωση ως ποσοστό στο εισόδημα μειώνετε.

Όπως αναφέραμε το μέρος του εισοδήματος που δεν καταναλίσκεται αποτελεί αποταμίευση μπορούμε να καταλάβουμε την μεταξύ τους σχέση.

1.6.1 ΜΕΣΗ ΡΟΠΗ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Η Μέση ροπή προς κατανάλωση και η μέση ροπή προς αποταμίευση είναι δυο πολύ σημαντικά εργαλεία στην ανάλυση της θεωρίας προσδιορισμού του εισοδήματος και της απασχολήσεως.

Τα δυο αυτά εργαλεία μας δείχνουν την τάση που υπάρχει στην κάθε οικονομία για κατανομή του εισοδήματος. Η μέση ροπή προς κατανάλωσης μας δείχνει το ποσοστό εκείνο του εισοδήματος που διαθέτει ένα σύνολο για να καταναλώσει προϊόντα και υπηρεσίες ενώ η μέση ροπή προς αποταμίευση μας φανερώνει το ποσοστό εκείνο του εισοδήματος που το ίδιο σύνολο το χρησιμοποιεί για αποταμίευση. Εύλογα καταλαβαίνει κανείς πως το άθροισμα των δύο αυτών ροπών ισούται με την μονάδα.

Από αυτά τα δύο σημαντικά εργαλεία μας δίνονται να καταλάβουμε ότι οι πλούσιες εισοδηματικές τάξεις είναι εκείνες που μπορούν και κάνουν αποταμιεύσεις σε αντίθεση με τις φτωχότερες, οι οποίες αποταμιεύουν μέρος του εισοδήματος τους, ή ακόμα όχι μόνο δεν αποταμιεύουν, αλλά κάνουν υπερκατανάλωση σε σχέση με το εισόδημά τους.

Το ενδιαφέρον μας σχετικά με τον τρόπο, που το συνολικό εισόδημα κατανέμεται ανάμεσα στην κατανάλωση και στην αποταμίευση δε συγκεντρώνεται μόνο στα απόλυτα μεγέθη αλλά και στον τρόπο που κάθε αύξηση εισοδήματος κατανέμεται ανάμεσα στην κατανάλωση και στην αποταμίευση.

Για αυτό τον λόγο υπάρχουν τα εργαλεία Οριακή ροπή προς κατανάλωση και Οριακή ροπή προς αποταμίευση. Αυτά τα δύο εργαλεία φανερώνουν πόσο θα αυξηθεί η κατανάλωση και πόσο η αποταμίευση από την αύξηση που θα προέλθει στο εισόδημα κατά 1 νομισματική μονάδα.

Παρακάτω θα αναφερθούν συνοπτικά οι διάφοροι παράγοντες που προσδιορίζουν την Ρ.Π.Κ

Ο βασικός προσδιοριστικός παράγοντας του μεγέθους της καταναλώσεως είναι το μέγεθος του εισοδήματος. Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες οι οποίοι προσδιορίζουν το μέγεθος της κατανάλωσης.

- 1. Η κατοχή ρευστών διαθεσίμων.** Ρευστά διαθέσιμα θεωρούνται τα χρήματα στα χέρια των ατόμων, οι καταθέσεις όψεως και οι διάφοροι τίτλοι που μπορούν χωρίς ζημία να μετατραπούν εύκολα σε χρήμα.

2. **Το επιτόκιο.** Συνήθως υποστηρίζεται ότι η αύξηση του επιτοκίου αποτελεί κίνητρο για αύξηση των αποταμιεύσεων, γιατί η θυσία της μη καταναλώσεως ανταμείβεται με μεγαλύτερο επιτόκιο. Από αυτό υποθέτουμε όμως ότι ένα άτομο αποταμιεύει για να εξασφαλίσει ορισμένο ετήσιο εισόδημα από τους τόκους των αποταμιεύσεων.
3. **Η δυνατότητα για δανεισμό.** Η δυνατότητα για δανεισμό ρευστών διαθέσιμων οδηγεί συνήθως σε αύξηση της καταναλώσεως για δύο λόγους. Πρώτον αυξάνει το διαθέσιμο εισόδημα προς κατανάλωση της τρέχουσας περιόδου. Κι ύστερα εφόσον υπάρχει ικανότητα για δανεισμό ο κίνδυνος προσωρινής ελλείψεως διαθέσιμου εισοδήματος μειώνεται γιατί υπάρχει η ευχέρεια δανεισμού, και επομένως μειώνεται η επιτακτικότητα της αποταμιεύσεως από το παρόν εισόδημα.
4. **Οι προσδοκίες μελλοντικού εισοδήματος .** Αν ένα άτομο προβλέπει μείωση του εισοδήματος στις επόμενες περιόδους, θα τείνει να αυξήσει την αποταμίευσή από το τρέχον εισόδημα , για να ενισχύσει την ικανότητα για δαπάνη στο μέλλον .Το αντίθετο γίνεται αν προβλέπεται στο μέλλον αύξηση του εισοδήματός του.
5. **Οι προσδοκίες μελλοντικού επιπέδου τιμών.** Αν το επίπεδο των τιμών αναμένεται να αυξηθεί στο μέλλον, ο καταναλωτής θα τείνει να αυξήσει τις αγορές προϊόντων τρέχουσα περίοδο , ώστε να αποφύγουν την αναμενόμενη υψηλότερη δαπάνη στο μέλλον . Το αντίθετο θα συμβεί σε περίπτωση μελλοντικής μείωση των τιμών των αγαθών.
6. **Το απόθεμα των διαρκών καταναλωτικών αγαθών που κατέχουν τα άτομα.** Όσο περισσότερα διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατέχουν τα άτομα μιας κοινωνίας και όσο πιο καινούργια είναι αυτά τα αγαθά τόσο λιγότερο θα χρειάζονται να δαπανούν τα άτομα για την απόκτησή τους.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες δεν εξαντλούν το πλήθος των προσδιοριστικών παραγόντων της καταναλώσεως. Πλήθος ακόμα παραγόντων με μικρότερη αξία είναι δυνατόν να επηρεάσουν το μέγεθος της κατανάλωσης και την αποταμιεύσεως.

1.7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Όπως έγινε γνωστό , βασικός αντικειμενικός σκοπός μιας οικονομίας θεωρείται η μεγιστοποίηση του αναμενόμενου κέρδους από μια επένδυση κεφαλαίου. Επομένως, το κριτήριο για την ανάληψη επενδύσεων βασίζεται σε ανάλυση της αναμενόμενης αποδόσεως της επενδύσεως που βρίσκεται υπό μελέτη σε σχέση προς τη δαπάνη για την επένδυση. Για να προσδιοριστεί αν μια επένδυση είναι συμφέρουσα, απαιτείται γνώση τριών στοιχείων: α) της δαπάνης για την επένδυση, β) του επιτοκίου της αγοράς και γ) της αναμενόμενης αποδόσεως της επενδύσεως.

Ως απόδοση των επενδύσεων ορίζεται η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων από την επένδυση και των εξόδων, τα οποία απαιτούνται για την παραγωγή των αγαθών που από την πώλησή τους προέρχονται τα έσοδα.

Πώς μπορούμε να υπολογίσουμε αν είναι συμφέρουσα μία ενδεχόμενη απόδοση;

- **Μελλοντικές αξίες.** Αν η μελλοντική αξία από την απόδοση του κεφαλαίου είναι μεγαλύτερη από την μελλοντική αξία του δανείου τότε η επένδυση συμφέρει.
- **Παρούσες αξίες.** Αν η παρούσα αξία των προσδοκώμενων αποδόσεων που προεξοφλήθηκαν με βάση το επιτόκιο της αγοράς είναι μεγαλύτερη από την αξία του δανείου , που απαιτείται για τη δαπάνη της επένδυσης , η επένδυση είναι επικερδής , στην αντίθετη περίπτωση είναι ζημιογόνα .
- **Οριακή αποδοτικότητα της επένδυσης.** Αφού αρχικά υπολογίσουμε το επιτόκιο με το οποίο πρέπει να προεξοφλήσουμε τις προσδοκώμενες αποδόσεις για όλη την διάρκεια του κεφαλαιουχικού αγαθού, ώστε η παρούσα αξία τους να είναι ίση με την τιμή του κεφαλαιουχικού αγαθού. Έπειτα το συγκρίνουμε με το επιτόκιο της αγοράς, αν είναι μεγαλύτερο τότε η επένδυση είναι συμφέρουσα αλλιώς δεν είναι.

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που μπορούν και επηρεάζουν το μέγεθος των επενδύσεων αλλά εμείς θα αναλύσουμε τους πιο σημαντικούς.

1. **Το προσδοκώμενο μελλοντικό επίπεδο ζητήσεως.** Αν προσδοκάται αύξηση της μελλοντικής ζητήσεως των προϊόντων που παράγονται με τη νέα επένδυση , αυτό ασφαλώς θα έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στην ανάληψη της επενδύσεως.

Αντίθετα, αν προσδοκάται ότι η ζήτηση θα μειωθεί, ο αντίκτυπος πάνω στην αναλαμβανόμενη επένδυση είναι αρνητικός.

2. **Το εισόδημα.** Το ύψος του εισοδήματος επηρεάζει και το ύψος των αναλαμβανόμενων επενδύσεων. Η σχέση μεταξύ τους είναι θετική.
3. **Το προσδοκώμενο ύψος των μισθών και πρώτων υλών.** Το προσδοκώμενο κόστος της εργασίας και των πρώτων υλών παίζει αποφασιστικό ρόλο στην ανάληψη των επενδύσεων.
4. **Η προσδοκώμενη μελλοντική φορολογική πολιτική.** Αν αναμένεται ότι θα μεταβληθούν οι φόροι που επηρεάζουν τα παραγόμενα προϊόντα με την νέα επένδυση, αυτό ασφαλώς θα επηρεάσει ανάλογα και το ύψος της επένδυσης.
5. **Η δαπάνη αναλήψεως της επενδύσεως.** Η δαπάνη κατασκευής της νέας επένδυσης παίζει σημαντικό ρόλο σε ότι αφορά το ύψος αναλήψεως της επενδύσεως.
6. **Το ύψος του επιτοκίου της αγοράς.** Αν το επιτόκιο είναι μεγάλο ή μικρό αυτό θα επηρεάσει σε πρώτο βαθμό το μέγεθος της νέας επένδυσης.
7. **Ο ρυθμός μεταβολής της τεχνολογίας.**
8. **Το απόθεμα του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που υπάρχει.** Όσο μεγαλύτερο είναι το απόθεμα του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού της οικονομίας και όσο ο ρυθμός αύξησής του είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τους λοιπούς παραγωγικούς συντελεστές, τόσο περισσότερο φθίνουσα θα είναι και η οριακή αποδοτικότητα του κεφαλαίου.
9. **Οι μελλοντικές επιθυμίες των καταναλωτών.** Αποφασιστικό ρόλο στην ανάληψη επενδύσεων από τους επιχειρηματίες παίζει και η εκτίμηση των μελλοντικών επιθυμιών(γούστα) των καταναλωτών.
10. **Η καταναλωτική και πολιτική ατμόσφαιρα.** Το κοινωνικό και ιδιαίτερο το πολιτικό κλίμα, μέσα στο οποίο γίνεται η ανάληψη επενδύσεων επιδρά και προσδιορίζει το μέγεθος μιας επένδυσης.
11. **Η ψυχολογία των επιχειρηματιών.**

1.8. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Για την αντιμετώπιση των αναγκών τους οι δημόσιοι φορείς διενεργούν διάφορες δαπάνες. Καταβάλλουν τους μισθούς των υπαλλήλων και των κάθε μορφής απασχολούμενων τους. Καταβάλλουν νοίκια για την στέγαση των υπηρεσιών τους , συντάξεις και άλλα βοηθήματα στους υπερήλικες , στους ανάκονους για εργασία κτλ.

Οι δημόσιες δαπάνες είναι ένα από τα πιο σημαντικά μέσα δράσεων του δημοσίου και χρησιμοποιούνται σε μεγάλη κλίμακα για την πραγματοποίηση όλων των στόχων του.

Οι δημόσιες δαπάνες διακρίνονται σε :

1. Δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες και
2. Μεταβιβαστικές πληρωμές.

Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται όλες οι δαπάνες που αποτελούν αμοιβές παραγωγικών συντελεστών για τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Αντίθετα, οι μεταβιβαστικές πληρωμές του δημοσίου δεν αποτελούν αμοιβές παραγωγικών συντελεστών για τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία αλλά οικονομική ενίσχυση ιδιωτικών φορέων .

Οι δημόσιες δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες διακρίνονται σε δυο βασικές κατηγορίες: α) τις τρέχουσες δαπάνες του δημοσίου και β) τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων.

Οι μεταβιβαστικές δαπάνες του δημοσίου διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α)μεταβιβάσεις προς τα νοικοκυριά και β) μεταβιβάσεις προς τις επιχειρήσεις.

Από το τέλος του περασμένου αιώνα ο Γερμανός οικονομολόγος Wagner είχε παρατηρήσει ότι σε πολλές χώρες της δυτικής Ευρώπης οι δημόσιες δαπάνες παρουσίαζαν μια αύξουσα τάση σε σχέση με το εθνικό εισόδημα, δηλαδή αυξάνονταν ταχύτερα από το εθνικό εισόδημα. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται και σήμερα.

Η αύξουσα αυτή τάση των δημοσίων δαπανών οφείλεται σε πολλούς παράγοντες οικονομικούς και όχι. Ένας βασικός οικονομικός παράγοντας είναι η αύξηση του εισοδήματος. Όταν αυξάνεται το εισόδημα , η κοινωνία ζητάει μεγαλύτερη ποσότητα και ανώτερης ποιότητας από τα αγαθά που παρέχει το δημόσιο και η κυβέρνηση , για να

ανταποκριθεί σε αυτή την αυξημένη ζήτηση , αυξάνει την προσφορά των υπηρεσιών με ταχύτερο ρυθμό.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η πρόοδος στη τεχνολογία, που υποχρεώνει το δημόσιο να δαπανά ολοένα και μεγαλύτερα ποσά για δημόσιες επενδύσεις προκειμένου να γίνει δυνατή η χρησιμοποίηση από την χώρα της νέας κάθε φορά τεχνολογίας. Επιπλέον, υποστηρίζεται συνήθως ότι η παραγωγικότητα στο δημόσιο τομέα βελτιώνεται διαχρονικά λιγότερο από την αντίστοιχη παραγωγικότητα στον ιδιωτικό τομέα , με συνέπεια να αυξάνεται το κόστος παραγωγής των δημόσιων αγαθών σε σχέση με το κόστος παραγωγής ιδιωτικών αγαθών και αυτός είναι ένας πρόσθετος λόγος της σχετικής μεγεθύνσεως του δημόσιου τομέα. Τέλος, οι αντιλήψεις του κοινωνικού συνόλου σχετικά με το ρόλο του δημόσιου τομέα στην οικονομία μας φαίνεται να μεταβάλλονται συνεχώς και αυτό αποτελεί επίσης σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει το μέγεθος των δημόσιων δαπανών.

Πρέπει να παρατηρήσουμε όμως, ότι η αύξουσα τάση των δημόσιων δαπανών δεν είναι ομαλή. Αντίθετα φαίνεται ότι οι δημόσιες δαπάνες αυξάνονται πολύ ταχύτερα σε ανώμαλες περιόδους όπως σε περίοδο πολέμων.

Εξάλλου πολλοί οικονομολόγοι πιστεύουν πως τα τελευταία χρόνια η αύξηση του μεγέθους του δημόσιου τομέα δεν οφείλεται στην αυξανόμενη με ταχύτερο ρυθμό ζήτησή τους ή στο ταχύτερα αυξανόμενου κόστους τους αλλά σε διάφορες δυσλειτουργίες του πολιτικού μηχανισμού λήψεως αποφάσεων καθώς επίσης και στη συμπεριφορά των δημόσιων υπαλλήλων οι οποίοι προωθούν την αύξηση του μεγέθους του δημόσιου τομέα γιατί έτσι προωθούνται καλύτερα οι δικές τους επιδιώξεις.

1.9. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ

Για την κάλυψη των αναγκών τους οι δημόσιοι φορείς χρειάζονται έσοδα, τα οποία συνήθως δεν έχουν γιατί τα έσοδα από την περιουσία που κατέχουν είναι συνήθως ασήμαντα. Έτσι καταφεύγουν σε άλλα μέσα για την εξεύρεση των αναγκαίων εσόδων. Οι βασικές κατηγορίες δημόσιων εσόδων είναι τρεις: οι φόροι, ο δανεισμός και η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επίσης, πολλοί δημόσιοι φορείς έχουν έσοδα από την επιβολή τελών, από δωρεές ιδιωτικών φορέων κλπ.

Οι φόροι αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης των δημόσιων δαπανών σε όλες τις χώρες του κόσμου . Οι φόροι είναι αναγκαστική παροχή των ιδιωτών προς το δημόσιο, καταβάλλονται δηλαδή υποχρεωτικά από τους πολίτες . Ο βασικός λόγος για τον οποίο οι δημόσιοι φορείς επιβάλλουν φόρους είναι για να αποκτήσουν τα απαραίτητα μέσα για την κάλυψη των δαπανών τους. Η λειτουργία αυτή των φόρων είναι γνωστή ως ταμειυτική λειτουργία . Εκτός όμως από την λειτουργία αυτή , οι φόροι επιτελούν και άλλες. Το δημόσιο επιβάλλει πολλές φορές φόρους όχι γιατί έχει ανάγκη από έσοδα αλλά για να αφαιρέσει αγοραστική δύναμη από το κοινωνικό σύνολο και να μειώσει την δαπάνη του, επειδή μπορεί η συνολική δαπάνη του να είναι πολύ μεγάλη και να παρουσιάζονται πληθωριστικές τάσεις στην οικονομία. Στην περίπτωση αυτή ο φόρος επιβάλλεται για να σταθεροποιηθεί η οικονομία σε επίπεδο πλήρους απασχόλησεως χωρίς πληθωρισμό. Άλλοτε πάλι μπορεί να επιβάλλεται ένας φόρος για να αποθαρρύνει τους φορολογούμενους από μια δραστηριότητα ή για να περιορίσει την έκταση της δραστηριότητας αυτής. Στις περιπτώσεις αυτές δηλαδή οι φόροι επιβάλλονται για να διορθώσουν την κατανομή των πόρων της οικονομίας. Άλλοτε επιβάλλονται φόροι στους εισοδηματίες των ανωτέρων εισοδηματικών τάξεων και τα έσοδα μεταβιβάζονται σε εισοδηματίες κατωτέρων εισοδηματικών τάξεων . Εδώ οι φόροι επιβάλλονται για να διορθώσουν τις εισοδηματικές ανισότητες ανάμεσα στους φορολογούμενους . Γενικά, οι φόροι δεν χρησιμοποιούνται μόνο για την χρηματοδότηση των δημόσιων δαπανών και δεν εξυπηρετούν μόνο ταμειυτικές λειτουργίες αλλά αποτελούν ισχυρά μέσα με τα οποία οι δημόσιοι φορείς επιδιώκουν την προώθηση των αρχικών στόχων. Το αντικείμενο με το οποίο υπολογίζονται λέγεται φορολογική βάση . Η φορολογική βάση σήμερα αποτελεί κυρίως το εισόδημα, η περιουσία και η δαπάνη των φορολογούμενων .

Οι φόροι ταξινομούνται με διάφορα κριτήρια σε κατηγορίες. Οι σπουδαιότερες από αυτές είναι:

1. Ανάλογα με την βάση πάνω στην οποία επιβάλλονται. Με βάση το κριτήριο αυτό διακρίνουμε τρεις κατηγορίες: α) φόρους εισοδήματος , β) φόρους περιουσίας και γ) φόρους δαπάνης. Οι φόροι εισοδήματος υπολογίζονται με βάση το εισόδημα των φορολογούμενων , οι φόροι περιουσίας με βάση την περιουσία τους και οι φόροι δαπάνης με βάση την δαπάνη των φορολογουμένων και συνήθως την καταναλωτική δαπάνη. Οι φόροι δαπάνης ονομάζονται και έμμεσοι φόροι γιατί επιβαρύνουν τους καταναλωτές των διαφόρων προϊόντων έμμεσα δηλαδή δεν επιβάλλονται στους

καταναλωτές αλλά στις επιχειρήσεις που παράγουν αυτά τα αγαθά. Οι φόροι εισοδήματος είναι συνήθως δύο, α) ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και β) ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και φορολογούν αντίστοιχα , ο πρώτος τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων και ο δεύτερος τα εισοδήματα των νομικών προσώπων. Οι φόροι περιουσίας επιβάλλονται άλλοτε στην συνολική καθαρή αξία της περιουσίας που κατέχει ένα άτομο και ονομάζονται φόροι καθαρού πλούτου και άλλοτε μόνο σε ορισμένα περιουσιακά στοιχεία και κυρίως στα ακίνητα και λέγονται ονομαστικοί φόροι περιουσίας. Επίσης καταβάλλονται συνήθως φόροι περιουσίας στην αξία της περιουσίας που μεταβιβάζεται από ένα φορέα σε άλλο λόγω κληρονομιάς, δωρεάς κτλ. Αυτοί οι φόροι λέγονται φόροι κληρονομιών ή δωρεών. Οι φόροι δαπάνης επιβάλλονται άλλοτε στην καταναλωτική δαπάνη μόνο και άλλοτε σε ολόκληρη την δαπάνη της οικονομίας, καλύπτουν δηλαδή και τις επενδύσεις και πολλές φορές τις δαπάνες του κράτους . Οι φόροι αυτοί άλλοτε καλύπτουν όλα τα προϊόντα ή μια μεγάλη κατηγορία προϊόντων και λέγονται γενικοί φόροι δαπάνης , άλλοτε ένα μόνο προϊόν ή μια κατηγορία και λέγονται ειδικοί φόροι δαπάνης.

2. Ανάλογα με τη φύση του φορολογικού συντελεστή. Αναλογικός λέγεται ένας φόρος όταν είναι ο ίδιος ανεξάρτητα από το μέγεθος της φορολογικής βάσης. Προοδευτικός λέγεται ένας φόρος όταν ο συντελεστής του αυξάνεται όσο μεγαλώνει το μέγεθος τη φορολογικής βάσης. Αντίστροφα προοδευτικός είναι αυτός ο φόρος που όταν ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται αντίστροφα ανάλογα με το μέγεθος της φορολογικής βάσης.

1.9.1. ΦΠΑ

Ο φόρος προστιθέμενης αξίας υιοθετήθηκε από τις χώρες της ΕΟΚ γιατί παρουσιάζει τρία σημαντικά πλεονεκτήματα : α) επιβαρύνει τα προϊόντα μόνο μια φορά παρόλο που εισπράττεται σταδιακά με βάση την προστιθέμενη αξία, β) επιτρέπει να εξισώσουμε την επιβράδυνση των εισαγόμενων και των ενχωρια παραγόμενων προϊόντων καθώς και την πλήρη απαλλαγή των εξαγόμενων προϊόντων και γ) απαλλάσσει εντελώς τα κεφαλαιουχικά αγαθά και αυτό οπωσδήποτε οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων που είναι απαραίτητες για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

1.9.2. ΦΟΡΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Οι φόροι που επιβάλλονται σε μια χώρα για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφαλίσεως παίρνουν την μορφή ειδικών εισφορών που λέγονται εισφορές στην κοινωνική ασφάλιση , Αυτές ορίζονται ως ποσοστό στις αμοιβές των εργαζομένων και καταβάλλονται κατά ένα μέρος από τον εργοδότη και κατά ένα μέρος από τον εργαζόμενο.

1.9.3. ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΑΝΕΙΣΜΟ

Ο δανεισμός αποτελεί επίσης μια σημαντική πηγή εσόδων για τους δημόσιους φορείς και κυρίως το κράτος. Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους οι δημόσιοι φορείς προσφεύγουν στον δανεισμό για την χρηματοδότηση των δαπανών τους είναι : α) Η ανεπάρκεια των εσόδων από φορολογία ή από άλλες πηγές καθόσον δεν είναι δυνατόν να αυξάνουν εύκολα τους φόρους, β) Είναι δικαιότερο να χρηματοδοτούμε ορισμένες δαπάνες και γ) το δημόσιο δανείζεται πολλές φορές με σκοπό να επιβραδύνει το προϊόν των δανείων σε ιδιωτικούς φορείς οι οποίοι ίσως δε θα είχαν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν δάνεια από την ελεύθερη αγορά . Εξάλλου όταν το δημόσιο δανείζεται από την εσωτερική αγορά είναι δυνατό να αντλεί χρήματα από τρεις πηγές : α) από τους ιδιώτες αποταμιευτές με την έκδοση πχ ενός ομολόγου, Β) από τις εμπορικές τράπεζες με τον ίδιο τρόπο και γ) από την κεντρική τράπεζα της χώρας με την έκδοση νέου χρήματος.

1.10. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ-ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Οι εμπορικές συναλλαγές ανάμεσα στα διάφορα κράτη είναι από τα παλαιότερα χαρακτηριστικά της οικονομικής τους ζωής. Δεν υπάρχει χώρα που να μην έχει κάποιας μορφής και έκτασης συναλλαγές με άλλες χώρες. Για πολλές από τις συναλλασσόμενες χώρες , διακοπή των εμπορικών σχέσεών τους με τις άλλες χώρες θα είχε σοβαρές συνέπειες στο βιοτικό επίπεδο και τρόπο ζωής των κατοίκων τους. Η σπουδαιότητα των διεθνών

εμπορικών συναλλαγών έγκειται στο γεγονός ότι με αυτές μειώνεται η στενότητα των παραγωγικών συντελεστών με συνέπεια την άμβλυνση του οικονομικού προβλήματος.

Ο όρος εμπόριο αναφέρεται στην αγορά αγαθών είτε προϊόντων είτε υπηρεσιών προς μεταπώληση με μοναδικό σκοπό το κέρδος . Το εμπόριο χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, το εσωτερικό εμπόριο που διεξάγεται μέσα στα γεωγραφικά όρια μιας χώρας και στο εξωτερικό εμπόριο που διεξάγεται ανάμεσα σε μία χώρα με μία άλλη. Μια ακόμα διάκριση που αφορά το εξωτερικό εμπόριο μιας χώρας είναι αυτή ανάμεσα στις εισαγωγές και εξαγωγές . Εισαγωγές είναι τα αγαθά που μια χώρα αγοράζει από μια άλλη και τα εισάγει προς διάθεση στο εσωτερικό της και εξαγωγές όταν αυτή η χώρα πουλάει δικά της προϊόντα σε άλλες χώρες.

Το κέρδος από το διεθνές εμπόριο(εμπορικές σχέσεις μεταξύ χωρών) βασίζεται στις ίδιες αρχές που διέπουν την ανταλλαγή αγαθών εγχωρίως , δηλαδή την ανταλλαγή των αγαθών ανάμεσα σε άτομα ή περιοχές μέσα στα γεωγραφικά όρια μιας χώρας. Με το εμπόριο δίνεται η δυνατότητα σε κάθε άτομο , περιοχή ή χώρα να εξειδικευτεί στην παραγωγή αυτών των αγαθών στα οποία έχει κάποιο πλεονέκτημα και να προμηθεύεται αγαθά στα οποία μειονεκτεί.

1.11. ΔΑΣΜΟΙ

Η ελεύθερη ανταλλαγή των αγαθών ανάμεσα στις διάφορες χώρες οδηγεί στη μεγιστοποίηση της συνολικής (παγκόσμιας) παραγωγής , όταν κάθε χώρα εξειδικεύεται στην παραγωγή των αγαθών που έχει συγκριτικό πλεονέκτημα. Το θεωρητικό επιχείρημα για ελεύθερο εμπόριο βασίζεται στην δυνατότητα μεγαλύτερης καταναλώσεως για κάθε χώρα, σχετικά με το καθεστώς της αυτάρκειας. Στην πραγματικότητα όμως οι συνθήκες , που χαρακτηρίζουν τις εμπορικές σχέσεις των διαφόρων χωρών , δεν είναι όμοιες με τις συνθήκες του ελεύθερου εμπορίου . Όλες οι χώρες , με τον έναν ή άλλον τρόπο παρεμβαίνουν στην ελεύθερη διακίνηση των αγαθών με τη χρησιμοποίηση διαφόρων μηχανισμών.

Τα μέσα που μια χώρα μπορεί να χρησιμοποιήσει για να επηρεάσει τις εισαγωγές και τις εξαγωγές και γενικά το διεθνές εμπόριό της είναι πολλά. Μπορούμε να κάνουμε μια διάκριση ανάμεσα στους δασμούς και σε μέτρα που περιορίζουν άμεσα το εμπόριο, κυρίως εισαγωγές.

Οι δασμοί είναι μέτρο ασκήσεως προστατευτικής πολιτικής , δηλαδή χρησιμοποιούνται περισσότερο για την αντιμετώπιση προβλημάτων του ισοζυγίου πληρωμών.

Όπως αναφέραμε οι δασμοί είναι κυρίως μέσο ασκήσεως προστατευτικής πολιτικής χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν εξυπηρετούνται ταυτόχρονα και άλλοι σκοποί όπως η ικανότητα να μειώνονται οι εισαγωγές. Οι δασμοί επιδρούν πάνω σε διάφορους τομείς όπως στην τιμή των εισαγόμενων προϊόντων , στην εγχώρια παραγωγή , στην κατανάλωση και τα δημόσια έσοδα. Εκτός όμως από τους δασμούς υπάρχουν και άλλα μέσα παρέμβασης στην ελεύθερη διακίνηση των αγαθών. Τέτοια είναι οι ποσοστώσεις για εισαγωγές προϊόντων , ο διαφορισμός φορολογίας υπέρ της εγχώριας παραγωγής, οι επιδοτήσεις , η απαγόρευση εισαγωγών και ο έλεγχος του συναλλάγματος. Μερικά από τα οικονομικά επιχειρήματα υπέρ της δασμολογικής πολιτικής είναι ότι ο δασμός είναι απαραίτητος για εξισωθεί το κόστος παραγωγής, ο δασμός είναι πηγή δημόσιων εσόδων, ο δασμός βοηθάει στην καταπολέμηση την ανεργίας και είναι προστάτης της νηπιακής βιομηχανίας.

1.12. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΠΟΕ)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου ιδρύθηκε την 1.1.1995 με έδρα την Γενεύη της Ελβετίας, συμμετέχουν σ' αυτόν 149 κράτη – μέλη και η αποστολή του είναι να ρυθμίζει τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου. Η ίδρυσή του έχει επικυρωθεί από τα κοινοβούλια των κρατών – μελών . Ο ΠΟΕ ρυθμίζει θέματα όχι μόνο σχετικά με το εμπόριο εμπορευμάτων αλλά και με το εμπόριο υπηρεσιών και πνευματικών δικαιωμάτων.

Οι βασικές του ΠΟΕ είναι : α) ρήτρα του πλέον ευνοούμενου κράτους και β) η αρχή του ανταγωνιστικού εμπορίου.

Σύμφωνα με τη ρήτρα του πλέον ευνοούμενου κράτους, ένα προνόμιο που παραχωρείται σε ένα κράτος πρέπει να παραχωρείται σ' όλα τα κράτη – μέλη του ΠΟΕ. Σύμφωνα με την αρχή του ανταγωνιστικού εμπορίου δεν επιτρέπεται το dumping δηλαδή η πώληση προϊόντων στο εξωτερικό σε τιμή χαμηλότερη από το εσωτερικό . Με την ίδια λογική δεν πρέπει να

επιδοτούνται οι εξαγωγές που έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της τιμής των προϊόντων που εξάγονται.

Το ανώτατο όργανο διοίκησης του ΠΟΕ είναι η Υπουργική Διάσκεψη των κρατών – μελών . Το όργανο αυτό συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά κάθε δύο χρόνια και όλες οι αποφάσεις επιδιώκεται να λαμβάνονται συναινετικά , δηλαδή σύμφωνα με την αρχή της συναίνεσης .

1.13. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάσαμε και αναπτύξαμε λεπτομερώς τις κύριες οικονομικές έννοιες που χρήζουν γνώση για την περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνάς μας . Έπειτα από το 1^ο κεφάλαιο ανάγνωσης, ο μέσος άνθρωπος είναι ικανός να κατανοεί τον τρόπο ερμηνεύσης ενός οικονομικού προβλήματος μέσα σε μια οικονομία. Το περιεχόμενο αυτού του κεφαλαίου είναι το κλειδί για να μπορέσουμε να αποσαφηνίσουμε όλα τα υπόλοιπα κεφάλαια.

Στο 2^ο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζονται όλα τα υπουργεία που λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα.

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

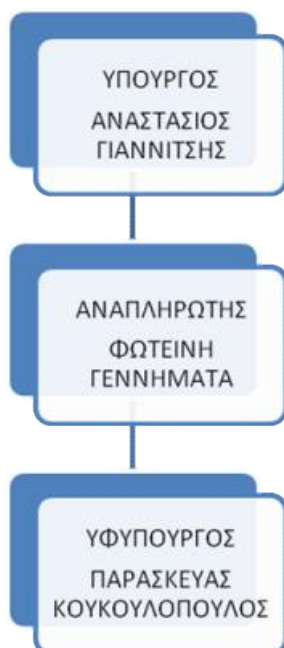
Το Ελληνικό κράτος απαρτίζεται από την βουλή και από 16 σε πλήθος Υπουργεία. Το κάθε ένα από αυτά παίζει καθοριστικό ρόλο στην οργάνωση και διοίκηση των τομέων τους οποίους έχει αναλάβει.

Παρακάτω σας παρουσιάζουμε τα Υπουργεία της Ελλάδας εξηγώντας για το καθένα ξεχωριστά λίγα πράγματα σχετικά με το αντικείμενό τους που καλούνται από τον Ελληνικό λαό να δουλέψουν.

2.1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (2)

Το Υπουργείο Εσωτερικών είναι υπεύθυνο για πολλά εσωτερικά ζητήματα της χώρας, όπως η αποκεντρωμένη διοίκηση – αυτοδιοίκηση και η διενέργεια εκλογών. Στο υπουργείο αυτό είναι ενσωματωμένη και η Γ.Γ. Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής.

Πολιτική Ηγεσία(Γράφημα 1^ο)

Το Υπουργείο εσωτερικών εφαρμόζει διάφορες πολιτικές και δράσεις ανά χρονική περίοδο για την ομαλή λειτουργία του κράτους όπως :

1. Αδειοδότηση για τη διαμονή αλλοδαπών
2. Διενέργεια Δημοψηφίσματος
3. Συμβούλιο της Ευρώπης

4. Δελτίο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

(2) <http://www.ypes.gr/el/>

5. Πρόγραμμα Καλλικράτης
6. Επιτροπή των Περιφερειών
7. Πρόγραμμα Διαμόρφωσης Παιδικών Χαρών
8. Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα ΣΔΙΤ
9. Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας
10. Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Τοπικής Δημοκρατίας
11. Δάνεια Ελλήνων Τσιγγάνων
12. Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013
13. Επιχειρησιακά Προγράμματα Ο.Τ.Α.
14. Εθνικό Δημοτολόγιο
15. Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Θησέας
16. Διπλογραφικό Σύστημα ΟΤΑ
17. Πρόγραμμα Μηχανογράφησης ΟΤΑ
18. Πρόγραμμα Πολιτεία

2.2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (3)

Το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης όπως και τα υπόλοιπα υπουργεία παίζει το δικό του ρόλο στην όλη διοίκηση του ελληνικού κράτους. Ο κύριος τομέας με τον οποίο ασχολείται είναι η γεωργία και οτιδήποτε άλλο την επηρεάζει άμεσα.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ (Γράφημα 2^ο)

(3) <http://www.minagric.gr/greek/index.shtml>

Το υπουργείο αγροτικής ανάπτυξης όπως το λέει και το όνομά του προωθεί ποικίλες δράσεις με σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη του γεωργικού κλάδου της Ελλάδας όπως επιδοτήσεις κ.ο.κ. Παίζει καθοριστικό ρόλο στην Ελληνική οικονομία διότι ο πρωτογενής τομέας παραγωγής της Ελλάδας καταλαμβάνει ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό.

2.3 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (4)

Το υπουργείο ανάπτυξης θα μπορούσε να πει κανείς πως είναι η προέκταση του υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης καθώς ασχολείται με την ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Κάτω από την ομπρέλα του συγκεκριμένου υπουργείου εντάσσονται το υπουργείο οικονομίας, ανταγωνιστικότητας και ναυτιλίας καθώς και το υπουργείο περιβάλλοντος, ενέργειας και κλιματικής αλλαγής.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ(Γράφημα 3ο,4^ο)

(4) http://www.ypan.gr/index_c cms.htm

Το υπουργείο ανάπτυξης όπως βλέπουμε παίζει το ρόλο ενός ομίλου επιχειρήσεων προς τα υπουργεία οικονομίας και περιβάλλοντος. Ασκεί δηλαδή διοικητικές υπηρεσίες.

2.4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (5)

Το υπουργείο εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης ασχολείται με διάφορα θέματα που αφορούν την εργασία εντός της ελληνικής επικράτειας.

Συγκεκριμένα μεριμνά για τα παρακάτω θέματα:

1. Απασχόληση
2. Κοινωνική προστασία
3. Εργασιακά
4. Απόσπαση εργαζομένων
5. Συμβάσεις εργασίας

(5)

<http://www.yrakp.gr/>

- 6. Απολύσεις
- 7. Ασφάλεια και υγεία εργαζομένων

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ (Γράφημα 5^ο)

Τέλος το υπουργείο εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης προσπαθεί να προστατέψει τους εργαζόμενους για μια μακροχρόνια απασχόληση είτε με προγράμματα επιδοτήσεων είτε με την ψήφιση νόμων.

2.5 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (6)

Το υπουργείο δικαιοσύνης, διαφάνειας και ανθρώπινων δικαιωμάτων καλείται να προάγει την θέσπιση νόμων για την ομαλή λειτουργία του ελληνικού κράτους καθώς και να προστατεύει νομικά τους πολίτες .

Υπό την ευθύνη του έχει το δικαστικό καθώς και το σωφρονιστικό σώμα.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 6^ο)

Επίσης , το συγκεκριμένο υπουργείο είναι υπεύθυνο για την διαφάνεια των διαδικασιών στο ελληνικό κράτος καθώς επίσης και για την υπεράσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

(6) <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/%CE%91%CE%A1%CE%A7%CE%99%CE%9A%CE%97.aspx>

2.6 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ (7)

Το υπουργείο εθνικής άμυνας είναι από τα πιο σημαντικά υπουργεία του ελληνικού κράτους διότι έχει σαν στόχο να προάγει την εθνική μας κυριαρχία. Το συγκεκριμένο υπουργείο ασκεί εξουσία στις ένοπλες δυνάμεις του κράτους με σκοπό την άμεση προστασία μας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 7^ο)

(7) <http://www.mod.mil.gr/>

2.7 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ (8)

Το υπουργείο παιδείας έχει ως αντικείμενο εργασίας την ανάπτυξη της παιδείας στην Ελλάδα.

Υπό την ευθύνη του έχει την Γ.Γ. Έρευνας και τεχνολογίας, την Γ.Γ. Δια βίου μάθησης καθώς και την Γ.Γ. Νέας γενιάς.

Το υπουργείο παιδείας ασκεί διοικητικές υπηρεσίες, προσπαθώντας να αναπτύξει την έννοια της μάθησης στους πολίτες ανεξαρτήτως ηλικίας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ (Γράφημα 8^ο)

Το υπουργείο παιδείας επίσης έχει οργανωτικό σκοπό για την Α/Βάθμια, Β/Βάθμια και Γ/Βάθμια εκπαίδευση.

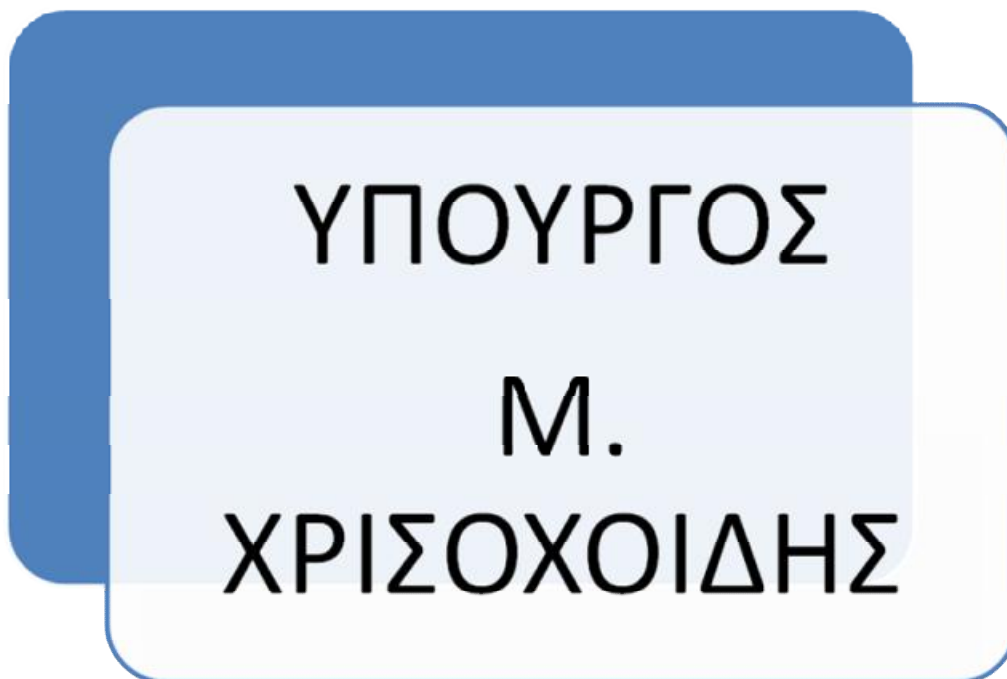
(8) <http://www.minedu.gov.gr/>

2.8 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ (9)

Το υπουργείο θαλάσσιων υποθέσεων, νήσων και αλιείας έχει ως αντικείμενο εργασίας την προώθηση την ελληνικής ναυτιλίας και την αλιεία.

Διοικεί όλα τα λιμάνια της ελληνικής επικράτειας καθώς και οτιδήποτε άλλο έχει σχέση με την προσέλευση των νήσων και την ανάπτυξη της αλιείας. Εκδίδει προτάσεις νόμων για την ομαλή και σταθερή ανάπτυξή τους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 9^ο)

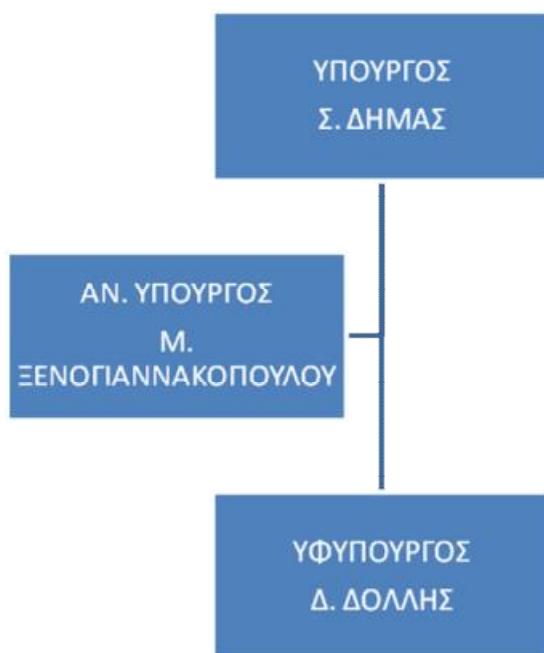

(9) <http://www.yen.gr/wide/home.html>

2.9 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ(10)

Το υπουργείο εξωτερικών προάγει την άριστη σχέση της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Είναι αρμόδιο για την εξωτερική μας πολιτική αφού προάγει τις διήμερες σχέσεις της Ελλάδας με τις υπόλοιπες χώρες. Υπό την αιγίδα του υπουργείου εξωτερικών βρίσκονται και οι ελληνικές πρεσβίες που υπάρχουν στα άλλα κράτη μέλη.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 10^ο)

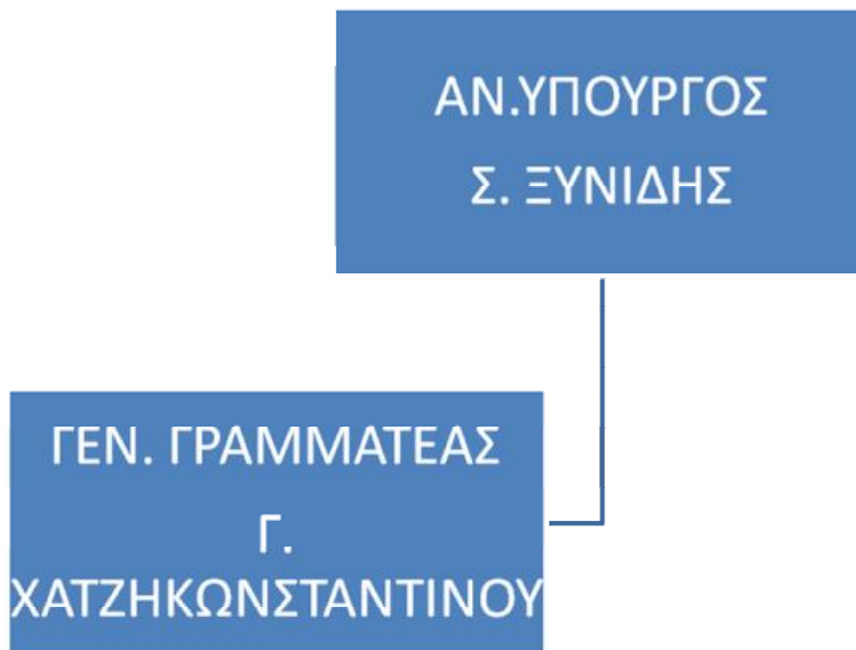

(10) <http://www.ypes.gr/el/>

2.10 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ (11)

Η Γ.Γ. Μακεδονίας και Θράκης ασχολείται με οτιδήποτε έχει σχέση με τις περιφέρειες της Μακεδονίας και της Θράκης όπως για παράδειγμα η ανάπτυξή τους , η ασφάλεια και η προβολή των μερών τους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 11^ο)

(11) <http://www.mathra.gr/>

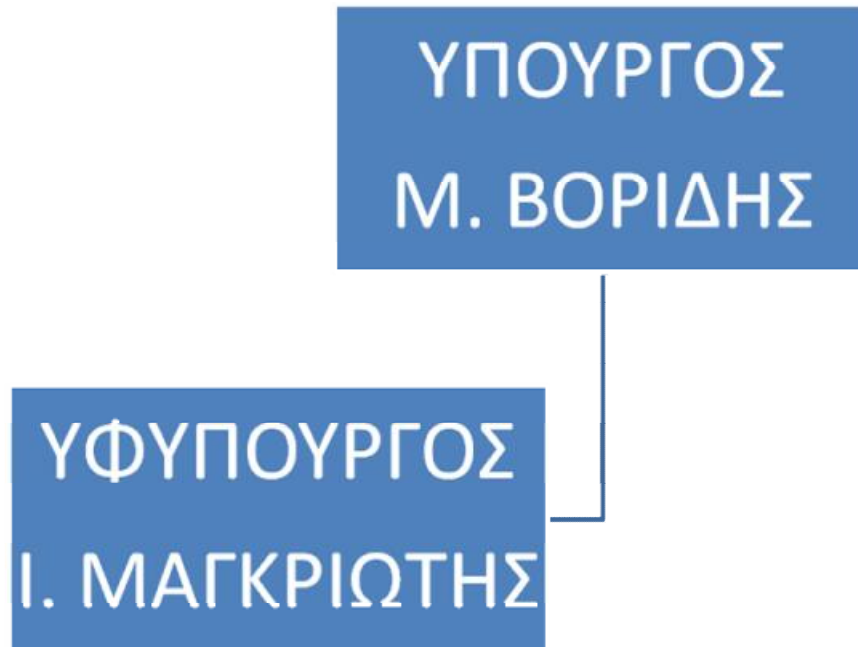
2.11 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ (12)

Το συγκεκριμένο υπουργείο ασχολείται με το σύνολο των μεταφορών και επικοινωνιών καθώς και με τις υποδομές της χώρας δηλαδή τα δημόσια έργα.

Πιο συγκεκριμένα :

- Εισήγηση για τη χάραξη Εθνικής πολιτικής και δημιουργία κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, καθώς και η εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα των Δημοσίων Έργων.
- Η εποπτεία στην όλη κατασκευαστική δραστηριότητα της χώρας.
- Η κατάρτιση μακροχρόνιων και ετήσιων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων, η εξασφάλιση χρηματοδότησης και η παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσής τους.
- Το ορθολογικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και τη συνεχή παρακολούθηση των τεχνικών, οργανωτικών και οικονομικών δυνατοτήτων των εργοληπτικών επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν την κατασκευή των έργων.
- Η χάραξη και εφαρμογή εθνικής πολιτικής και η δημιουργία κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, και η συμβολή στην χάραξη πολιτικής και στη δημιουργία θεσμικού πλαισίου σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, για την ανάπτυξη μεταφορικών και συγκοινωνιακών, τηλεπικοινωνιακών και ταχυδρομικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού.
- Η προαγωγή της ασφάλειας στις μεταφορές και τις συγκοινωνίες, και τις τηλεπικοινωνίες.
- Η προαγωγή της Κοινωνίας των Πληροφοριών.
- Η συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής σε ότι αφορά τους τομείς αρμοδιότητας του Υπουργείου.

(12) <http://www.yme.gr/>

2.12 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (13)

Το υπουργείο πολιτισμού και τουρισμού έχει ως αρμοδιότητα την διατήρηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς καθώς και την ανάπτυξη της μεγαλύτερης βιομηχανίας της Ελλάδος , τον Τουρισμό. Το συγκεκριμένο υπουργείο είναι υπεύθυνο και για τους αρχαιολογικούς μας χώρους.

(13) <http://www.culture.gr/culture/gindex.jsp>

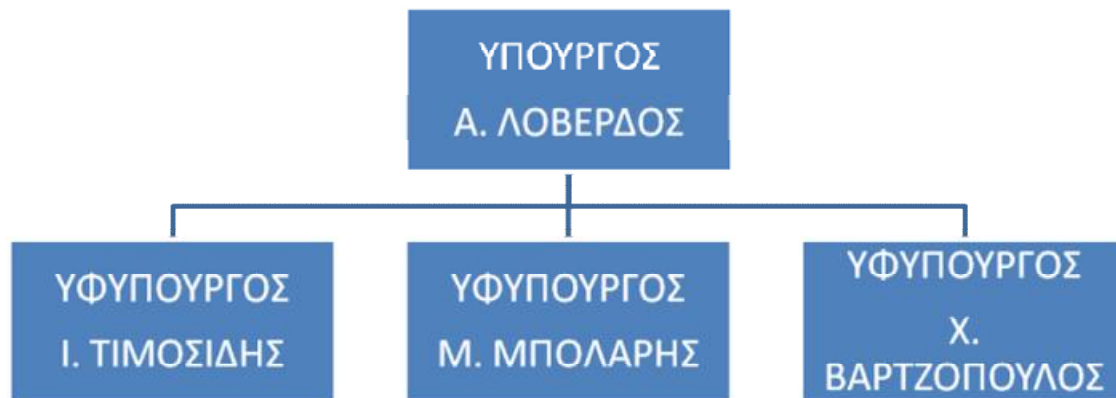

2.13 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (14)

Το υπουργείο υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης έχει ως αρμοδιότητα την οργάνωση του ΕΣΥ(Εθνικό Σύστημα Υγείας) μέσω των νοσοκομείων καθώς και της κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω των δημόσιων οργανισμών.

(14) <http://www.yyka.gov.gr/>

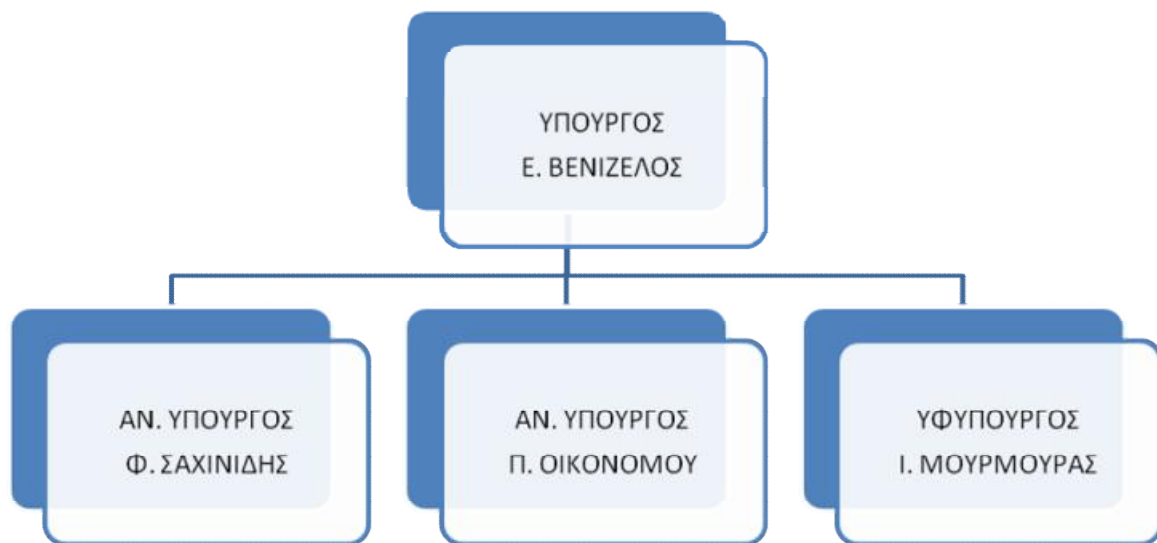
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ(Γράφημα 14^ο)

2.14 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ(15)

Το υπουργείο οικονομικών είναι αρμόδιο για τα γενικότερα οικονομικά στοιχεία όλου του κρατικού μηχανισμού και των ιδιωτών. Ελέγχει, εποπτεύει και ασκεί δικαιοδοσία με σκοπό την οικονομική ανάπτυξη και οργάνωση της Ελλάδας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ (Γράφημα 15^ο)

(15) <http://www.minfin.gr/portal/>

2.15 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο 2^ο κεφάλαιο παρουσιάσαμε λεπτομερώς κάθε ένα από τα Ελληνικά Υπουργεία που απαρτίζουν το Ελληνικό κράτος και είναι υπεύθυνα για την ομαλή λειτουργία του κράτους. Παρουσιάσαμε τις δομές, τις αρμοδιότητες καθώς και τις πολιτικές ηγεσίες κάθε υπουργείου. Με το πέρας του κεφαλαίου αυτού ο αναγνώστης γεύεται την ιεραρχία που υπάρχει στο ελληνικό κράτος καθώς και μαθαίνει τα άτομα που απαρτίζουν τις κύριες υπηρεσίες.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τις διάφορες ΔΕΚΟ και τους ΟΤΑ που λειτουργούν στην Ελληνική επικράτεια σκοπό ο αναγνώστης να έχει μια πιο σαφή οργανωτική και διοικητική εικόνα.

3. ΔΕΚΟ (16)

Το ακρωνύμιο ΔΕΚΟ σημαίνει **Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί** και χρησιμοποιείται για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που ανήκουν στο Ελληνικό κράτος ή ελέγχονται από αυτό. Ο Νόμος 3429/2005 ορίζει ως ΔΕΚΟ "κάθε ανώνυμη εταιρεία, στην οποία το ελληνικό δημόσιο δύναται να ασκεί άμεσα ή έμμεσα αποφασιστική επιρροή, λόγω της συμμετοχής του στο μετοχικό της κεφάλαιο ή της χρηματοοικονομικής συμμετοχής του ή των κανόνων που τη διέπουν

Ονομασία	Ακρωνύμιο	Ποσοστό¹
Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού	ΔΕΗ	51,12%
Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας	Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε.	
Δημόσια Επιχείρηση Αερίου	ΔΕΠΑ	65%
Ελληνικά Πετρέλαια	ΕΛΠΕ	35,5%
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση	ΕΡΤ	100%
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών	(ΟΑΣΑ) [2]	100%
Εταιρία Θερμικών Λεωφορείων (θυγατρική ΟΑΣΑ)	ΕΘΕΛ	100%
Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιώς	ΗΛΠΑΠ	100%
Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών - Πειραιώς	ΗΣΑΠ	100%
Αττικό Μετρό		100%
Αττικό Μετρό Εταιρεία Λειτουργίας	ΑΜΕΛ	100%
Αττικό Τραμ		100%
Ελληνικές Αλυκές [3]		
Γενική Μεταλλευτική και Μεταλλουργική Ανώνυμη Εταιρία	ΛΑΡΚΟ	55%
Ελληνικά Ταχυδρομεία	ΕΛΤΑ	90%
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας	ΕΥΔΑΠ	61,03%
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης	ΕΥΑΘ	74,02%
Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς	ΟΛΠ	74,14%
Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης	ΟΛΘ	74,27%
	ΟΣΕ	100%

(16) <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%>

Όνομασία	Ακρωνύμιο	Ποσοστό¹
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος		
Εθνικός Διαχειριστής Σιδηροδρομικής Υποδομής (θυγατρική ΟΣΕ)	Ε.ΔΙ.Σ.Υ	100%
ΕΡΓΟΣΕ (θυγατρική ΟΣΕ)		100%
ΓΑΙΑΟΣΕ (θυγατρική ΟΣΕ)		100%
ΤΡΑΙΝΟΣΕ		100%
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας	(Τ.Ε.Ο.)	
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος»	ΔΑΑ	55%
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	ΤΤ	34,04%
Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος	ΟΤΕ	16%
Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων	ΟΣΚ	
Αγροτική Τράπεζα	ΑΤΕ	75,18%
Τράπεζα Αττικής		
Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου	ΟΠΑΠ	34%
Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης	ΕΛΟΤ	
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία	ΕΑΒ	
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα	ΕΑΣ	100%
ΑΣΠΡΟΦΟΣ		
Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων	ΔΕΠΑΝΟΜ	
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας & Στέγασης	ΔΕΠΟΣ	
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης	ΔΕΘ	

Όνομασία	Ακρωνύμιο	Ποσοστό¹
ΘΕΜΙΣ Α.Ε.		
Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων	ΚΕΛΠΝΟ	
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων	ΕΛΒΟ	51%

Παλιότερες ΔΕΚΟ που έχουν ιδιωτικοποιηθεί

- Ολυμπιακές Αερογραμμές
- Εθνική Τράπεζα (12,3% του μετοχικού κεφαλαίου κατέχουν ελληνικά ΝΠΔΔ)
- Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά
- ΑΓΕΤ

3.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΡΙΚΩΝ ΔΕΚΟ

3.1.1 Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) (17)

Η ΔΕΗ κατά ποσοστό 51,12% είναι δημόσια. Στόχος της ΔΕΗ είναι να παρέχει στους πολίτες και τις επιχειρήσεις ηλεκτρικό ρεύμα για την κάλυψη των αναγκών τους.

(17) <http://www.dei.gr/>

3.1.2. Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Σ.Μ.Η.Ε)

Ο Διαχειριστής του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας είναι ανώνυμη εταιρεία που έχει σκοπό τη λειτουργία, εκμετάλλευση, διασφάλιση της συντήρησης και μέριμνα για την ανάπτυξη του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας σε ολόκληρη τη χώρα καθώς και των διασυνδέσεών του με τα άλλα δίκτυα για να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, κατά τρόπο επαρκή, ασφαλή, οικονομικά αποδοτικό και αξιόπιστο. Σκοπός του είναι η βέλτιστη κατανομή του φορτίου στο δίκτυο.

3.1.3. Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ)(18)

Στόχος της ΔΕΠΑ είναι να συνδέσει περαιτέρω το μέλλον της χώρας με τα ενεργειακά δίκτυα της Ευρώπης και να υποστηρίξει την ένταξη της στις μεγάλες ενεργειακές λεωφόρους, σε μια εποχή που ο τομέας της ενέργειας αποτελεί καθοριστικό παράγοντα διαμόρφωσης γεωπολιτικών ισορροπιών.

3.1.4. Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ)(19)

Η ΕΛΠΕ που είναι κατά 35,5% δημόσια έχει ως σκοπό να παρέχει στους πολίτες πετρελαιοειδή προϊόντα. Μερικές από τις δραστηριότητες του είναι:

- Προμήθεια και Διύλιση αργού πετρελαίου
- Εμπορία προϊόντων πετρελαίου
- Παραγωγή και Εμπορία πετροχημικών/χημικών
- Έρευνα και Παραγωγή υδρογονανθράκων
- Τεχνικές Μελέτες
- Παραγωγή και Εμπορία Ηλεκτρικής Ενέργειας
- Φυσικό Αέριο
- Δίκτυα αγωγών – Θαλάσσιες μεταφορές

3.1.5. Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ)(20)

Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (Ε.Ρ.Τ.) είναι ο δημόσιος φορέας δικτύων εκπομπών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης στην Ελλάδα. Η επωνυμία της είναι «*E.P.T. A.E.*» (ανώνυμη εταιρεία) και ανήκει εξ ολοκλήρου στο ελληνικό δημόσιο. Οι κύριες υπηρεσίες της Ε.Ρ.Τ είναι η εκπομπή τριών τηλεοπτικών σταθμών και 28 ραδιοφωνικών σταθμών σε όλη την ελληνική επικράτεια.

(18) <http://www.depa.gr/home.html>

(19) <http://www.hellenic-petroleum.gr/online/index.aspx>

(20) <http://www.ert.gr/>

3.1.6. Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ)(21)

Οι στόχοι του ΟΑΣΑ είναι:

- Να αναπτύξουμε ένα αξιόπιστο σύστημα αστικών συγκοινωνιών για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της Πόλης
- Να επεκτείνουμε την κάλυψη του συγκοινωνιακού δικτύου σε περισσότερες περιοχές της Αττικής
- Να σεβόμαστε τις ιδιαίτερες ανάγκες του πολίτη και να του παρέχουμε ποιοτικές υπηρεσίες
- Να παρέχουμε υπηρεσίες φιλικές προς το περιβάλλον με γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής στην Αττική
- Να παρέχουμε στο προσωπικό μας συνεχή εκπαίδευση, ώστε να ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες των πολιτών.

3.1.7 Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιώς(ΗΛΠΑΠ)(22)

Ο σκοπός της εταιρείας αυτής είναι να συνεισφέρουμε στην εξέλιξη μιας σύγχρονης και αναπτυσσόμενης κοινωνίας, η οποία προσφέρει στους πολίτες της σύγχρονες και παραγωγικές υποδομές. Αυτό το κάνουμε προσφέροντας, στον πληθυσμό που μετακινείται εντός του Λεκανοπεδίου Αττικής, **οικολογικό** συγκοινωνιακό έργο, με **ασφάλεια, ταχύτητα, αξιοπιστία** και **οικονομία**.

3.1.8 Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών - Πειραιώς (ΗΣΑΠ)(23)

Η εταιρεία αυτή είναι θυγατρική της ΟΑΣΑ

3.1.9. Αττικό Μετρό(24)

Η ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ είναι μια σύγχρονη εταιρεία δημοσίου συμφέροντος, με προσωπικό υψηλής επιστημονικής κατάρτισης, η οποία με υπεύθυνο σχεδιασμό και συστηματική δουλειά υλοποιεί την ανάπτυξη του δικτύου του Μετρό της Αθήνας.

3.1.10 Ελληνικές Αλυκές(25)

Οι Ελληνικές Αλυκές ΑΕ είναι μια Εταιρεία του Ελληνικού Δημοσίου που ιδρύθηκε το 1988 με πρωταρχικό στόχο την οικονομική εξυγίανση των βιώσιμων αλυκών απανταχού της Ελλάδος μέσω εκμηχάνισης και εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των, ούτως ώστε η χώρα σύντομα να καταστεί τουλάχιστον αυτόνη όσον αφορά τις ανάγκες της σε πρωτογενές αλάτι.

(21) <http://www.oasa.gr/>

(22) <http://www.athens-trolley.gr/>

(23) <http://www.isap.gr/index.asp>

(24) <http://www.ametro.gr/page/>

(25) <http://www.saltworks.gr/>

3.1.11 Γενική Μεταλλευτική και Μεταλλουργική Ανώνυμη Εταιρία (ΛΑΡΚΟ)(26)

Η Γενική Μεταλλευτική κα Μεταλλουργική Εταιρεία ΛΑΡΚΟ ιδρύθηκε από τον οραματιστή και πρωτοπόρο επιχειρηματία Πρόδρομο Αθανασιάδη Μποδοσάκη το 1963. Η διορατικότητα, και το επιχειρηματικό πνεύμα του ιδρυτή και η εξειδίκευση του προσωπικού συνέβαλλαν ώστε η Εταιρεία να ξεπεράσει πολλές δυσκολίες και να γίνει σήμερα ο μεγαλύτερος παραγωγός σιδηρονικελίου στην Ευρώπη.

3.1.12 Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ)(27)

Αποστολή του ΕΛΤΑ είναι να παρέχει:

- Ταχυδρομικές Υπηρεσίες
- Χρηματοοικονομικά / Ασφαλιστικά Προϊόντα
- Προϊόντα – Υπηρεσίες που αξιοποιούν το εκτεταμένο Δίκτυο Καταστημάτων και τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών, με υψηλή Ποιότητα, Υπευθυνότητα, Αξιοπιστία και με επίκεντρο τις ανάγκες των πελατών του.

3.1.13 Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ)(28)

Η Εταιρία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ) είναι η εταιρία που έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα διαχείρισης και διανομής πόσιμου νερού και της διαχείρισης των οικιακών υγρών αποβλήτων και ομβρίων υδάτων (αποχέτευση) στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.

3.1.14 Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ)(29)

Η ΟΛΠ Α.Ε. σήμερα απασχολεί περισσότερους από 1.400 εργαζόμενους, εξυπηρετεί ετησίως περισσότερα από 24.000 πλοία, συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής και εθνικής οικονομίας, και συνεχίζει την αναπτυξιακή της πορεία με αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών της.

(26) <http://www.larco.gr/el.index.php>

(27) <http://www.elta.gr/>

(28) http://www.eydap.gr/index.asp?a_id=3

(29) <http://www.olp.gr/>

3.1.15 Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ)(30)

Ο ΟΣΕ είναι ένας σύγχρονος Όμιλος εταιριών παροχής υπηρεσιών σιδηροδρομικής μεταφοράς ο οποίος υπηρετεί το κοινωνικό σύνολο στις ανάγκες τόσο της μετακίνησής του όσο και της διακίνησης εμπορευμάτων εντός και εκτός Ελλάδας.

3.1.16 Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ)(31)

Η ΤΕΟ Α.Ε. είναι δημόσια επιχείρηση, μονομετοχική με κύριο μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο το οποίο εκπροσωπείται από το Υπουργείο Οικονομικών. Το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας ιδρύθηκε το 1927. Σκοπός της ίδρυσης του ήταν η κατασκευή και συντήρηση των εθνικών οδών μέσω των εσόδων που προέρχονταν από εισφορές για τη χρήση των Εθνικών οδών.

3.1.17 Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» (ΔΑΑ)(32)

Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» είναι ένα από τα πιο σύγχρονα, λειτουργικά και ασφαλή αεροδρόμια στον κόσμο. Χάρη στην προνομιακή γεωγραφική θέση, την υπερσύγχρονη τεχνολογική υποδομή και το υψηλό επίπεδο υπηρεσιών του, έχει κατακτήσει την παγκόσμια αναγνώριση, αλλά και την εμπιστοσύνη του επιβατικού κοινού. Αποτελεί το μεγαλύτερο κέντρο αερομεταφορών στη νοτιοανατολική Ευρώπη, αλλά και ένα ισχυρό πόλο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης για το λεκανοπέδιο της Αττικής.

3.1.18 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (ΤΤ)(33)

Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος είναι Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, μέλος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, της Ένωσης Ευρωπαϊκών Ταμιευτηρίων και του Παγκόσμιου Ινστιτούτου Ταμιευτηρίων. Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο ιδρύθηκε το 1900 με στόχο την κοινωνική προσφορά, και την οικοδόμηση μιας μακράς παράδοσης κύρους και αξιοπιστίας, που μέχρι σήμερα συνιστά κύριο χαρακτηριστικό της φυσιογνωμίας του.

(30)<http://www.ose.gr/el/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1.aspx>

(31)http://www.teo.org.gr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=2&lang=el

(32) <http://www.aia.gr/pages.asp?pageid=2563&langid=1>

(33) <http://www.ttbank.gr/>

3.1.19 Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ)(34)

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) είναι η παλαιότερη και μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο στις 23 Οκτωβρίου 1949. Από τότε και μέχρι το 2001 κατείχε το μονοπώλιο των τηλεπικοινωνιών σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90, όπου η κινητή τηλεφωνία μπήκε στην καθημερινότητα των Ελλήνων, η λέξη «τηλεπικοινωνίες» και «ΟΤΕ» ήταν σχεδόν ταυτόσημες για τους κατοίκους της Ελλάδας παρόλο που δεν είχαν καμιά σχέση οι ιδιωτικοί πάροχοι με τον ΟΤΕ.

3.1.20 Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων (ΟΣΚ)(35)

Ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων ΑΕ (ΟΣΚ ΑΕ) είναι ανώνυμη εταιρεία του Ελληνικού Δημοσίου με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. Εποπτεύουσες αρχές είναι το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Η εταιρεία είναι υπεύθυνη για την κατασκευή σχολικών μονάδων στην Αττική και την προμήθεια, αποθήκευση και διανομή του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων (π.χ. θρανία, έδρανα, πίνακες κ.λπ.) σε όλη την Ελλάδα.

3.1.21 Αγροτική Τράπεζα (ΑΤΕ)(36)

Η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας ιδρύεται το 1929 ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός κοινωφελούς χαρακτήρα, με κύριο σκοπό την αποκλειστική χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους του αγροτικού τομέα και την ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης.

3.1.22 Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ)(37)

Ο Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ) συστάθηκε το 1958 ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, υπαγόμενο σε διοικητικό έλεγχο από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Το πρώτο παιχνίδι που εισήγαγε ο ΟΠΑΠ το 1959, ήταν το ΠΡΟ-ΠΟ (από τα αρχικά Προγνωστικά Ποδοσφαίρου).

Το 1999 ο Οργανισμός ΟΠΑΠ μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρία με ονομασία ΟΠΑΠ Α.Ε. και η διάρκειά της με τη μορφή αυτή ορίστηκε στα 100 χρόνια. Το 2000 έγινε εισαγωγή του στο Χρηματιστήριο Αθηνών, όπου το Δημόσιο δύναται να διαθέσει σε επενδυτές μέχρι 49% του μετοχικού κεφαλαίου.

(34) <http://oteshop.ote.gr/portal/page/portal/OTESHOP/MainPageOTESHOP>

(35) <http://www.osk.gr/>

(36) <http://www.atebank.gr/atebank>

(37) <http://www.opap.gr/>

3.1.23 Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)(38)

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΛΟΤ Α.Ε.) και στα Αγγλικά *Hellenic Organization for Standardization S.A.* είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και ιδρύθηκε με το άρθρο 1 του Νόμου 372/1976. Από το 1997, ο ΕΛΟΤ λειτουργεί ως Ανώνυμη Εταιρεία βάσει του Νόμου 414/96 και του Προεδρικού Διατάγματος 155/1997. Ο ΕΛΟΤ χρηματοδοτείται από το κράτος, εποπτεύεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο.

3.1.24 Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ)(39)

Η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία ΑΕ (ΕΑΒ), ιδρύθηκε το 1975 με κύρια αποστολή την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων προς υποστήριξη των πτητικών μέσων των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, χάρη στο όραμα των ιδρυτών της, που καθιστούσε εθνικό κεφάλαιο και πυλώνα ανάπτυξης της ελληνικής βιομηχανίας, την αεροναυπηγική.

3.1.25 Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ)(40)

Τα ΕΑΣ είναι ένας όμιλος κατασκευαστικών εταιριών ο οποίος ιδρύθηκε το 2004 από την συγχώνευση των:

- “Α.Ε. Ελληνικού Πυριτιδοποιείου & Καλυκοποιείου” γνωστότερης ως “ΠΥΡΚΑΛ”, η οποία ιδρύθηκε το 1874 και δραστηριοποιείται στην κατασκευή πυρομαχικών φορητού οπλισμού, μεσαίων και μεγάλων διαμετρημάτων, βλημάτων όλμων και πυροσωλήνων, όλων συμβατών με Νατοϊκού τύπου οπλικά συστήματα.
- “Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων ΑΕ” γνωστότερης ως “ΕΒΟ”, η οποία ιδρύθηκε το 1977 και δραστηριοποιείται στην κατασκευή όπλων φορητού οπλισμού, όλμων, οπλικών και πυραυλικών συστημάτων, προωθητικών πυρίτιδων και γεμισμάτων καθώς επίσης και πυρομαχικών μεσαίων και μεγάλων διαμετρημάτων.

Τα ΕΑΣ, συνεχίζοντας την παράδοση των ΠΥΡΚΑΛ και ΕΒΟ και συνδυάζοντας τη μοναδική τεχνογνωσία που διαθέτουν με τον μηχανολογικό τους εξοπλισμό, έχουν ήδη γίνει η μεγαλύτερη Αμυντική βιομηχανία στην Ελλάδα και ο αποκλειστικός προμηθευτής των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων σε όπλα, οπλικά συστήματα και πυρομαχικά κατασκευαζόμενα στην χώρα.

(38) <http://www.elot.gr/>

(39) <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/eav.asp>

(40) <http://www.eas.gr/index.php?lang=gr>

3.1.26 ΑΣΠΡΟΦΟΣ(41)

Η ΑΣΠΡΟΦΟΣ ιδρύθηκε τον Απρίλιο 1983 από τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ (ΕΛΔΑ) και την FOSTER WHEELER ITALIANA (FWI), με σκοπό να προσφέρει μελετητικές υπηρεσίες για την αναβάθμιση και επέκταση του κρατικού Διυλιστηρίου Ασπροπύργου.

3.1.27 Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ)(42)

Το αντικείμενο εργασιών της ΔΕΠΑΝΟΜ Α.Ε. αποτελούν οι Μονάδες Υγείας και ειδικότερα:

- η μελέτη, κατασκευή και ο εξοπλισμός νέων μονάδων Υγείας και Πρόνοιας
- η επισκευή, ανακατασκευή και αναβάθμιση καθώς και η προμήθεια - εγκατάσταση εξοπλισμού υφιστάμενων μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Οι μελέτες οργάνωσης και λειτουργίας μονάδων υγείας και πρόνοιας.

3.1.28 Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)(43)

Η ΔΕΘ είναι σημαντική ετήσια έκθεση για όλο το Βαλκανικό χώρο, και η μεγαλύτερη στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1925 στη Θεσσαλονίκη με εμπορικό χαρακτήρα και η πρώτη διοργάνωση έγινε το 1926. Στην έκθεση αυτή που πραγματοποιείται κάθε Σεπτέμβριο, συμμετέχει σήμερα μεγάλος αριθμός εκθετών από πολλές χώρες σε ιδιαίτερα περίπτερα - χώρους παρουσίασης. Παράλληλα πραγματοποιούνται πλήθος δραστηριοτήτων, συναυλιών κλπ, ενώ είθισται ο Πρωθυπουργός της χώρας να εκφωνεί λόγο σχετικό με την κατάσταση της οικονομίας.

Το 1999 διασπάστηκε η μέχρι τότε εταιρεία "ΔΕΘ-HELEXPO" και δημιουργήθηκαν δύο εταιρείες, η "ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε." και "HELEXPO-ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ Α.Ε." Η ΔΕΘ είναι η ιδιοκτήτρια εταιρεία των εκθεσιακών κέντρων και εγκαταστάσεων και η HELEXPO είναι αυτή που διοργανώνει τις εκθέσεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

(41) <http://www.asprofos.gr/>

(42) <http://www.depanom.gr/>

(43) http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7_%CE%98%CE%B5

3.1.29 ΘΕΜΙΣ Α.Ε.(44)

Η «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.» ιδρύθηκε με το Νόμο 2408/1996 και λειτουργεί χάριν του Δημοσίου Συμφέροντος. Σκοπός της είναι η μελέτη, η κατασκευή, η επέκταση, η επισκευή, η συντήρηση, ο εξοπλισμός και η οργάνωση των Δικαστικών κτιρίων, των Σωφρονιστικών Καταστημάτων, των Καταστημάτων των Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης και των εποπτευόμενων από αυτό νομικών προσώπων, εφόσον τα έργα αυτά ανατίθενται στην εταιρία με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

3.1.30 Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΛΠΝΟ)(45)

ο Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που ιδρύθηκε με το Νόμο 2071/92 και λειτουργεί από το 1992. Είναι άμεσα εποπτευόμενο και χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, το ΚΕΕΛΠΝΟ έχει ως κύριους σκοπούς:

- Την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας μέσω της ενημέρωσης του κοινού και τη χάραξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη της μετάδοσης νοσημάτων.
- Την επιδημιολογική επιτήρηση των λοιμωδών νοσημάτων μέσω των συστημάτων επιτήρησης και συγκεκριμένα: του συστήματος υποχρεωτικής δήλωσης, του συστήματος παρατηρητών νοσηρότητας στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (sentinel), του εργαστηριακού συστήματος επιτήρησης και την παρέμβαση στους χώρους υγείας.
- Την υποστήριξη ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό τη συλλογή, αξιολόγηση και διασπορά επιστημονικών δεδομένων.
- Την παροχή επιστημονικής υποστήριξης με τη δημοσίευση κατευθυντήριων οδηγιών συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης επαγγελματιών.
- Τη λειτουργία Μονάδων Ειδικών Λοιμώξεων σε Νοσοκομεία σε όλη τη χώρα.
- Την αντιμετώπιση εκτάκτων κινδύνων Δημόσιας Υγείας.
- Την υποστήριξη ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (μετακινούμενων πληθυσμών & Trafficking).

(44) <http://www.themis.com.gr/frontend/index.php>

(45) <http://www.keelpno.gr/>

- Την επίβλεψη για την εξασφάλιση υγιούς και ασφαλούς περιβάλλοντος.
- Την υλοποίηση του Χάρτη Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας.

3.1.31 Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ)(46)

Ιδρύθηκε το 1972 με την επωνυμία *ΣΤΑΓΙΕΡ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕ*, ως θυγατρική τις αυστριακής Steyr, και κατασκεύαζε φορτηγά, τανκς, και τρακτέρ τις εταιρείας στην Ελλάδα.

Το 1987 μετονομάστηκε σε *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΕΛΒΟ) ΑΒΕ*, με πλήρη έλεγχο της εταιρείας από το Ελληνικό Δημόσιο. Τον Αύγουστο του 2000, μετά από διεθνή διαγωνισμό, το 43% των μετοχών της εταιρείας, καθώς και το μάλιστα περάσαν στην κοινοπραξία των εταιρειών ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και ΜΕΤΚΑ Α.Ε. Το 2011 ο Όμιλος Μυτιληναίου μεταβίβασε τον έλεγχο πίσω στο Ελληνικό Κράτος έναντι συμβολικού τιμήματος ενός ευρώ.

3.1.32 Ολυμπιακές Αερογραμμές (ΟΑ)(47)

Οι Ολυμπιακές Αερογραμμές (Ο.Α.) (Αγγλ. Olympic Airlines) ήταν ο κρατικός αερομεταφορέας της Ελλάδας. Το Μάρτιο του 2009 το ελληνικό δημόσιο συμφώνησε στη μεταβίβασή τους στον ιδιωτικό όμιλο MIG (Marfin Investment Group), πρόεδρος του οποίου είναι ο Ανδρέας Βγενόπουλος. Η νέα εταιρεία ονομάζεται Olympic Air (νέα Ολυμπιακή Αεροπορία) και λειτουργεί από την 1η Οκτωβρίου 2009, οπότε και έπαψε το πτητικό έργο των Ολυμπιακών Αερογραμμών.

3.1.33 Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά(48)

Τα Ελληνικά Ναυπηγεία Σκαραμαγκά είναι οι μεγαλύτερες και παλαιότερες σύγχρονες ναυπηγικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα. Παλαιότερα ήταν ιδιόκτητα και κατόπιν δημόσιας ιδιοκτησίας, ενώ σήμερα ελέγχονται από την κρατική ναυπηγική βιομηχανία του Εμιράτου Αμπου Ντάμπι Abu Dhabi Mar η οποία κατέχει το 75,1% του μετοχικού κεφαλαίου, και τη γερμανική ThyssenKrupp η οποία κατέχει το 24,9%^[1]. Βρίσκονται στην περιοχή Σκαραμαγκά στα δυτικά του νομού Αττικής, στον όρμο του Σκαραμαγκά.

(46) <http://www.elvo.gr/>

(47) http://www.olympicair.com/Home.aspx?a_id=256&gclid=CKmOkt7emq8CFYEkfAodQRXIdA

(48)http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%9D%CE%B1%CF%85%CF%80%CE%B7%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B1_%CE%A3%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%AC

3.1.34 ΑΓΕΤ(49)

Πρωτοπόρος στον κλάδο των δομικών υλικών, η Lafarge έχει εδραιωμένη παρουσία στην Ελλάδα μέσω του Ομίλου εταιρειών Ηρακλής. Τα προϊόντα της Lafarge - τσιμέντο, σκυρόδεμα και αδρανή - παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην οικιστική ανάπτυξη και την καθημερινή μας ζωή, καθώς χρησιμοποιούνται για να κατασκευάσουμε τα σπίτια, τα νοσοκομεία, τις γέφυρες, τους δρόμους και τα μνημεία.

3.2 ΟΤΑ(50)

Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) ονομάζονται τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που το καθένα έχει συσταθεί σε συγκεκριμένο έδαφος της Ελλάδας και έχει ως σκοπό τη διοίκηση των τοπικών ζητημάτων και τα όργανά του εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία. Κάθε ΟΤΑ έχει καθορισμένη έκταση, έδρα και συγκεκριμένο πληθυσμό. Βάσει της τρέχουσας διοικητικής διαίρεσης, οποιοδήποτε σημείο της ελληνικής επικράτειας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους) υπάγεται ταυτόχρονα στη δικαιοδοσία δύο ΟΤΑ: ενός πρωτοβάθμιου που ονομάζεται δήμος κι ενός δευτεροβάθμιου που ονομάζεται περιφέρεια. Οι βασικές αρχές συγκρότησης και λειτουργίας των ΟΤΑ τίθενται από το Σύνταγμα, σύμφωνα με το οποίο:

- Η δημόσια διοίκηση οργανώνεται βάσει του *αποκεντρωτικού συστήματος*.
- Οι ΟΤΑ είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων - μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ ΟΤΑ και κεντρικής διοίκησης, συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Επίσης, η κεντρική διοίκηση μπορεί να αναθέσει στους ΟΤΑ και δικές της αρμοδιότητες.
- Οι ΟΤΑ χαίρουν διοικητικής - οικονομικής αυτοτέλειας και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική μυστική ψηφοφορία.
- Η εποπτεία του κράτους στους ΟΤΑ περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους. Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες.

Ο ορισμός τού τι αποτελεί «τοπική υπόθεση», καθώς και του πώς οι σχετικές αρμοδιότητες κατανέμονται ανάμεσα σε α'βάθμιους και β'βάθμιους ΟΤΑ, γίνεται με νόμο. Σύμφωνα με τη γενικότερη φιλοσοφία, συνήθως ο δήμος είναι αρμόδιος για τα στενά τοπικά ζητήματα και η περιφέρεια για τα ευρύτερα. Παραδείγματος χάριν, η συντήρηση των τοπικών δρόμων ή η έκδοση άδειας λειτουργίας των συνεργείων αυτοκινήτων είναι ευθύνες του δήμου, όμως η συντήρηση του οδικού δικτύου που συνδέει τους δήμους ή η έκδοση πιστοποιητικών καταλληλότητας για βιομηχανίες ανήκουν στην αρμοδιότητα της περιφέρειας. Η εμπειρία

πάντως έχει δείξει ότι ο διαχωρισμός είναι δύσκολος, λόγω της πολυνομίας που συχνά οδηγεί σε αντικρουόμενες διατάξεις.

(49) <http://www.aget.gr/>

(50) http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF_%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82

Η συγκρότηση ενός κράτους βασισμένου στις αρχές της λαϊκής συμμετοχής και της αποκέντρωσης αποτέλεσε διακηρυκτική αρχή της Επανάστασης του 1821. Εξάλλου ο ελληνισμός κουβαλούσε μακρά αυτοδιοικητική παράδοση από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, όταν τα τοπικά συμβούλια κι οι δημογέροντες διαχειρίζονταν το μεγαλύτερο μέρος των ζητημάτων της καθημερινής ζωής. Τα πράγματα όμως έλαβαν διαφορετική εξέλιξη μετά την απελευθέρωση: Το Ι΄ Ψήφισμα του Καποδίστρια (1828), το οποίο αποτέλεσε την πρώτη διοικητική διαίρεση της ελεύθερης Ελλάδας, δεν προέβλεπε αυτοδιοικητικούς θεσμούς. Ο συγκεντρωτισμός αυτός εντοπίζεται στην ανάγκη του κυβερνήτη να ισχυροποιήσει την κεντρική εξουσία - η χώρα βρισκόταν ακόμη σε εμπόλεμη κατάσταση, ενώ μεγάλο μέρος της παλαιάς αυτοδιοικητικής αριστοκρατίας εμφάνιζε φυγόκεντρες τάσεις.

Οι πρώτοι ΟΤΑ, αν και όχι με το σύγχρονό τους χαρακτήρα, συστάθηκαν μετά την εγκαθίδρυση της μοναρχίας. Μόνο στα πρώτα δεκατρία χρόνια του Όθωνα, το Βασίλειο της Ελλάδας γνώρισε τρεις βασικές νομοθεσίες: Αντιβασιλείας (1833), Άρμανσπεργκ (1836), Κωλέττη (1845). Κοινό σημείο όλων ήταν πως υιοθετούσαν μεν μια σχετική αυτοδιοικητική προσέγγιση, αλλά στην πράξη κρατούσαν τα τοπικά δημόσια νομικά πρόσωπα (δήμους, επαρχίες και νομαρχίες) υπό τον ασφυκτικό έλεγχο της κυβέρνησης, η οποία άμεσα ή έμμεσα διόριζε τους επικεφαλής τους. Η λαϊκή συμμετοχή περιοριζόταν στα δημοτικά (κι αραιότερα στα νομαρχιακά) συμβούλια που κατά βάσιν ήταν εισηγητικά, από τη στιγμή που τα διορισμένα μονοπρόσωπα όργανα συγκέντρωναν τις εκτελεστικές αρμοδιότητες. Επομένως δεν μπορούμε να μιλάμε ακριβώς για αιρετούς ΟΤΑ, αλλά για βαθμίδες της κεντρικής διοίκησης με μερική λαϊκή συμμετοχή. Στο ίδιο πνεύμα κινήθηκαν αργότερα και οι μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης Θεοτόκη (1899) και Μαυρομιχάλη (1909). Το σημείο-τομή στα αυτοδιοικητικά πράγματα ήταν ο νόμος ΔΝΖ 1912 του Ελευθερίου Βενιζέλου που παραχωρούσε πλήρη αυτοδιοίκηση στους δήμους (αστικές περιοχές ή πρωτεύουσες νομών) και τις κοινότητες (αγροτικές περιοχές). Αν και δεν έπραξε κάτι αντίστοιχο στις νομαρχίες, τις οποίες διατήρησε υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης, δεν είναι υπερβολή ότι ο συγκεκριμένος νόμος αποτέλεσε τη «ληξιαρχική πράξη γέννησης» των σύγχρονων α΄ βαθμίων ΟΤΑ. Το σχήμα του Βενιζέλου πέρασε από πολλές περιπέτειες, συνυφασμένες με την ταραχώδη πολιτική ιστορία της χώρας, αλλά η βασική φιλοσοφία του παρέμεινε αναλλοίωτη έως τη δεκαετία του '90. Η επόμενη μεγάλη αλλαγή ήλθε με το νόμο 2218/1994 της κυβέρνησης Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος καθιέρωνε την αιρετή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση: Αρχής γενομένης απ' τις τοπικές εκλογές εκείνου του έτους, τα όργανα διοίκησης των νομαρχιών εκλέγονταν με άμεση ψηφοφορία, τα δε νομικά τους πρόσωπα μετατρέπονταν σε β΄ βαθμίου ΟΤΑ. Ακολούθησε λίγα χρόνια αργότερα ο *Καποδίστριας* της κυβέρνησης Σημίτη

(Ν.2539/1997), ο οποίος μετέβαλε τα διοικητικά όρια των α'βάθμιων ΟΤΑ μέσω συνενώσεων, αφήνοντας όμως ανέπαφο το θεσμικό χαρακτήρα τους. Η σημερινή μορφή των ΟΤΑ είναι αποτέλεσμα του *Καλλικράτη* (κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου, Ν.3852/2010), ο οποίος συνένωσε περαιτέρω τους α'βάθμιους ΟΤΑ και κατήργησε τις νομαρχίες, αντικαθιστώντας τις ως β'βάθμιους ΟΤΑ από τις περιφέρειες. Οι τελευταίες υπήρχαν και προ Καλλικράτη, δεν αποτελούσαν όμως ΟΤΑ.

3.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση αυτού του κεφαλαίου ο αναγνώστης είναι σε θέση να έχει κατανοήσει ολόκληρη την ιεραρχική δομή του ελληνικού συστήματος καθώς επιπλέον και τα πιο σημαντικά πράγματα για τις ΔΕΚΟ και τους ΟΤΑ.

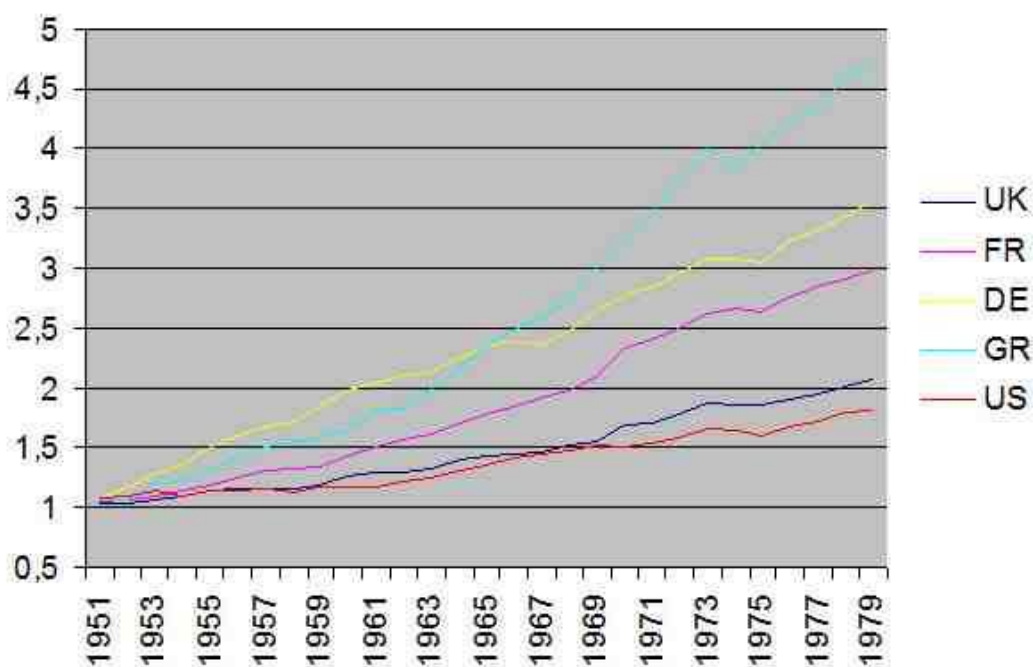
Στο επόμενο κεφάλαιο αρχίζουμε να παρουσιάζουμε το κεντρικό θέμα της έρευνάς μας με την οικονομική ιστορία της Ελλάδας.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (51)

4.1 ΑΕΠ

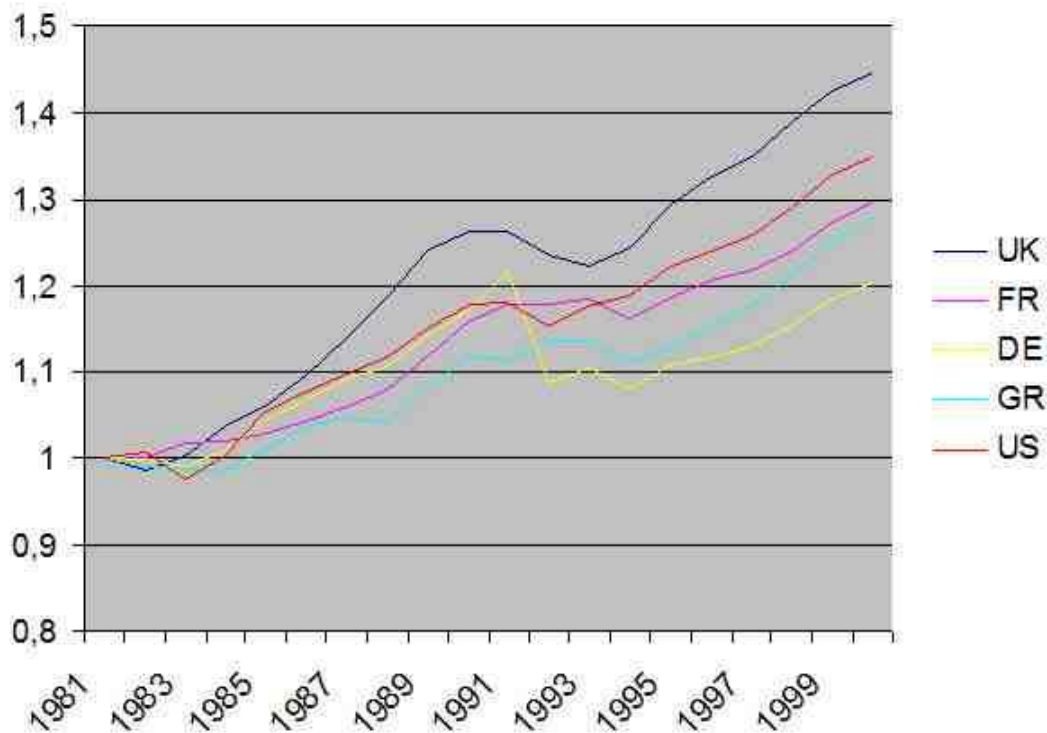
Η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε ταχύτατα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και τον εμφύλιο. Η συνεχής σύγκλιση με τις αναπτυγμένες δυτικές χώρες όμως διακόπηκε κατά το 1980 για να ξαναρχίσει το 1995 περίπου. Στα γραφήματα που παρουσιάζονται , υπάρχει μια ενδεικτική σύγκριση της ανάπτυξης στην Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες, με έτη βάσης το 1950 και 1980. Όπως φαίνεται και στα γραφήματα όταν η καμπύλη μιας χώρας είναι υψηλότερη από μιας άλλης πλουσιότερης έχουμε σύγκλιση, ενώ στην αντίθετη περίπτωση έχουμε απόκλιση. Βλέπει κανείς ότι το από το 1965 περίπου η Ελλάδα ξεπερνάει ακόμα και την Γερμανία σε ταχύτητα ανόδου. Αντίθετα μετά το 1980 η Ελλάδα μένει τελευταία, πίσω και από τις αρκετά πιο πλούσιες ΗΠΑ. Η κατάσταση βελτιώνεται λίγο το 1989 και ακόμα περισσότερο τη διετία 1995-1996. Σήμερα το ελληνικό ΑΕΠ κατά κεφαλήν σε μονάδες αγοραστικής δύναμης βρίσκεται περίπου στο 98% του μέσου όρου της ΕΕ25 με ανοδικές τάσεις.

Γράφημα 1^ο

(51)http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82, <http://www.minfin.gr/portal/#>

Γράφημα 2°

Την 1 Ιανουαρίου 2002 η Ελλάδα, και οι άλλες έντεκα τότε χώρες της ευρωζώνης απέκτησαν κοινό νόμισμα, το ευρώ. Η ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ έγινε το 2001 μετά την επιτυχή πορεία σύγκλισης των δημοσιονομικών μεγεθών και την ικανοποίηση κατά τη διάρκεια του 2000 των (τεσσάρων από τα πέντε) κριτηρίων της συνθήκης του Μάαστριχτ (πληθωρισμός, έλλειμμα γενικής κυβέρνησης, δημόσιο χρέος, μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών, μακροπρόθεσμο επιτόκιο δανεισμού). Το ακαθάριστο προϊόν συνέχισε να αυξάνεται με ρυθμούς άνω του ευρωπαϊκού μέσου όρου εν μέρει λόγω των επενδύσεων σε υποδομές σχετιζόμενες με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, αλλά και λόγω της ευκολίας πρόσβασης σε πιστώσεις για καταναλωτικές δαπάνες. Ωστόσο η Ελλάδα από το 2001 έως και το 2005 βρέθηκε να παραβιάζει το κριτήριο για έλλειμμα κάτω από 3% του Συμφώνου Σταθερότητας (το οποίο έχει σκοπό να διασφαλίζει ότι τα κράτη μετά την ένταξη στην

ευρωζώνη και την ικανοποίηση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, συνεχίζουν να τα τηρούν). Από τα τέλη του 2009 και αρχές 2010, εξαιτίας συνδυασμού διεθνών (οικονομική κρίση) και τοπικών (ανεξέλεγκτες δαπάνες κατά την περίοδο μέχρι τις εκλογές του 2009) παραγόντων η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, καθώς έχει το δεύτερο μεγαλύτερο ετήσιο έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού και το δεύτερο μεγαλύτερο δημόσιο χρέος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

4.2 Η ανεργία στην Ελλάδα

Πριν από την πρώτη πετρελαϊκή κρίση η Ελληνική οικονομία ήταν μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες ευρωπαϊκές οικονομίες ενώ η καταγεγραμμένη ανεργία βρισκόταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Μετά το 1974 ο ρυθμός ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας έπεσε σε πολύ χαμηλά επίπεδα και η ανεργία αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό. Ωστόσο, το φαινόμενο τόσο της απότομης αύξησης της ανεργίας όσο και του πολύ χαμηλού ποσοστού της πριν το 1980, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με επιφύλαξη εφόσον από το σημείο εκείνο και έπειτα άλλαξε ο τρόπος καταγραφής της με αποτέλεσμα να εμφανιστεί το πραγματικό της επίπεδο (Κατσανέβας 1986). Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 η ανεργία αυξήθηκε σημαντικά και ξεπέρασε τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η εικόνα αυτή της ανεργίας παραμένει μέχρι και σήμερα. Συγκεκριμένα, η ανεργία το 2003 ήταν 9.3% σε σύγκριση με το 8.1% Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Μελετώντας την ελληνική αγορά εργασίας, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας μπορούν να εντοπισθούν στα εξής:

Η αδυναμία της ζήτησης για άτομα με υψηλές δεξιότητες να συμπορευτεί με την προσφορά. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να γίνει ιδιαίτερα αντιληπτό από το γεγονός ότι η ανεργία ατόμων με διδακτορικό ή μεταπτυχιακό είναι μεγαλύτερη από αυτή των ατόμων με τη βασική μόνο εκπαίδευση. Αυτό το υψηλό ποσοστό ανεργίας έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της ελληνικής αγοράς εργασίας από πολλά ερευνητικά κέντρα και οργανισμούς. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην μελέτη «European education production functions» τονίζει ότι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα (μεταξύ των 18 αναπτυγμένων χωρών που εξέτασε η μελέτη) στην οποία η ανεργία των πτυχιούχων αυξάνεται σε ετήσια βάση (σε ποσοστό 2%). Σε παρόμοια μελέτη, το CEDEFOP υποστηρίζει ότι μέχρι το 2010 η ζήτηση για πτυχιούχους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα αναμένεται να αυξηθεί

περισσότερο από ότι για απόφοιτους πανεπιστημίων¹. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγει και σχετική έρευνα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (2003). Ειδικότερα, τονίζει το γεγονός ότι οι πτυχιούχοι πανεπιστημίων αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας από ότι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα αναμένεται να μείνουν για μεγαλύτερο διάστημα άνεργοι προτού βρουν εργασία. Αναφέρει, επίσης, ότι ο μέσος χρόνος εύρεσης εργασίας αναμένεται να είναι τρεισήμισι χρόνια.

Το φαινόμενο αυτό οφείλεται κυρίως σε δύο λόγους. Ο πρώτος είναι η αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις ανάγκες της αγοράς εργασίας (Κατσανέβας 2002). Με άλλα λόγια, η προσφορά πτυχιούχων δεν ανταποκρίνεται στη ζήτηση της αγοράς και ως αποτέλεσμα η ανεργία διαρθρωτικού τύπου αυξάνεται. Συγκεκριμένα, όπως αξιολογεί το ΚΕΠΕ, την ευθύνη για την αυξημένη ανεργία των νέων έχει ο προσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος προς το δημόσιο τομέα (2003). Με άλλα λόγια, η βασική λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος είναι το να προετοιμάζει υπαλλήλους για τον δημόσιο τομέα όπως δασκάλους, υπάλληλους τραπεζών, δημόσιας διοίκησης κτλ. ενώ την ίδια στιγμή ο δημόσιος τομέας συρρικνώνεται (Καραντινός 2000). Πιο συγκεκριμένα, όπως σημειώνει το ΚΕΠΕ (2003), ο δημόσιος τομέας προσπαθώντας να μειώσει τους υπαλλήλους του και ειδικότερα αυτούς της δημόσιας διοίκησης, προσλαμβάνει λιγότερους από αυτούς που συνταξιοδοτούνται. Επομένως, ο δημόσιος τομέας έχει σταματήσει να αποτελεί δίκτυ ασφαλείας κατά της ανεργίας των πτυχιούχων και όπως ισχυρίζεται και το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας «ο δημόσιος τομέας έχει εγκαταλείψει τον ρόλο του μεγάλου εργοδότη πτυχιούχων ΑΕΙ» (2002:173). Η μεγάλη αυτή διαφορά προσφοράς και ζήτησης εργαζομένων για το δημόσιο τομέα μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι τα άτομα προτιμούν το δημόσιο για ποικίλους λόγους (Παπαπέτρου 2003). Συγκεκριμένα, όπως οι Demekas και Kontolemis (1996) έχουν δείξει, η διόγκωση του δημόσιου τομέα κατά τη δεκαετία του '80 αύξησε τις προσδοκίες των ατόμων όσον αφορά τους μισθούς (αφού οι μισθοί ήταν υψηλότεροι στο δημόσιο τομέα από ότι στον ιδιωτικό) το οποίο οδήγησε στην αύξηση της ανεργίας. Το αποτέλεσμα των προαναφερθέντων είναι ότι κάθε έτος οι αιτήσεις για τον δημόσιο τομέα υπερτερούν αριθμητικώς τις διαθέσιμες θέσεις. Η ακαμψία του εκπαιδευτικού συστήματος στις ανάγκες της αγοράς εργασίας αποτελεί ένα από τα βασικότερα σημεία που τονίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδόν κάθε φορά που εξετάζει την Ελληνική αγορά εργασίας. Ο

δεύτερος λόγος είναι η επίμονη τάση των Ελλήνων για την απόκτηση ανώτατης εκπαίδευσης. Ο Γιώργος Ψαχαρόπουλος (2003), στο βιβλίο του «Ελληνική παιδεία: Μια σύγχρονη τραγωδία» σημειώνει ότι η Ελλάδα έχει ίσως το υψηλότερο ποσοστό ανά πληθυσμό στο κόσμο μαθητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό (επίσης Ψαχαρόπουλος 1990). Το φαινόμενο αυτό έχει επισημανθεί από πολλούς ερευνητές διαφόρων επιστημών (Νασιάκου 1981, Τσουκαλάς 1981, Ψαχαρόπουλος και Σουμελής 1979, Ψαχαρόπουλος 1991) ενώ υποστηρίζεται πως προέρχεται από μια μη ρεαλιστική προσδοκία για πολύ υψηλές αποδόσεις της εκπαίδευσης (returns to education) (Λαμπρόπουλος 1992) οι οποίες λόγω της αυξανόμενης προσφοράς των πτυχιούχων τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχουν μειωθεί (Μαγουλά και Ψαχαρόπουλος 1999, Κανελλόπουλος 1997, Γλυτσός 1990). Ο Ψαχαρόπουλος σε ένα άρθρο του στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (23/11/2003), υποστηρίζει ότι το πρόβλημα δεν είναι μόνο η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος αλλά το γεγονός ότι η εκπαίδευση είναι δωρεάν και επομένως οι νέοι άνθρωποι έχοντας ως δεδομένο το χαμηλό κόστος, επιλέγουν τις σπουδές τους σύμφωνα με την κοινωνική θέση που θα αποκτήσουν μετέπειτα και όχι σύμφωνα με τις προοπτικές απασχόλησης. Έτσι, τα άτομα θα αποφασίσουν να σπουδάζουν νομική ή ιατρική καθώς τέτοιου είδους σπουδές εκτός του ότι είναι δωρεάν θεωρούνται ότι έχουν κύρος. Στο φαινόμενο αυτό συνεισφέρει και το γεγονός ότι οι προσδοκίες για το μελλοντικό εισόδημα είναι υψηλές. Όπως συνεχίζει, αυτό θα συμβεί ακόμα και αν αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο να μείνουν άνεργοι μετά την αποφοίτησή τους ή αν πρέπει να πάνε στο εξωτερικό προκειμένου να σπουδάσουν ακόμα και αν το κόστος σπουδών θα είναι μεγάλο. Η κατάσταση που περιγράφηκε αποτελεί επίσης χαρακτηριστικό της επίμονης τάσης των φοιτητών και των οικογενειών τους για περαιτέρω εκπαίδευση. Η ανεπάρκεια των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Ο ρόλος των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στη διατήρηση των υψηλών ποσοστών ανεργίας είναι κρίσιμος καθώς δεν φαίνεται να παρέχει ούτε επαρκή ταίριασμα μεταξύ των διαθέσιμων ελεύθερων θέσεων και αυτών που αναζητούν εργασία, αλλά ούτε και καλοσχεδιασμένα προγράμματα εκπαίδευσης για τους άνεργους. Επιπρόσθετα, οι δαπάνες της κυβέρνησης για τις συγκεκριμένες πολιτικές είναι σχετικά χαμηλές σε σύγκριση με άλλες χώρες. Ο οργανισμός που ευθύνεται για το συνταίριασμα των ελεύθερων θέσεων και αυτών που αναζητούν εργασία είναι ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). Παρόλα αυτά, η αποδοτικότητα του είναι σχετικά περιορισμένη και συνεπώς ένα επαρκές συνταίριασμα δεν μπορεί να γίνει ενώ αύξηση

σημειώνεται στην «ανεργία τριβής». Μια παλαιότερη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1996) υποστηρίζει ότι ο ρόλος των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης στην Ελλάδα είναι πολύ περιορισμένος και στην πραγματικότητα έχει μειωθεί σημαντικά σχετικά με την δεκαετία του 1980. Μια πιο πρόσφατη μελέτη που διεξήχθη κατά την περίοδο 1999-2001 από το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ για το Ευρωπαϊκό διεθνές πρόγραμμα ΤΣΕΡ αποκαλύπτει ότι μόνο ένα 6% από τους νέους άνεργους και ένα 14.4% από το συνολικό αριθμό ανέργων βρίσκει εργασία χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ². Ο λόγος για αυτό είναι διττός: από τη μια πλευρά τα άτομα σπανίως αναζητούν εργασία μέσω των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ (Σαμπεθαϊ, 2000) καθώς στηρίζονται κυρίως σε ανεπίσημα κανάλια πληροφόρησης ενώ ψάχνουν για εργασία, μέσω προσωπικών γνωριμιών (στην ίδια μελέτη 49,3% βρήκε εργασία μέσω από προσωπικές γνωριμίες όπως οικογένεια και φίλοι ενώ το 73% των νέων ανέργων αναφέρουν ότι απευθύνονται στις γνωριμίες τους ως τρόπο αναζήτησης εργασίας) ενώ από την άλλη πλευρά οι υπηρεσίες του ΟΑΕΔ φαίνονται να μην είναι αξιόπιστες. Όσον αφορά στο τελευταίο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2003) υποστηρίζει ότι αυτό οφείλεται στην έλλειψη επαρκούς προσωπικού προκειμένου να παρέχονται ποιοτικές υπηρεσίες σε αυτούς που αναζητούν εργασία. Παρόλα αυτά, το γεγονός ότι οι υπηρεσίες απασχόλησης δεν είναι πλέον μονοπώλιο για το δημόσιο τομέα μπορεί να έχει έναν θετικό αντίκτυπο στην ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν, κάτι που σύμφωνα με μια μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει συμβεί σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Πέρα από αυτά, οι δαπάνες της Ελλάδας σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης είναι αρκετά χαμηλότερες συγκριτικά με άλλες χώρες. Ειδικότερα, ο ΟΟΣΑ στο τελευταίο Employment Outlook 2003 κατατάσσει την Ελλάδα στην τελευταία θέση όσον αφορά στις δαπάνες με το ποσοστό δαπάνης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Παρόλα αυτά, τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τους ανέργους δεν καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Η υψηλή προστασία και το αφανές κόστος των εργαζομένων. Το φαινόμενο αυτό δυσκολεύει κυρίως τους νέους να βρουν εργασία. Με άλλα λόγια, οι εργαζόμενοι έχουν υψηλότερη νομική προστασία και έτσι οι νεοεισερχόμενοι αναγκάζονται να μείνουν περισσότερο χρόνο άνεργοι προτού βρουν εργασία. Αυτό φαίνεται να συμβαίνει έντονα στην Ελλάδα καθώς η νομική προστασία των εργαζομένων είναι ιδιαίτερα υψηλή. Συγκεκριμένα, η απόλυση προσωπικού είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη ενώ οι νέες προσλήψεις έχουν σχετικά

μεγάλο κόστος. Επίσης, οι προοπτικές απασχόλησης των νέων, επηρεάζονται από το συνδυασμό του υψηλού μη μισθολογικού κόστους και το χαμηλό επίπεδο του κατώτατου μισθού στην Ελλάδα με αποτέλεσμα να παρατηρείται ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό ανεργίας στις νεαρές ηλικίες. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει πως το επίπεδο του υψηλού μισθολογικού και μη μισθολογικού κόστους δεν φαίνεται να έχει ένα αρνητικό αντίκτυπο στην απασχόληση.

Η ανελαστικότητα της αγοράς εργασίας. Η Ελληνική αγορά εργασίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα ανελαστική, αν και κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών υπάρχουν ισχυρές πιέσεις για πιο ελαστικές πρακτικές. Παρόλα' αυτά, η αυστηρή ρύθμιση των πλαισίων της αγοράς εργασίας έχει εμποδίσει την γρήγορη αύξηση της απασχόλησης σε σύγκριση με λιγότερο ρυθμισμένες χώρες.. Το Παρατηρητήριο Απασχόλησης (2003), κατόπιν ανάλυσης των δεδομένων που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ΟΟΣΑ, τονίζει ότι η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό μερικής απασχόλησης (4% το 2001) στην Ευρώπη. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι εργαζόμενοι σε οργανισμούς θεωρούν την μερική απασχόληση ως κατώτερη μορφή απασχόλησης και πιστεύουν ότι η διάδοση της στην Ελλάδα είναι αβέβαιη εξαιτίας του χαμηλού εισοδήματος που αποφέρει. Πέρα από αυτά, η ίδια μελέτη υποστηρίζει ότι το ποσοστό των Ελλήνων υπαλλήλων που παραμένει στην ίδια επιχείρηση για μεγάλο χρονικό διάστημα είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ευρώπη. Ωστόσο, στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει μια στροφή των επιχειρήσεων προς πιο ελαστικές εργασιακές μεθόδους (Koufidou and Michal, 1999). Μια έρευνα που διεξήχθη από το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ υποστηρίζει ότι κατά την διάρκεια του 2003, το 55% όλων εκείνων των προσλήψεων που έγιναν από επιχειρήσεις αφορούσαν ελαστικές μορφές απασχόλησης. Η ίδια έρευνα συμπεραίνει τα παρακάτω: 86% του συνόλου των υπαλλήλων έχουν μόνιμη απασχόληση ενώ το 15,5 % δουλεύουν σε προσωρινή εργασία, το ποσοστό μερικής απασχόλησης είναι 4,7%, το οποίο αποτελεί το 2,9% σε μόνιμη και 1,8% σε προσωρινή απασχόληση ενώ μέθοδοι όπως η τηλεργασία ή ο δανεισμός εργαζομένων δεν είναι ακόμα δημοφιλή (1,1% and 0,3% αντίστοιχα). Όσον αφορά στον δημόσιο τομέα, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η πρώτη πρόσληψη υπαλλήλων μερικής απασχόλησης έγινε στις αρχές του 2004³. Παρόμοια αποτελέσματα για τα προαναφερθέντα έχουν επίσης επιβεβαιωθεί από έρευνα που έκανε η ΕΣΥΕ (2003), η ΑΣΟΟΕ (Παπαλεξανδρή 2000) και η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή (2000). Το αποτέλεσμα που μπορεί να εξαχθεί από τα παραπάνω είναι ότι παρατηρείται μια σαφής τάση για πιο ελαστικές πρακτικές ενώ ο βαθμός της ανελαστικότητας της ελληνικής αγοράς εργασίας όπως υποστηρίζει ο Σαμπεθάι συνήθως υπερεκτιμείται (2000).

Ο ρόλος των μεταναστών. Αν και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βλέπει την συμμετοχή των μεταναστών στο εργατικό δυναμικό και ειδικά στον πρωτογενή τομέα ως ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Ελληνική αγορά εργασίας⁴, εμπειρικά στοιχεία υποστηρίζουν ότι ο αντίκτυπός τους στην αγορά εργασία είναι μάλλον θετικός. Υποστηρίζεται ότι στις αγροτικές περιοχές, οι μετανάστες όχι μόνο δεν προκαλούν προβλήματα αλλά αντιθέτως παρέχουν σημαντικές λύσεις στις τοπικές οικονομίες. Ειδικότερα, οι μετανάστες προσέφεραν μια ανέλπιστη λύση στη χρόνια έλλειψη εργατικού δυναμικού που αποτελούσε μια πειστική, διαρθρωτική κυρίως ανάγκη πρωτίστως στις περιοχές με αναπτυγμένη τη γεωργία. Η άφθονη προσφορά εργασίας κάλυψε ένα μεγάλο κενό σε εργατικό δυναμικό αφού οι ντόπιοι δεν επιθυμούν να εργάζονται στα χωράφια. Επομένως, οι Έλληνες ασχολούνται λιγότερο με χειρωνακτικές εργασίες και εξασφαλίζουν περισσότερο χρόνο για την επίβλεψη και την εμπορία των προϊόντων τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλοί αγρότες και ζωοτρόφοι να υποστηρίζουν ότι αν δεν ήταν οι μετανάστες δεν θα μπορούσαν να διατηρήσουν τις επιχειρήσεις τους, κάτι το οποίο τονίζει τη θετική συνεισφορά του ξένου εργατικού δυναμικού στην τοπική οικονομία συνολικά. Παρομοίως, το Ινστιτούτο Εργασίας στην τελευταία έκθεση για την ελληνική οικονομία και απασχόληση (2003) τονίζει το γεγονός ότι η μετανάστευση καλύπτει τις ανάγκες της αγοράς εργασίας για φτηνά εργατικά χέρια ενώ η ζήτηση της θεωρείται συνεχής. Επίσης μελέτες (Lianos et al. 1996) έχουν δείξει πως οι μετανάστες λαμβάνουν κατά κανόνα χαμηλότερους μισθούς από τους Έλληνες εργαζομένους και επομένως το κατά πόσο οι μετανάστες έχουν πάρει τις θέσεις των Ελλήνων εργαζομένων είναι αμφισβητήσιμο.

4.3 ΕΛΛΕΙΜΜΑ

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί διεθνώς μία πελώρια βιβλιογραφία, σχετικά με τα αίτια της υπερδιόγκωσης των κρατικών ελλειμμάτων και τις επιπτώσεις τους στην αναπτυξιακή πορεία του οικονομικού συστήματος. Επιδίωξη της εργασίας αυτής αποτελεί η διερεύνηση της πορείας των δημοσιονομικών ελλειμμάτων τα τελευταία 10 έτη στην Ελλάδα, η ερμηνεία αυτής μέσα από τον προσδιορισμό των παραγόντων που ασκούν αυξητικές επιδράσεις στα κρατικά ελλείμματα καθώς επίσης και η επισήμανση κάποιων μέτρων κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής που απαιτούνται για τη μείωσή τους, τόσο ως απόλυτο μέγεθος όσο και ως ποσοστό επί του ΑΕΠ της εθνικής μας οικονομίας.

Αυτό που κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί σε πρώτο επίπεδο είναι ότι στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν δυο βασικές έννοιες περί κρατικού ελλείμματος. Η πρώτη έννοια αφορά το «ακαθάριστο δημοσιονομικό έλλειμμα» και η δεύτερη το «κρατικό έλλειμμα επί ταμειακής βάσης». Η ουσιαστική διαφορά μεταξύ αυτών των δυο εννοιών, είναι ότι στο ταμιακό έλλειμμα δεν περιλαμβάνονται τα χρεολύσια για την εξυπηρέτηση του συνολικού δημόσιου χρέους. Παρ'ότι οι περισσότεροι συγγραφείς αποδίδουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην έννοια του ταμιακού ελλείμματος, εντούτοις, στη χώρα μας λόγω της ιδιαιτερότητας των παραγόντων που προκαλούν τη διεύρυνση των κρατικών ελλειμμάτων η έννοια του ακαθάριστου δημοσιονομικού ελλείμματος ή συνολικού κρατικού ελλείμματος έχει μεγαλύτερη σημασία. Η μέτρηση αυτού στη χώρα μας στηρίζεται σε δημοσιονομικά στοιχεία, ταμειακά στοιχεία της ΤτΕ, καθώς και σε στοιχεία εθνικών λογαριασμών.

Για την Ελλάδα, η συνεχής αύξηση των δημοσίων δαπανών, σε συνδυασμό με την εκτεταμένη φοροδιαφυγή, προκάλεσε σημαντικά δημοσιονομικά ελλείμματα τα οποία οδήγησαν σε ταχύτατη συσσώρευση δημοσίου χρέους. Τα αίτια που συνέβαλαν στην διαχρονικά ανοδική πορεία, των δημοσιονομικών ελλειμμάτων συνοψίζονται στα εξής:

- Η κυριότερη πτυχή του δημοσιονομικού μας προβλήματος, είναι ότι η διαχρονική άνοδος των κρατικών ελλειμμάτων δεν συνοδεύεται από διαρκώς αυξανόμενους ρυθμούς ανόδου του ΑΕΠ, πραγματοποιείται δηλαδή σε συνθήκες στασιμότητας του οικονομικού μας συστήματος.
- Επιπλέον, η αύξηση των «ανελαστικών» δαπανών για μισθούς, συντάξεις κλπ., στο σύνολο των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί ένα από τα

σημαντικότερα αίτια της αδυναμίας της κυβέρνησης να ελέγξει τη συνεχή ανοδική τάση των ελλειμμάτων.

- Ένας άλλος παράγοντας που συνετέλεσε στη διόγκωση των κρατικών ελλειμμάτων είναι η απόκλιση που παρατηρήθηκε μεταξύ των προβλεφθέντων και πραγματοποιηθέντων φορολογικών εσόδων.
- Όλες οι κυβερνητικές προσπάθειες μετά το 1980 για την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης απέτυχαν παταγωδώς και τα εκάστοτε φορολογικά βάρη φέρονται συνήθως από τις οικονομικές τάξεις του πληθυσμού που προσφέρουν μισθωτή εργασία.
- Τέλος, το πρόβλημα της κοινωνικής ασφάλισης και συγκεκριμένα, η διεύρυνση των ελλειμμάτων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας αποτελούν το αγκάθι της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης για την μείωση των ελλειμμάτων.

Ωστόσο, η συνεχής και συστηματική προσπάθεια εξάλειψης των ανισορροπιών του δημόσιου τομέα οδήγησε στη βαθμιαία πτώση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης από 13,6% του ΑΕΠ το 1993 σε 1,8% το 1999. Με βάση το έλλειμμα του 1999, η χώρα μας ικανοποιούσε από τις αρχές του 2000 το σχετικό κριτήριο της Συνθήκης του Μάαστριχτ και επέτυχε την είσοδό της στη ζώνη του ευρώ από την 1/1/2001. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης προέβλεπε ότι ο προϋπολογισμός στο εξής θα έπρεπε να είναι «ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός», γεγονός που οδήγησε σε περαιτέρω αποκλιμάκωση του ελλείμματος αφού διαμορφώθηκε στο 0,9% του ΑΕΠ το 2000, καθιστώντας εφικτή τη δημιουργία πλεονάσματος το 2001. Η αποκλιμάκωση των ελλειμμάτων επηρέασε πτωτικά και το δημόσιο χρέος το οποίο διαμορφώθηκε στο 103,9% του ΑΕΠ.

Η πραγματοποίηση του πλεονάσματος, το οποίο επιτεύχθηκε το 2001 παρά την επιδείνωση του διεθνούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος, οφειλόταν στην αυστηρή τήρηση του προϋπολογισμού του 2001(ιδιαίτερα στο σκέλος των δαπανών), αλλά και στην είσπραξη έκτακτων εσόδων, που δεν προβλέπονταν στον έκτακτο προϋπολογισμό. Έτσι, το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού συνέχισε την πτωτική του πορεία και περιορίστηκε στο 3,6%, έναντι 4,3% το 2000 επηρεάζοντας πτωτικά και το δημόσιο χρέος (99,7% του ΑΕΠ).

Παρά την διαπιστούμενη μικρότερη πρόοδο προς την κατεύθυνση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και την αναθεώρηση των στοιχείων, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης στη χώρα μας συνέχισε την πτωτική του πορεία και μειώθηκε από 1,4% του

ΑΕΠ το 2001 σε 1,2% του ΑΕΠ το 2002. Ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ στο τέλος του 2002 ήταν 104,9% έναντι 107% στο τέλος του 2001(στοιχεία που προέκυψαν μετά την αναθεώρηση). Συνολικά, κατά τα έτη 1997-2002, ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ είχε μειωθεί σημαντικά, γεγονός που οφειλόταν τόσο στη συνεχή βελτίωση των βασικών προσδιοριστικών παραγόντων αυτού του λόγου (μείωση επιτοκίων, επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και αυξανόμενα πρωτογενή πλεονάσματα) όσο και στην εξασφάλιση σημαντικών εσόδων από αποκρατικοποιήσεις, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους.

Παρά τον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης [η ελληνική οικονομία το 2003 είχε τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης -4,2%- σε όλη την Ένωση, ο οποίος υπερέβη και το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της], οι δημοσιονομικές συνθήκες χειροτέρευσαν σημαντικά το 2003 σε σύγκριση με το 2002. Παρά το γεγονός ότι η διεύρυνση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού οφειλόταν εν μέρει σε έκτακτους παράγοντες (δαπάνες για την προετοιμασία των Ολυμπιακών αγώνων, αποζημιώσεις σε πληγέντες από δυσμενείς καιρικές συνθήκες), η απόκλιση του ελλείμματος από το στόχο του προϋπολογισμού οφειλόταν κατά κύριο λόγο στη σοβαρή υπέρβαση των πρωτογενών δαπανών (π.χ. των επιχορηγήσεων και των δαπανών προσωπικού του Δημοσίου), ενώ παράλληλα υπήρξε σημαντική υστέρηση των εσόδων του προϋπολογισμού σε σχέση με τις προβλέψεις. Έτσι, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης έφθασε στο 2,95% του ΑΕΠ το 2003, έναντι 1,4% το 2002, και ευρισκόμενο μόνο οριακά χαμηλότερα από τη σχετική τιμή αναφοράς που προβλέπει η Συνθήκη για την ΕΕ (3%). Όσον αφορά στο ενοποιημένο χρέος της γενικής κυβέρνησης, αυτό σημείωσε μικρή μόνο πτώση το 2003 αγγίζοντας το 103% του ΑΕΠ από 104,7% το 2002.

Περαιτέρω διεύρυνση σημείωσε το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2004 και διαμορφώθηκε στο 6,1% του ΑΕΠ (το υψηλότερο έλλειμμα στη ζώνη του ευρώ). Παράλληλα, από το Μάιο του 2004, ενεργοποιήθηκε η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (Δ.Υ.Ε.) για την Ελλάδα. Η άνοδος αυτή του ελλείμματος οφειλόταν στις αισιόδοξες προβλέψεις του προϋπολογισμού του 2004 αλλά και στην υστέρηση των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού και των εισπράξεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ, καθώς και στη μεγάλη υπέρβαση των πρωτογενών δαπανών για μισθούς και συντάξεις, για την προετοιμασία και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, για επιχορηγήσεις και για αποδόσεις εσόδων τρίτων. Το μεγάλο ύψος του χρέους [σχεδόν διπλάσιο από την τιμή αναφοράς], σε

συνδυασμό με τα υψηλά ελλείμματα καθιστούσε την τότε δημοσιονομική θέση μη διατηρήσιμη και εγκυμονούσε σημαντικούς κινδύνους στη περίπτωση αύξησης των επιτοκίων δανεισμού του Δημοσίου ή αισθητής πτώσης του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης. Σ' αυτό το σημείο, κρίνεται χρήσιμο να διευκρινιστεί πως η αποφυγή συσσώρευσης μεγάλων χρεών μόνο μέσω της άσκησης διατηρήσιμης δημοσιονομικής πολιτικής ήταν δυνατό να επιτευχθεί. Δηλαδή, η άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής σε μια νομισματική ένωση πρέπει απαραίτητα να διέπεται από ρητούς κανόνες όσον αφορά το μέγεθος των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους. Ωστόσο, οι εθνικές κυβερνήσεις διατηρούν το δικαίωμα δημιουργίας προσωρινών ελλειμμάτων για τη σταθεροποίηση της οικονομίας σε περίπτωση κυκλικών διακυμάνσεων, δικαίωμα, όμως, που περιορίζεται σημαντικά από το ύψος του διαρθρωτικού (μόνιμου) ελλείμματος.

Στο πλαίσιο της Δ.Υ.Ε., το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε από 6,1% του ΑΕΠ το 2004 σε 4,5% το 2005, εξακολουθώντας, όμως, το δημόσιο έλλειμμα της Ελλάδας να είναι, ως ποσοστό του ΑΕΠ, το 2^ο υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ και το 3^ο υψηλότερο στη ΕΕ-25. Τα μέτρα που προβλεπόταν ότι θα οδηγούσαν σε μείωση του ελλείμματος, στο πλαίσιο ένταξης της Ελλάδας στη Δ.Υ.Ε. ήταν: - διάφορες φορολογικές ρυθμίσεις, - εξοικονόμηση δαπανών λόγω της ολοκλήρωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, - η συγκράτηση των δαπανών του ΠΔΕ, - η συγκρατημένη εισοδηματική πολιτική και ο περιορισμός των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και η μείωση των δαπανών για τόκους.

Ιδιαίτερα περιοριστικό χαρακτήρα είχε η δημοσιονομική πολιτική και το 2006, επιτυγχάνοντας μ' αυτόν τον τρόπο συρρίκνωση του ελλείμματος στο 2,6% του ΑΕΠ από 5,5% το 2005. Ύστερα από τον υποδιπλασιασμό του ελλείμματος το 2006 και την προβλεπόμενη περαιτέρω μείωσή του το 2007, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την έξοδο της χώρας από τη ΔΥΕ. Η μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης προήλθε κυρίως από την πτώση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, εξέλιξη που οφειλόταν πρωτίστως στην καλή πορεία των εσόδων του τακτικού αλλά και του ΠΔΕ καθώς επίσης και στη συγκράτηση των δαπανών του τακτικού και στην περικοπή των δαπανών δημόσιων επενδύσεων. Αντίθετα με τις προβλέψεις, το 2007, το έλλειμμα ακολούθησε ελαφρώς αυξητική πορεία και διαμορφώθηκε στο 2,8% του ΑΕΠ. Στην αύξηση του ελλείμματος συνέβαλαν, μεταξύ άλλων, και ορισμένα έκτακτα γεγονότα, όπως η καταβολή αναδρομικών εισφορών στον κοινοτικό προϋπολογισμό λόγω της αναθεώρησης του ΑΕΠ, οι

δαπάνες λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών του καλοκαιριού, οι δαπάνες διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών και η ρύθμιση των εκκρεμοτήτων μεταξύ του Δημοσίου και της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Συγχρόνως, όμως, το έλλειμμα επηρεάστηκε ευνοϊκά από τις έκτακτες εισπράξεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ.

Το 2008, ενόψει και της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενεργοποιείται ξανά η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για την Ελλάδα, εφόσον το έλλειμμα ξεπέρασε την τιμή αναφοράς (3%) και διαμορφώθηκε στο 4%. Η διεύρυνση του ελλείμματος εντοπίζεται αποκλειστικά στην κεντρική κυβέρνηση, το έλλειμμα της οποίας διαμορφώθηκε στο 6,3% του ΑΕΠ. Η μεγάλη υπέρβαση του στόχου για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2008 οφειλόταν τόσο σε σημαντική υστέρηση των εσόδων όσο και σε σημαντική υπέρβαση των δαπανών. Η σημαντικότερη άνοδος του ελλείμματος, όμως, σημειώθηκε το 2009, αφού το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης εκτοξεύθηκε στο 12,9% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Επικαιροποιημένου Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2009-2013, η διεύρυνση του ελλείμματος εντοπίζεται αποκλειστικά στην κεντρική κυβέρνηση το έλλειμμα της οποίας διαμορφώθηκε στο 13,7% του ΑΕΠ. Όπως και το 2008, η αύξηση του ελλείμματος εντοπίζεται πρωτίστως στον διπλασιασμό του ελλείμματος του τακτικού προϋπολογισμού (10,7% του ΑΕΠ) καθώς και στη διεύρυνση κατά 50% περίπου του ελλείμματος του ΠΔΕ λόγω κυρίως της υστέρησης των εισπράξεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ αλλά και της υπέρβασης των δαπανών για επενδύσεις. Η υστέρηση των εσόδων του τακτικού προϋπολογισμού οφειλόταν:

1. Α. Στην έξαρση της φοροδιαφυγής, ιδίως στον Φ.Π.Α., που διευκολύνθηκε από τη μείωση των φορολογικών ελέγχων.
2. Β. Στην επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία επηρέασε αρνητικά κυρίως τα έσοδα από την έμμεση φορολογία.
3. Γ. Στη μη υλοποίηση ορισμένων φορολογικών μέτρων που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια του έτους (π.χ. ρύθμιση για τους ημιυπαίθριους χώρους, φορολογία τυχερών παιχνιδιών κ.α.).

Η ελληνική οικονομία διανύει σήμερα την πιο δύσκολη φάση των τελευταίων δεκαετιών, αποτέλεσμα χρόνιας διστακτικότητας στην αντιμετώπιση προβλημάτων, όταν αυτά ήταν ακόμη διαχειρίσιμα. Με την έλευση της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, το αδιέξοδο έγινε ορατό σε όλους και η θέση της χώρας στις διεθνείς αγορές κλυδωνίστηκε.

Ανάχωμα στις καταστροφικές εξελίξεις, που τον Απρίλιο του 2010 έμοιαζαν αναπόφευκτες, ήταν η ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, με βάση το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που συμφωνήθηκε. Το Πρόγραμμα εξασφαλίζει κατ' αρχάς μια τριετή περίοδο χρηματοδότησης της Ελλάδας από τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ και το ΔΝΤ, σε συνθήκες όπου το κόστος προσφυγής στις αγορές έχει καταστεί απαγορευτικό. Παράλληλα, προδιαγράφει τις γενικές κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής για τα επόμενα χρόνια, κατά κύριο λόγο στο δημοσιονομικό τομέα, αλλά και στην εφαρμογή διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και στη λειτουργία των αγορών.

Το κόστος των αλλαγών εμφανίζεται υψηλό και διαχέεται στο σύνολο της οικονομίας. Το κόστος εντοπίζεται κυρίως στις αποδοχές και τις συντάξεις, ιδίως στο δημόσιο τομέα, στην αυξημένη φορολογική επιβάρυνση επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων και στην ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας που επηρεάζει τα εισοδήματα και την απασχόληση σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Στο πρώτο εξάμηνο του 2010 το ΑΕΠ μειώθηκε έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2009 κατά 3% και ολόκληρο το χρόνο η μείωση αναμένεται ότι θα κυμανθεί περί το 4%. Η ανεργία προβλέπεται ότι θα υπερβεί το 12% και οι μέσες πραγματικές αποδοχές, επηρεαζόμενες και από τον υψηλό πληθωρισμό, θα μειωθούν κατά 8% στο σύνολο της οικονομίας και 17% στο Δημόσιο.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι το θεμελιώδες πρόβλημα που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια η ελληνική οικονομία, είναι η δραματική αύξηση του συνολικού δημόσιου χρέους της χώρας λόγω της ανοδικής τάσης των κρατικών ελλειμμάτων, έτσι ώστε για πρώτη φορά μετά το 1987 το συνολικό δημόσιο χρέος να υπερβαίνει το ύψος του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας. Οι κυριότερες των αρνητικών επιδράσεων από το φούσκωμα των κρατικών ελλειμμάτων όπως είδαμε και παραπάνω είναι οι εξής:

- Διόγκωση συνολικού δημόσιου χρέους. Η κυβέρνηση στην προσπάθειά της να χρηματοδοτήσει τα δημόσια ελλείμματα, προσφεύγει σε εξωτερικό και εσωτερικό δανεισμό. Σημειώνεται πως η περαιτέρω αύξηση του λόγου «δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ» ενδέχεται να έχει αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις σε ολόκληρη την οικονομία (π.χ. φυγή κεφαλαίων στο εξωτερικό).

- Η χρήση νομισματικής πολιτικής ως μέσο χρηματοδότησης των ελλειμμάτων έχει ως αποτέλεσμα την τροφοδότηση πληθωριστικών πιέσεων. Η αύξηση του πληθωρισμού πιθανόν να οδηγήσει σε άνοδο των επιτοκίων και σε χαμηλότερα επίπεδα επενδύσεων αποδυναμώνοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, εκτοπίζοντας τα ελληνικά προϊόντα από τα ξένα στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ενώ επιβαρύνει με άδικο τρόπο τις επερχόμενες γενεές.
- Αρνητικά πραγματικά επιτόκια. Η ύπαρξη αρνητικών βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων επιτοκίων αποθαρρύνει τόσο τη ροπή προς αποταμίευση όσο και τη ροπή προς επένδυση.
- Αρνητική αποταμίευση δημόσιου τομέα (Τάτσος 1994). Στο βαθμό που τα πρωτογενή ελλείμματα οδηγούν σε δανειακές ανάγκες που υπερβαίνουν τις συνολικές επενδυτικές δαπάνες του δημόσιου τομέα, χειροτερεύει η καθαρή περιουσιακή θέση του δημοσίου.

Η δημοσιονομική προσαρμογή αποτελεί την αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη. Για να περιοριστεί το εύρος της ύφεσης και να επισπευσθεί η ανάκαμψη, πρέπει να ενθαρρυνθεί η ιδιωτική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία σήμερα υφίσταται έντονα τις επιπτώσεις της μειωμένης ζήτησης, της χαμηλής ανταγωνιστικότητας, της επιβραδυνόμενης πιστωτικής επέκτασης και του αυξημένου φορολογικού βάρους. Όσον αφορά το τελευταίο, δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια αύξησης των φορολογικών συντελεστών επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων και η αιχμή της πολιτικής για την αύξηση των εσόδων —που είναι ασφαλώς απαραίτητη— πρέπει να προσανατολιστεί στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και στη σύλληψη της φοροδιαφυγής. Περαιτέρω αύξηση της επιβάρυνσης των ήδη φορολογουμένων θα κατέληγε όχι μόνο να επιτείνει την ύφεση, αλλά και να επιτύχει το αντίθετο από το αναμενόμενο αποτέλεσμα, δηλαδή μείωση αντί αύξησης των εσόδων.

Η περαίωση των φορολογικών εκκρεμοτήτων δεν αποτελεί θεωρητικά την ιδανικότερη επιλογή για την αύξηση των εσόδων. Υπό τις παρούσες συνθήκες ωστόσο, η πολιτική αυτή θα αποδειχθεί χρήσιμη, αν συνοδευθεί από ουσιαστικό εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του φορολογικού συστήματος για την εφαρμογή νέων πρακτικών και αποτελεσματικών μεθόδων σύλληψης της φοροδιαφυγής. Παράλληλα, μετά τις μεγάλες αλλαγές που έχουν εισαχθεί την τελευταία περίοδο και οι οποίες καθιστούν το φορολογικό περιβάλλον ιδιαίτερα ρευστό, είναι τώρα ανάγκη να δημιουργηθεί ένα αξιόπιστο φορολογικό περιβάλλον που θα εξασφαλίζει

σταθερότητα των φορολογικών συντελεστών και αποτελεσματική λειτουργία των φορολογικών μηχανισμών.

Το κύριο βάρος της δημοσιονομικής και της γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής, θα πρέπει να εστιαστεί στο θεσμικό εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και στην εφαρμογή αποδοτικών μέτρων αναπτυξιακής πολιτικής, τα οποία θα βγάλουν το οικονομικό μας σύστημα από το τέλμα του στασιμοπληθωρισμού των τελευταίων ετών. Το αξονικό σημείο, επομένως, της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής στη χώρα μας, θα πρέπει να είναι η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός των σκουριασμένων κοινωνικών και οικονομικών μας θεσμών.

Επιπρόσθετα, η δημοσιονομική προσαρμογή, για να είναι πιο αποτελεσματική τα επόμενα χρόνια, πρέπει να στηριχθεί κυρίως στη μείωση των δαπανών. Είναι βέβαια γεγονός ότι από την έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος μέχρι σήμερα η μείωση των δαπανών ήταν μεγάλη. Στηρίχθηκε όμως κατά κύριο λόγο στην περικοπή των μισθών και των συντάξεων, ενώ υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για ουσιαστικές μειώσεις των δαπανών εφόσον αντιμετωπιστούν και εξαλειφθούν δομικές αδυναμίες του κράτους που παράγουν χρόνια ελλείμματα και χρέη. Η δημοσιονομική εξυγίανση πρέπει τώρα να προχωρήσει με πολύ ταχύτερους ρυθμούς στο δραστικό περιορισμό της σπατάλης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και στη συγχώνευση ή και κατάργηση φορέων του Δημοσίου που δεν προσφέρουν πραγματικό έργο. Η δημοσιονομική εξυγίανση θα είναι βιώσιμη και επιτυχής, αν προκύψει από τη ριζική αναδιάρθρωση του κράτους σε όλες τις βαθμίδες του.

Η διεθνής αλλά και η ελληνική εμπειρία έχουν δείξει ότι η δημοσιονομική προσαρμογή είναι διατηρήσιμη εάν βασίζεται σε περικοπή των πρωτογενών δαπανών. Η δημοσιονομική προσαρμογή που επιτυγχάνεται με μόνιμη μείωση των πρωτογενών δαπανών είναι δυνατόν να οδηγήσει μεσοπρόθεσμα σε αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης. Η μείωση των πρωτογενών δαπανών συνεπάγεται και τη μεταφορά πόρων από τον τομέα παραγωγής μη εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών προς τον τομέα των εμπορεύσιμων, με συνέπεια και τη πτώση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Τέλος, για μια χώρα όπως η Ελλάδα, όπου ο δημόσιος τομέας είναι πολύ μεγάλος και αναποτελεσματικός, είναι πολύ σημαντικό να μειωθεί το μέγεθός του, ώστε να περιοριστούν οι αρνητικές επιπτώσεις που ασκεί στην ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα. Παράλληλα με την συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών, απαιτείται και αναδιάρθρωση και

αναπροσανατολισμός τους σε δαπάνες «φιλικές προς την ανάπτυξη», όπως οι δαπάνες για σχηματισμό ανθρώπινου και πάγιου κεφαλαίου και οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη.

Τέλος, οι βασικές περιοχές στις οποίες επείγουν διαρθρωτικές αλλαγές, μερικές από τις οποίες έχουν ήδη δρομολογηθεί, είναι:

1. Ο εκσυγχρονισμός και η διαφάνεια της δημόσιας διοίκησης.
2. Η ενίσχυση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας.
3. Η ενδυνάμωση του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών.
4. Η βελτίωση της απορρόφησης των κοινοτικών πόρων μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), η προώθηση των επενδύσεων και η ενίσχυση του εξαγωγικού προσανατολισμού της οικονομίας.
5. Η αύξηση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης.

Το αναπτυξιακό δυναμικό της ελληνικής οικονομίας είναι τεράστιο. Ήδη η κατάσταση βαίνει βελτιούμενη, ωστόσο ο δρόμος μπροστά είναι μακρύς και δεν δικαιολογείται εφησυχασμός. Η σημερινή κρίση μπορεί και πρέπει να γίνει ο καταλύτης που θα αναμορφώσει την οικονομία, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία της χώρας εντός της ζώνης του ευρώ. Αυτό είναι το μεγάλο στοίχημα για την Ελλάδα. Στην Ελλάδα η μη ρεαλιστική πρόβλεψη του ταμειακού ελλείμματος κατά το έτος 2009, εξαιτίας της υπερεκτίμησης των εσόδων και της αύξησης των δαπανών, σε συνδυασμό με τον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική απόκλιση του χρέους, τόσο σε απόλυτο μέγεθος, όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ, από τους στόχους που ετέθησαν στον προϋπολογισμό του 2009. Το δημόσιο χρέος αναμένεται να διαμορφωθεί στο τέλος του 2010, ως ποσοστό του ΑΕΠ, σε ιστορικά υψηλά επίπεδα και συνεπώς θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αποκλιμάκωσή του στα προσεχή έτη, προκειμένου να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις στο κόστος δανεισμού, που ήδη άρχισαν να εμφανίζονται. Το χρέος της Ελληνικής κεντρικής κυβέρνησης στο τέλος του έτους 2009 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 300.800 εκατ. ευρώ ή 125,3% του ΑΕΠ, έναντι 262.071 εκατ. ευρώ ή 109,6% του ΑΕΠ το 2008, παρουσιάζοντας αύξηση το 2009 κατά 15,7 ποσοστιαίες μονάδες περίπου του ΑΕΠ. Το έτος 2010 το ύψος του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 326.305 εκατ. ευρώ ή 133,6% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 8,3 ποσοστιαίες μονάδες του Α.Ε.Π. έναντι του 2009. Στις 31/12/2009 το χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 0,4% του συνολικού χρέους, έναντι 0,6% το 2008 και

0,8% του έτους 2007. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης στο τέλος του 2009 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 272.300 εκατ. ευρώ ή 113,4% του ΑΕΠ, έναντι 237.196 εκατ. ευρώ ή 99,2% του ΑΕΠ το 2008, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 14,2 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης του έτους 2010 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 294.950 εκατ. ευρώ ή 120,8% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 7,4 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2009. Συγκεκριμένα, η αύξηση του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης από 31/12/2008 μέχρι 31/12/2009 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 38.729 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη αύξηση από 31/12/2009 έως 31/12/2010 προβλέπεται να φθάσει τα 25.505 εκατ. ευρώ. Οι αυξήσεις αυτές οφείλονται, κυρίως, στην κάλυψη του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, στην ανάληψη υποχρεώσεων ασφαλιστικών οργανισμών και ΟΤΑ, στην αγορά μετοχών τραπεζών και του ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ, καθώς και στην υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Στοιχεία για το ενδοκυβερνητικό χρέος, τη σύνθεση, τη διαμόρφωση και την εξέλιξη του χρέους της γενικής κυβέρνησης παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 1 που ακολουθεί.

Εξέλιξη δημοσίου χρέους (σε εκατ. ευρώ)			
	2009*	2010**	Διαφορά 2010-2009
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
1 Δανειακές επιβαρύνσεις	32.103	25.086	-7.017
Έλλειμμα κεντρικής κυβέρνησης	29.372	22.536	-6.836
Χρηματοδότηση εξοπλιστικών προγραμμάτων κ.λπ.	2.200	2.000	-200
Ανάληψη υποχρεώσεων ασφαλιστικών φορέων και ΟΤΑ	531	550	19
2 Αποκρατικοποιήσεις, κεφαλαιακές συναλλαγές	5.214	300	-4.914
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-746	***	746
Πληρωμές εγγυήσεων	480	300	-180
Αγορά μετοχών για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου τραπεζών κ.λπ.	5.480	0	-5.480
3 Μεταβολή χρέους από χρηματοπιστωτικές πράξεις	1.412	119	-1.293
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	1.412	119	-1.293
4 Αύξηση χρέους (1+2+3)	38.729	25.505	13.224
5 Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	300.800	326.305	25.505
Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ (5:8)	125,3%	133,6%	8,3%
6 Ενδοκυβερνητικό χρέος, χρέος ΟΤΑ - ΟΚΑ - Δημ. Οργαν., κέρματα	-28.500	-31.355	-2.855
7 Χρέος γενικής κυβέρνησης (5+6)	272.300	294.950	22.650
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ (7:8)	113,4%	120,8%	7,4%
8 ΑΕΠ	240.150	244.233	

* Εκτιμήσεις

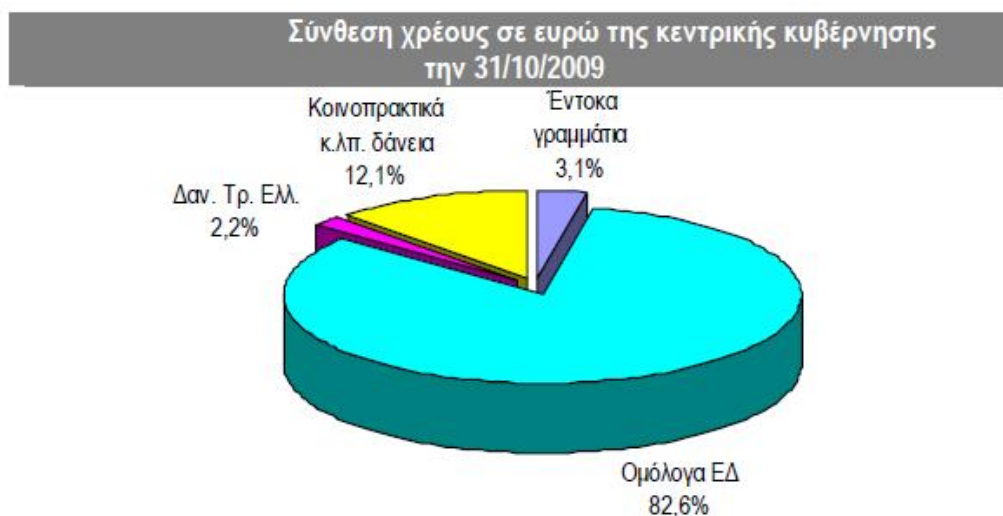
** Προβλέψεις

*** Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων είναι υπό αναδείξιμο και θα ανακοινωθεί από την κυβέρνηση στο προσεχές διάστημα.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ειδικά για το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης σε ευρώ, στις 31/10/2009 τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθούσαν να αποτελούν τον κύριο όγκο του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης φθάνοντας το 82,6% του συνόλου. Τα έντοκα γραμμάτια αποτελούνε μικρό ποσοστό το οποίο ανέρχεται σε 3,1%, ενώ τα κοινοπρακτικά και λοιπά ομολογιακά δάνεια ανέρχονται σε υψηλότερο ποσοστό που φτάνει το 12,1%. Το υπόλοιπο ποσοστό, 2,2%, αντιπροσωπεύει κυρίως δάνεια από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει τις προβλέψεις του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης σε ευρώ με ημερομηνία 31/10/2009.

Πίνακας 2^{ος}

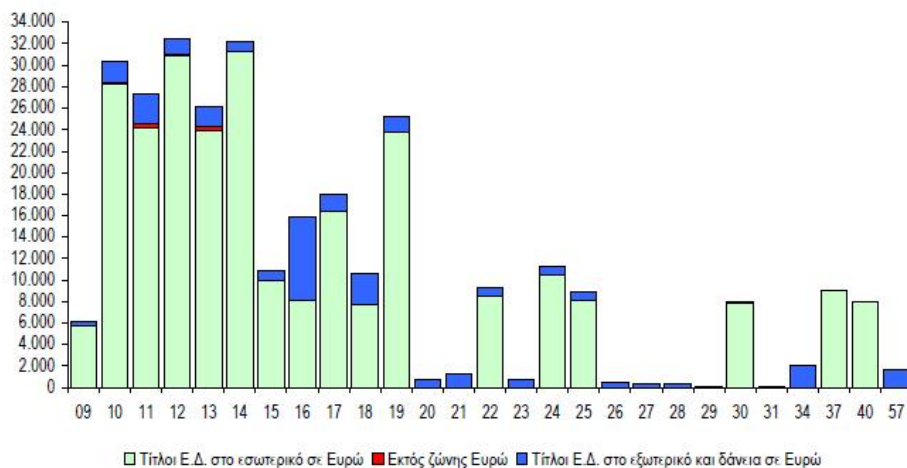

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Όπως φαίνεται στον πίνακα 10, η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης μετά τη συνεχή αύξηση των τελευταίων ετών, το 2009 παρουσιάζει πτώση η οποία οφείλεται στην έκδοση περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων. Σημειώνεται ότι ποσοστό 48,1% του χρέους κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2009 είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών. Στο διάγραμμα 3 που ακολουθεί παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξης του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2009. Σημαντικό μέρος των ετήσιων λήξεων έχει εξομαλυνθεί διαχρονικά σε μεγάλο βάθος χρόνου. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι δαπάνες για τόκους του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ είχαν πτωτική πορεία από 4,6% το 2006 σε 4,3% το 2007. Το 2008 παρατηρήθηκε άνοδος λόγω της αύξησης του χρέους για κάλυψη ελλειμμάτων και το 2009 συνεχίστηκε λόγω της ύφεσης. Για το 2010, οι δαπάνες για τόκους προβλέπεται να φθάσουν στο 5,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Πίνακας 3^{ος}

Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής κυβέρνησης
την 31/10/2009 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

4.4 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Ας δούμε τώρα πώς οι επιμέρους παράγοντες που αναφέρθηκαν επιδρούν στη διαχρονική διαμόρφωση του πληθωρισμού. Όσον αφορά τη ζώνη του ευρώ, έχει διαπιστωθεί ότι η διασπορά των ρυθμών πληθωρισμού (μεταξύ των χωρών που σήμερα την απαρτίζουν) μειώθηκε σημαντικά την περίοδο 1990-1998, ενώ από το 1999 μέχρι σήμερα παραμένει σχεδόν σταθερή και χαμηλή. Παρατηρείται όμως ότι από το 1999 ορισμένες χώρες της ευρωζώνης (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία) παρουσιάζουν συνεχώς αξιόλογη θετική διαφορά πληθωρισμού[4].

Σχετικά με την Ελλάδα, ο 12μηνος ρυθμός του πληθωρισμού παρέμεινε σε πτωτική τροχιά το 1998. Σ'αυτό συνέβαλαν η ευνοϊκή εξέλιξη των τιμών των νωπών οπωροκηπευτικών, των τιμών του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και των τιμολογίων των ΔΕΚΟ (εξωγενείς παράγοντες). Στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συντέλεσαν ακόμη το χαμηλό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, η αυστηρή νομισματική πολιτική, καθώς και η περαιτέρω μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος η οποία μετρίασε τις πληθωριστικές πιέσεις και προσδοκίες[5]. Πτωτική πορεία ακολούθησε ο πληθωρισμός και το 1999 εξαιτίας του υψηλότερου αντιπληθωριστικού αποτελέσματος της νομισματικής και δημοσιονομικής

πολιτικής καθώς και των μισθολογικών εξελίξεων. Επιτάχυνση παρουσίασε στη ζώνη του ευρώ εξαιτίας του υπερδιπλασιασμού των διεθνών τιμών του αργού πετρελαίου και της υποχώρησης της ισοτιμίας του ευρώ στο ίδιο διάστημα.

Η διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα τους πρώτους μήνες του 2000 επέτρεψε στην Ελλάδα να ικανοποιήσει το κριτήριο σύγκλισης ως προς τη σταθερότητα των τιμών, δεδομένου ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός με βάση τον ΕνΔΤΚ κυμαινόταν, μέχρι και τον Ιούνιο, μεταξύ 2% και 2,1%. Στη διάρκεια του 2000, όμως, ο πληθωρισμός αυξήθηκε στην Ελλάδα, όπως και στη ζώνη του ευρώ. Η εξέλιξη αυτή αντανακλούσε κυρίως την άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και την ανατίμηση του δολαρίου έναντι του ευρώ και της δραχμής. Πράγματι, ο ετήσιος ρυθμός του πληθωρισμού επιταχύνθηκε μεταξύ Δεκεμβρίου 1999 και Δεκεμβρίου 2000 από 2,3% σε 3,7% με βάση τον ΕνΔΤΚ[7]. Τον Ιούνιο του 2001, ο πληθωρισμός, με βάση τον ΕνΔΤΚ, έφτασε στο 4,5% αλλά στη συνέχεια υποχώρησε φτάνοντας στο 3,2% τον Οκτώβριο. Τότε ήταν που ο πληθωρισμός της Ελλάδας ήταν ο 4^{ος} υψηλότερος στη ζώνη του ευρώ (μαζί με εκείνον της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας). Η διακύμανση του ρυθμού ανόδου του ΔΤΚ τους πρώτους 10 μήνες του 2001 αντανάκλα κυρίως την αυξομείωση του ρυθμού μεταβολής των εγχώριων λιανικών τιμών των καυσίμων και των νωπών οπωροκηπευτικών. Επιπλέον, η απελευθέρωση ορισμένων αγορών και η περαιτέρω ενσωμάτωση άλλων αγορών στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, έχει ως συνέπεια συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες να είναι περισσότερο εμπορεύσιμα σε διασυνοριακό επίπεδο, γεγονός που συνέβαλε στην ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας και ενίσχυση του ανταγωνισμού.

Το 2002, ο πληθωρισμός διατηρήθηκε υψηλός και μάλιστα σε επίπεδα τα οποία υπερέβαιναν τα αντίστοιχα των τελευταίων μηνών του 2001 (3,7% τον Οκτώβριο του 2002, έναντι 3% τον Δεκέμβριο του 2001). Στη διαμόρφωση αυτού του αποτελέσματος συνέβαλαν μια σειρά παραγόντων (κυρίως έκτακτοι και εξωγενείς) όπως: Α. οι εξαιρετικά δυσμενείς καιρικές συνθήκες τον 12/2001 και 1/2002, ώθησαν σε πολύ υψηλά επίπεδα τις τιμές των νωπών οπωροκηπευτικών. Β. οι διεθνείς τιμές (σε δολάρια) του αργού πετρελαίου και των άλλων πρώτων υλών αυξήθηκαν. Γ. η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ οδήγησε σε στρογγυλοποιήσεις προς τα άνω κατά την τιμολόγηση ορισμένων καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών σε ευρώ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αποτέλεσε πρόσχημα για αυξήσεις που δεν ήταν δικαιολογημένες με βάση την άνοδο του κόστους. Δ. το

κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος αυξήθηκε ταχύτερα το 2002.[8] Όσον αφορά το έτος 2003, παρατηρείται μέση ετήσια αύξηση τόσο του ΕνΔΤΚ όσο και του ΔΤΚ περίπου 3,5% δηλαδή ελαφρά μικρότερη απ'ότι το 2002. Σε χαμηλότερο επίπεδο απ'ότι το 2003, διαμορφώθηκε και ο πληθωρισμός του 2004, γεγονός, όμως, που οφείλεται αποκλειστικά σε έκτακτους εξωγενείς παράγοντες (κυρίως στη μείωση των τιμών των οπωροκηπευτικών). Ο πυρήνας του πληθωρισμού, ωστόσο, εμφάνισε ανοδική τάση (από 3,1% το 2003 σε 3,6% το 2004) γεγονός το οποίο οφείλεται αφενός σε παράγοντες που ενισχύουν τη ζήτηση και το κόστος παραγωγής αφετέρου στις μη ικανοποιητικές συνθήκες ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές οι οποίες δεν λειτουργούν αποτελεσματικά.

Ανάλογη πορεία ακολούθησε ο πληθωρισμός και κατά την διετία 2005-2006. Παράγοντες όπως η άνοδος της τιμής του αργού πετρελαίου, η άνοδος των τιμών των λοιπών εισαγόμενων προϊόντων, η άνοδος του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, η αύξηση της φορολογίας διαμόρφωσαν τον ετήσιο ρυθμό του πληθωρισμού στο 3,5% βάσει του ΕνΔΤΚ. Σχετικά με τον πληθωρισμό του 2007, αυτό το οποίο πρέπει να επισημανθεί είναι ότι αφενός ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός υποχώρησε στο 3% από 3,3% το 2006 λόγω κυρίως προσωρινών ευνοϊκών παραγόντων και ιδίως της μείωσης της τιμής των καυσίμων αφετέρου το τελευταίο τρίμηνο του 2007 παρατηρήθηκε σημαντική έξαρση του πληθωρισμού. Η έξαρση του πληθωρισμού που είχε ενταθεί στη διάρκεια του 2008 (4,6%), έπληξε ιδιαίτερα τις οικονομικά ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες και οφειλόταν σε εκ πρώτης όψεως βραχυχρόνιους εξωτερικούς παράγοντες (τη μεγάλη άνοδο των τιμών των καυσίμων και των τροφίμων διεθνώς) και σε βραχυχρόνιους εγχώριους παράγοντες (την επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος).

Τελείως διαφορετική εικόνα παρουσίασε ο πληθωρισμός το 2009. Συγκεκριμένα, ο μέσος ετήσιος ρυθμός του διαμορφώθηκε γύρω στο 1,3% έναντι 4,6% το 2008. Η μεγάλη υποχώρηση του γενικού πληθωρισμού αντανακλά, μεταξύ άλλων, τη ραγδαία πτώση των διεθνών τιμών του πετρελαίου και των άλλων βασικών εμπορευμάτων που άρχισε μετά τα μέσα του 2008. Επιπλέον, εξαλείφθηκαν οι πληθωριστικές πιέσεις που οφείλονταν στην υπερβάλλουσα ζήτηση. Η εξασθένηση της ζήτησης συνοδεύτηκε τόσο από την μείωση των περιθωρίων κέρδους των επιχειρήσεων όσο και από σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας[9]. Ωστόσο, αυτή η θετική εξέλιξη του πληθωρισμού δεν κράτησε παρά μόνο για λίγο. Το κόστος εφαρμογής των αναγκαίων μέτρων για την έξοδο της

οικονομίας από την κρίση αντανακλάται το 2010, μεταξύ άλλων, στην προσωρινή έξαρση του πληθωρισμού η οποία οφείλεται: α. κυρίως στη μεγάλη αύξηση της έμμεσης φορολογίας, β. στην άνοδο της τιμής του αργού πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά και γ. σε πολύ μικρότερο βαθμό, στην ανάκαμψη των τιμών των άλλων εισαγόμενων προϊόντων. Τους πρώτους 9 μήνες του 2010 ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του ΕνΔΤΚ εμφάνισε έντονη επιτάχυνση από 2,3% τον Ιανουάριο σε 5,7% το Σεπτέμβριο φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο από τον Αύγουστο του 1997. Για ολόκληρο το 2010, εκτιμάται ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί γύρω στο 4,8% έναντι 1,3% το 2009.

Βεβαίως, καθώς η επίπτωση της αύξησης της έμμεσης φορολογίας στον ετήσιο ρυθμό ανόδου των τιμών σταδιακά θα εξασθενεί στη διάρκεια του 2011, αναμένεται τότε να υποχωρήσει σημαντικά και ο πληθωρισμός. Το ίδιο αποτέλεσμα αναμένεται να έχει και η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών καθώς προχωρά η εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Συνοψίζοντας, αυτό που είναι χρήσιμο να υπογραμμιστεί είναι ότι ο πληθωρισμός, ως φαινόμενο που διακρίνει κυρίως τις αναπτυγμένες οικονομίες, έχει τις ρίζες του κυρίως στην εκδήλωση αφενός υψηλής ζήτησης αφετέρου υψηλού κόστους παραγωγής. Τόσο η αύξηση της ζήτησης όσο και η άνοδος του κόστους μεταφράζονται σε άνοδο των τιμών του καταναλωτή. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται σταδιακή αύξηση του ρυθμού του πληθωρισμού με αποκορύφωμα βέβαια το έτος που διανύουμε. Η έξαρση του πληθωρισμού το τρέχον έτος δικαιολογείται απόλυτα από το γεγονός ότι η οικονομία βρίσκεται στη φάση της καθόδου ή κρίσης. Σ' αυτό το πλαίσιο αναφοράς, οι πολιτικές που ακολουθούνται συμβάλλουν αφενός στην καταπολέμηση της ανεργίας αφετέρου στην δημιουργία πληθωρισμού. Το κόστος του πληθωρισμού ?τα προβλήματα που δημιουργεί στην οικονομία- δεν είναι καθόλου αμελητέα. Ο πληθωρισμός, ωφελεί τα άτομα, που το εισόδημα τους μεταβάλλεται εύκολα σε βάρος των ατόμων, που έχουν σχετικά σταθερό εισόδημα. Πλήττει δηλαδή κυρίως τους συνταξιούχους, τους δημόσιους υπαλλήλους κ.α. Επιπλέον, επιβαρύνει το ισοζύγιο πληρωμών και μειώνει τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας. Η κατανομή των συντελεστών παραγωγής δεν είναι άριστη και σπαταλούνται παραγωγικοί πόροι. Τέλος, δημιουργεί προϋποθέσεις και για υπερπληθωρισμό.

Υπό αυτό το πρίσμα, και δεδομένου ότι ο πληθωρισμός από ένα σημείο και πέρα δεν είναι επιθυμητός, κρίνεται σκόπιμο ότι πρέπει να περιοριστεί μέσα κυρίως από παρεμβάσεις

διαρθρωτικού χαρακτήρα. Η ενίσχυση του ανταγωνισμού (όπως αντανακλάται σ'ένα σχετικά μικρό περιορισμό των περιθωρίων κέρδους) αμβλύνει σημαντικά το πρόβλημα της εμμολής και μειώνει το πρόβλημα του πληθωρισμού μετά από εξωγενείς διαταραχές. Επιπρόσθετα, ο υψηλός βαθμός εξάρτησης του πληθωρισμού από την ιστορική διαδρομή του χαρακτηρίζει σε μεγάλη έκταση και την εμμογή του, γεγονός που αναδεικνύει τη μεγάλη σημασία της προσπάθειας που πρέπει να καταβάλλεται για τον περιορισμό των πληθωριστικών προσδοκιών. Αντίθετα, η μεταβολή ορισμένων από τις διαρθρωτικές παραμέτρους της αγοράς εργασίας δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά την εμμογή του πληθωρισμού. Αυτό βέβαια σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει ότι οι επικρατούσες συνθήκες στην αγορά εργασίας και η διαμόρφωση των αμοιβών δεν παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του πληθωρισμού στην Ελλάδα, ο οποίος εξακολουθεί να υπερβαίνει τον αντίστοιχο της ζώνης του ευρώ.

Συγκρίνοντας τη φορολογική δομή στην Ελλάδα και την ΕΕ-15, 1995-2009.

Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται σε συνοπτική μορφή η δημοσιονομική δομή της ελληνικής οικονομίας σε σχέση με εκείνη της ΕΕ-15 κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων.

Πίνακας 4 ^{ος} : Δημόσιες δαπάνες, φόροι και δημόσια ελλείμματα ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα και στην ΕΕ-15 (Μέσος όρος 1995-2009) ΕΕ15	Ελλάδα		Διαφορά
1. Δημόσιες δαπάνες / ΑΕΠ	47.8	45.3	-2.5
2. Δημόσια έσοδα / ΑΕΠ	45.5	39.3	-6.2
3. Δημόσιο έλλειμμα / ΑΕΠ	-2.8	-6.0	+3.2
Δημόσιες δαπάνες / ΑΕΠ			
4. Μισθοί δημοσίων υπαλλήλων / ΑΕΠ	10.8	10.9	----
5. Δαπάνες εκπαίδευσης / ΑΕΠ	5.2	2.9	-2.3
6. Δαπάνες υγείας / ΑΕΠ	6.4	4.4	-2.0
7. Δαπάνες κοινωνικής προστασίας / ΑΕΠ	18,8	17,2	-1.6

8. Τόκοι δημοσίου χρέους/ ΑΕΠ	3.6	6.6	+3.0
9. Γενικές δαπάνες κυβέρνησης / GDP	7.1	10.6	+3.5
10. Άμυνα / GDP	1.6	2.6	+1.0
Φόροι / ΑΕΠ			
11. Συνολικά έσοδα από φόρους και εισφορές στην	41.3	34.1	-7.2

κοινωνική ασφάλιση / ΑΕΠ			
12. Φορολογικά έσοδα / ΑΕΠ	27.2	21.2	-6.0
13. Σύνολο (πραγματικών και τεκμαρτών) εισφορών στην κοινωνική ασφάλιση / ΑΕΠ	14.3	12.9	-1.4
14. Φόροι επί του εισοδήματος, πλούτου, κλπ / ΑΕΠ	13,2	8,0	-5.2
15. Φόροι εισοδήματος / ΑΕΠ	12.3	7.6	-4.7
16. Φόροι προσωπικού εισοδήματος / ΑΕΠ	9.7	4.5	-5.2
17. Φόροι κερδών Α.Ε. / ΑΕΠ	2.8	2.9	----
18. Έμμεσοι φόροι / ΑΕΠ	13.7	13.0	-0

Πηγή: Eurostat, Government finance statistics.

Το πιο σημαντικό στοιχείο που ξεχωρίζει από τη σύγκριση είναι το εξής: συγκρίνοντας την κατάσταση στην Ελλάδα με εκείνη στην ΕΕ-15 είναι προφανές ότι τα δημοσιονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το ελληνικό κράτος δεν οφείλονται στις υπερβολικές δημόσιες δαπάνες αλλά στα ανεπαρκή φορολογικά έσοδα. Είναι προφανές από τον πίνακα 2 παρακάτω ότι οι δαπάνες της κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν μικρότερες στην Ελλάδα σε σύγκριση με το μέσο όρο για τις χώρες της ΕΕ-15 σε κάθε έτος, εκτός από ένα για τα τελευταία δεκαπέντε έτη. Κατά μέσο όρο η διαφορά αυτή ισοδυναμεί με -2,5% του ΑΕΠ, με μια τάση για σύγκλιση κατά τη διάρκεια του τελευταίου μέρους της περιόδου.

Πίνακας 5 ^{ος} : Δημόσιες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ, την Ελλάδα και την ΕΕ-15 1995-2009 ΕΤΟΣ	ΕΕ-15	Ελλάδα
1995	52,4	45,7
1996	50,1	44,1
1997	48,5	44,9
1998	47,5	44,3
1999	47,0	44,4
2000	45,4	46,7
2001	46,4	45,3
2002	46,8	45,1
2003	47,5	44,7
2004	47,1	45,4
2005	47,2	43,8
2006	46,6	43,2
2007	46,0	45,0
2008	47,3	46,8
2009	51,2	50,4
Μέσος όρος	47.8	45.3

Αντίθετα, τόσο τα συνολικά έσοδα όσο και οι συνολικοί φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα είναι 6-7% χαμηλότερα από ότι στην ΕΕ-15 κατά μέσο όρο για την ίδια περίοδο. Στην πραγματικότητα, το τεράστιο έλλειμμα του 2009 που τόσο πολύ σχολιάστηκε διεθνώς ήταν κυρίως το αποτέλεσμα της σημαντικής πτώσης των εσόδων

(παράλληλα με την αύξηση των δαπανών λόγω της ύφεσης και τις εκλογές αυτού του έτους), τα οποία ως ποσοστό του ΑΕΠ σημειώνουν σχεδόν τη	ΕΕ-15	Ελλάδα

χαμηλότερη τιμή τους για τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια . Πίνακας 6 ^{ος} : Δημόσια έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ, στην Ελλάδα και την ΕΕ-15, 1995-2009 ΕΤΟΣ		
1995	45,6	36,7
1996	46,4	37,4
1997	46,6	39,0
1998	46,2	40,5
1999	46,7	41,3
2000	46,2	43,0
2001	45,4	40,9
2002	45,0	40,3
2003	45,0	39,0
2004	44,6	38,0
2005	44,9	38,5
2006	45,4	39,3
2007	45,5	39,7
2008	45,0	39,1
2009	44,5	36,9
Μέσος όρος	45.5	39.3

Σε γενικές γραμμές, κρατικές δαπάνες στην Ελλάδα ελαφρώς κάτω του μέσου όρου της ΕΕ-15, σε συνδυασμό με σημαντικά κάτω του μέσου όρου της Ευρώπης έσοδα (σε μια Ευρώπη που βρίσκεται ελαφρώς σε δημοσιονομικό έλλειμμα) παράγουν τα μεγάλα και συνεχή δημόσια ελλείμματα (με ετήσιο μέσο όρο 6% του ΑΕΠ έναντι 2,8% στην ΕΕ-15 όπως φαίνεται στον πίνακα 4). Τα εν λόγω ελλείμματα σημαίνουν τη συσσώρευση περισσότερου χρέους σε ένα ήδη υψηλό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην αρχή της περιόδου. Η εξυπηρέτηση αυτού του χρέους απαιτούσε όλο και περισσότερο πληρωμές τόκων (κατά μέσο

όρο 6.6% του ΑΕΠ δηλαδή όσο περίπου και το μέσο ετήσιο έλλειμμα της περιόδου) συμβάλλοντας στην περαιτέρω αύξηση των κρατικών δαπανών και απορροφώντας ένα μεγάλο μέρος των δημοσίων εσόδων.

Πίνακας 7 ^{ος} : Δημόσιο έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ, στην Ελλάδα και την ΕΕ-15 1995-2009 ΕΤΟΣ	ΕΕ-15	Ελλάδα
1995	-7,5	-9,1
1996	-4,2	-6,6
1997	-2,7	-5,9
1998	-2,3	-3,8
1999	-1,4	-3,1
2000	0,0	-3,7
2001	-1,9	-4,4
2002	-2,6	-4,8
2003	-3,1	-5,7
2004	-3,0	-7,4
2005	-2,6	-5,3
2006	-1,3	-3,8
2007	-0,6	-5,4
2008	-2,0	-7,7
2009	-6,3	-13,5
Μέσος όρος	-2.8	-6.0

Πιο συγκεκριμένα τώρα, εξετάζοντας τη διάρθρωση των κρατικών δαπανών και της φορολογίας στην Ελλάδα σε σύγκριση με την ΕΕ-15 παρατηρούμε τα εξής χαρακτηριστικά: Πρώτον, το ελληνικό κράτος δαπανά για μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων το ίδιο ποσοστό του ΑΕΠ που δαπανούν οι χώρες της ΕΕ-15, ούτε περισσότερο, ούτε λιγότερο. Τα επιχειρήματα για πολυάριθμο ή δαπανηρό δημόσιο τομέα, αιτία των δημοσίων ελλειμμάτων, τουλάχιστον όσον αφορά τις αμοιβές των δημοσίων υπαλλήλων δεν ευσταθούν. Δεύτερο,

στους παραδοσιακούς τομείς δραστηριοτήτων του κράτους πρόνοιας και συγκεκριμένα στην υγεία την εκπαίδευση και τις δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας η Ελλάδα υστερεί σοβαρά σε σχέση με τις δαπάνες της ΕΕ-15 κατά την περίοδο αυτή (βλ. και διαγράμματα 1 και 2). Διάγραμμα 1: Δημόσιες δαπάνες για εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ, Ελλάδα και ΕΕ-15, 1995-2008. Οι διαφορές στις δαπάνες για υγεία και εκπαίδευση είναι αρκετά έντονες, ενώ οι δαπάνες για κοινωνική ασφάλιση και προστασία που ήταν χαμηλότερες στην Ελλάδα περίπου τέσσερις έως πέντε ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ στην αρχή της περιόδου, φαίνεται να έχουν κλείσει το χάσμα στα τελευταία έτη της περιόδου ακόμη και ξεπερνώντας την ΕΕ-15 κατά μέσο όρο.

4.5 ΤΑ ΙΣΟΖΥΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (52)

4.5.1 Το Εμπορικό Ισοζύγιο

Στο εμπορικό ισοζύγιο καταγράφονται οι χρηματικές ροές που αφορούν σε συναλλαγές σε αγαθά των οποίων η κυριότητα αλλάζει μεταξύ ενός κατοίκου και μη κατοίκου. Επιπλέον, στο εμπορικό ισοζύγιο καταχωρίζονται οι τριγωνικές συναλλαγές, η αξία της επεξεργασίας αγαθών, η αξία επισκευής αγαθών και η αξία των αγαθών για τον εφοδιασμό πλοίων και αεροπλάνων.

Το εμπορικό ισοζύγιο, με όλες τις παραπάνω κατηγορίες συναλλαγών που καταρτίζει η Τράπεζα της Ελλάδος, καταρτίζεται με βάση τις στατιστικές πληροφορίες (στοιχεία συναλλασσόμενου, αξία αγαθών, χώρα προέλευσης και προορισμού, είδος εμπορεύματος και νόμισμα συναλλαγής) που αναγγέλλονται από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα. Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος, για λόγους διασταύρωσης των στοιχείων, αντλεί απευθείας πληροφόρηση από τα διυλιστήρια για τις πληρωμές και εισπράξεις που αφορούν σε εισαγωγές και εξαγωγές καυσίμων, αντιστοίχως. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία εξωτερικού εμπορίου που δημοσιεύονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) βασίζονται στην τελωνιακή στατιστική και, επομένως, διαφοροποιούνται από αυτά του ισοζυγίου πληρωμών.

(52) <https://www.bankofgreece.gr>

Πίνακας 8^{ος}

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	-	-	-	-	-	-
ΙΣΟΖΥΓΙΟ	27.558,9	35.286,3	41.499,2	44.048,8	30.767,3	28.279,6
ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-6.629,2	-8.761,3	-9.219,6	12.154,6	-7.596,5	-8.627,2
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	-	-	-	-	-	-
ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς	20.929,7	26.525,0	32.279,6	31.894,3	23.170,8	19.652,4
ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	-723,0	-3.390,5	-5.520,3	-4.705,0	-3.356,9	-3.621,3
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	-	-	-	-	-	-
ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς	20.206,7	23.134,5	26.759,3	27.189,3	19.813,9	16.031,1
Εξαγωγές αγαθών	14.200,9	16.154,3	17.445,5	19.812,9	15.318,0	17.081,5
<i>εκ των οποίων:</i>						
<i>Καύσιμα</i>	2.257,7	2.939,8	3.037,3	4.254,5	3.063,2	4.950,0
<i>Πλοία (πωλήσεις)</i>	1.602,2	1.631,8	2.275,4	1.582,0	771,7	798,6
<i>Λοιπά αγαθά</i>	10.341,0	11.582,7	12.132,8	13.976,5	11.483,1	11.332,9
Εμπορεύματα	12.941,6	14.822,6	16.143,5	16.936,1	13.304,7	15.352,6
Τριγωνικές συναλλαγές	505,1	465,8	442,4	313,7	117,7	119,6
Επεξεργασία αγαθών	34,4	35,0	40,5	23,3	16,5	9,5
Επισκευές αγαθών	85,1	81,1	124,0	159,1	182,4	153,7
Προμήθειες εφοδίων	634,7	749,9	695,1	2.380,8	1.696,7	1.446,1
Εισαγωγές αγαθών	41.759,8	51.440,6	58.944,8	63.861,7	46.085,3	45.361,0
<i>εκ των οποίων:</i>						
<i>Καύσιμα</i>	8.886,9	11.701,1	12.256,9	16.409,0	10.659,8	13.577,1
<i>Πλοία (αγορές)</i>	2.325,2	5.022,3	7.795,7	6.286,9	4.128,6	4.419,9
<i>Λοιπά αγαθά</i>	30.547,7	34.717,2	38.892,2	41.165,8	31.296,9	27.364,0
Εμπορεύματα	40.738,7	49.921,0	57.602,7	62.130,2	44.934,4	43.930,7
Τριγωνικές συναλλαγές	578,8	526,5	342,5	193,6	61,9	123,0
Επεξεργασία αγαθών	39,0	44,7	47,0	39,9	33,8	28,4
Επισκευές αγαθών	117,7	291,0	218,8	265,5	165,6	125,0
Προμήθειες εφοδίων	285,6	657,4	733,8	1.232,6	889,5	1.154,0

4.5.2 Ισοζύγιο Πληρωμών

Το ισοζύγιο πληρωμών είναι ένας στατιστικός πίνακας στον οποίο καταγράφονται οι συναλλαγές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων, ανεξαρτήτως νομίσματος συναλλαγής, κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου.

Η έννοια του κατοίκου και μη κατοίκου βασίζεται στον ορισμό του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (εγχειρίδιο για το Ισοζύγιο Πληρωμών, 5η έκδοση) και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς. Από το έτος 1999, η Τράπεζα της Ελλάδος προσάρμοσε τη μεθοδολογία κατάρτισης του ισοζυγίου πληρωμών της χώρας στις συστάσεις και τους ορισμούς του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου όπως αυτές έχουν καθοριστεί στην τελευταία (5η) έκδοση του εγχειριδίου για το Ισοζύγιο Πληρωμών. Επίσης, στην έκδοση αυτή θεσπίζεται η υποχρέωση κάθε χώρας να καταρτίζει και να υποβάλλει στοιχεία για τη Διεθνή Επενδυτική Θέση της χώρας. Ο μηχανισμός συλλογής των στατιστικών πληροφοριών για την κατάρτιση του ισοζυγίου πληρωμών από την Τράπεζα της Ελλάδος σήμερα βασίζεται στο 'μικτό' σύστημα. Στο σύστημα αυτό, η βασική πηγή άντλησης στοιχείων ισοζυγίου πληρωμών είναι τα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (περιλαμβανομένης και της Τράπεζας της Ελλάδος), όπου αυτά υποχρεωτικά παρέχουν στην Τράπεζα της Ελλάδος μηνιαία αναλυτική πληροφόρηση για τις όλες τις συναλλαγές κατοίκων Ελλάδος με μη κατοίκους, τις οποίες διεκπεραιώνουν είτε για ίδιο λογαριασμό είτε για λογαριασμό πελατών τους. Σημειώνεται ότι, από την 1η Ιουλίου 2002, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει καθιερώσει το ποσόν των 12.500 ευρώ ως κατώφλι εξαίρεσης αναγγελίας από τα πιστωτικά ιδρύματα συναλλαγών ισοζυγίου πληρωμών. Το παραπάνω κατώφλι εξαίρεσης αναγγελίας αυξήθηκε από την 1η Ιανουαρίου 2010 στις 50.000 ευρώ. Η άλλη πηγή στατιστικών στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών είναι η απευθείας από τους κατοίκους συναλλασσόμενους παροχή πληροφόρησης όπως π.χ. από τα ελληνικά διυλιστήρια, από τους κάτοικους και μη κάτοικους ταξιδιώτες, από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και τους κάτοικους που διενεργούν διασυνοριακές συναλλαγές χωρίς τη μεσολάβηση εγχώριου πιστωτικού ιδρύματος. Αναλυτική παρουσίαση σχετικά με τη μεθοδολογία και τις στατιστικές πηγές που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής

θέσης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιέχεται στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

<u>Πίνακας 9^{ος}</u>	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ - ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ						
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ *	- 18.459, 7	- -6.961,2	- 16.351, 1	- -268,9	- -8.973,0	- 13.278, 7
Μετοχές	-1.782,5	-2.339,7	-478,0	2.927,0	-696,0	-1.135,0
Ομόλογα και έντοκα	- 16.722, 5	- -5.304,8	- 15.372, 4	- -2.248,8	- -7.415,2	- 14.077, 0
Λοιπά	45,3	683,3	-500,7	-947,1	-861,8	336,7
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΜΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ **	25.782, 3	15.076, 6	33.792, 8	16.696, 9	31.636, 8	- 34.133, 6
Μετοχές	5.117,9	6.010,3	8.121,9	-3.699,0	522,0	-1.136,5
Ομόλογα και έντοκα	20.664, 5	9.026,0	25.665, 3	19.919, 4	31.057, 0	- 33.036, 0
Λοιπά	-0,1	40,3	5,6	476,5	57,8	38,9

4.5.3 Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Στο ισοζύγιο υπηρεσιών καταγράφονται οι χρηματικές ροές (εισπράξεις και πληρωμές) που προκύπτουν από συναλλαγές κατοίκων Ελλάδος με μη κατοίκους με αντικείμενο τη μεταξύ τους παροχή υπηρεσιών. Το ισοζύγιο υπηρεσιών καταγράφει όλες τις επί μέρους κατηγορίες υπηρεσιών. Οι στατιστικές πληροφορίες για όλες τις κατηγορίες υπηρεσιών, εκτός από τις ταξιδιωτικές υπηρεσίες, αναγγέλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα που μεσολαβούν στον διακανονισμό αυτών των συναλλαγών.

<u>Πίνακας 10^{ος}</u>	2006	2007	2008	2009	2010
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	15.337,1	16.591,7	17.135,6	12.640,2	13.248,5
Εισπράξεις	28.364,1	31.337,3	34.066,2	26.983,3	28.477,8
Ταξιδιωτικό	11.356,7	11.319,2	11.635,9	10.400,3	9.611,3
Θαλάσσιες μεταφορές	13.280,2	15.678,5	17.623,6	12.261,6	14.013,1
Λοιπές μεταφορές	1.044,5	1.260,8	1.564,7	1.290,6	1.405,3
Επικοινωνίες	306,6	334,0	340,4	297,4	313,0
Κατασκευαστικές	240,5	264,1	263,5	279,9	534,6
Ασφάλειες	212,0	281,5	304,9	318,3	305,2
Χρηματοοικονομικές	83,8	121,6	108,8	120,9	119,6
Μηχανοργάνωσης/Πληροφορικής	162,1	171,5	242,9	288,9	356,6
Πνευματικά δικαιώματα (Royalties) και δικαιώματα ευρεσιτεχνιών	53,1	38,3	30,0	34,1	51,6
Λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας	1.428,4	1.638,6	1.732,7	1.468,3	1.527,0
Υπηρεσίες αναψυχής, πολιτιστικές, προσωπικές, κλπ.	122,4	159,3	154,8	151,7	142,4

Υπηρεσίες δημοσίου	73,8	70,0	64,0	71,4	98,0
Πληρωμές	13.027,0	14.745,6	16.930,6	14.343,2	15.229,4
Ταξιδιωτικό	2.382,8	2.485,7	2.679,1	2.424,6	2.156,0
Θαλάσσιες μεταφορές	5.024,5	5.426,8	6.484,6	4.789,7	5.924,8
Λοιπές μεταφορές	1.966,9	2.344,6	2.831,3	2.283,8	2.230,6
Επικοινωνίες	286,3	409,6	445,2	488,3	391,5
Κατασκευαστικές	113,5	100,0	190,1	215,5	241,7
Ασφάλειες	744,1	883,8	1.003,8	960,3	1.096,6
Χρηματοοικονομικές	112,0	341,9	177,7	204,1	336,0
Μηχανοργάνωσης/Πληροφορικής	202,2	277,3	321,4	358,2	410,4
Πνευματικά δικαιώματα (Royalties) και δικαιώματα ευρεσιτεχνιών	322,9	436,1	484,4	470,3	473,5
Λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας	1.315,9	1.424,0	1.652,3	1.548,4	1.519,6
Υπηρεσίες αναψυχής, πολιτιστικές, προσωπικές, κλπ.	181,2	258,8	311,1	251,8	226,3
Υπηρεσίες δημοσίου	374,8	357,1	349,5	348,1	222,4

4.5.4 Ισοζύγιο Εισοδημάτων

Στο ισοζύγιο εισοδημάτων καταγράφονται οι χρηματικές ροές που προκύπτουν από συναλλαγές (εισπράξεις και πληρωμές) μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων και αφορούν σε εισοδήματα από εργασία, από άμεσες επενδύσεις, από επενδύσεις χαρτοφυλακίου και από λοιπές επενδύσεις (δάνεια και καταθέσεις). Οι στατιστικές πληροφορίες για όλες τις κατηγορίες εισοδημάτων, εκτός αυτών που αφορούν στα ομόλογα, αναγγέλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα που διαμεσολαβούν στον διακανονισμό αυτών των συναλλαγών. Επιπλέον, από το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών παρέχονται στοιχεία για τις συναλλαγές (αγορές-πωλήσεις) μη κατοίκων σε μετοχές που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ). Στο εισόδημα από επενδύσεις

χαρτοφυλακίου, από το έτος 2003, οι τόκοι ομολόγων υπολογίζονται όχι με βάση τους καταβληθέντες αλλά με βάση τους δεδουλευμένους τόκους .Στο εισόδημα από άμεσες επενδύσεις, από το 2003, καταγράφονται και τα επανεπενδυθέντα κέρδη από τις άμεσες επενδύσεις τα οποία εκτιμώνται με βάση τα στοιχεία που συλλέγει η Τράπεζα της Ελλάδος απευθείας από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ελλάδα και έχουν σχέση άμεσης επένδυσης

Πίνακας 11^{ος}

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	-	-	-	-	-	-
	5.676,1	-7.209,4	-9.285,8	10.643,0	-8.984,3	-8.143,4
Εισπράξεις	3.273,5	3.528,9	4.558,5	5.573,2	4.282,9	3.571,9
Από εργασία	287,1	318,1	366,9	344,7	294,6	199,7
Από άμεσες επενδύσεις *	528,6	444,7	547,2	609,9	540,1	353,3
Από επενδύσεις χαρτοφυλακίου **	1.380,6	1.463,5	1.940,4	2.037,4	2.071,2	2.009,3
Από λοιπές επενδύσεις	1.077,2	1.302,6	1.704,1	2.581,2	1.377,1	1.009,6
Πληρωμές	8.949,6	10.738,3	13.844,3	16.216,2	13.267,2	11.715,2
Από εργασία	219,8	280,7	332,6	410,1	411,9	377,6
Από άμεσες επενδύσεις *	1.372,6	1.238,9	1.581,8	1.372,1	485,4	-622,1
Από επενδύσεις χαρτοφυλακίου **	5.453,7	6.529,6	7.976,1	9.010,0	8.934,7	8.542,6
Από λοιπές επενδύσεις	1.903,5	2.689,1	3.953,9	5.423,9	3.435,1	3.417,2

4.5.5 Ισοζύγιο Τρεχουσών Μεταβιβάσεων

Ως τρέχουσες μεταβιβάσεις χαρακτηρίζονται οι μονομερείς εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων που δεν συνδέονται με επενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις περιλαμβάνουν κυρίως ένα μέρος των μεταβιβάσεων (εισπράξεων) από τον κοινοτικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Γενική Κυβέρνηση (όπως, απολήψεις από το Τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ΕΓΤΠΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), τη

συνεισφορά της Ελλάδος στον κοινοτικό προϋπολογισμό και τα μεταναστευτικά εμβάσματα. Η διάκριση των μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε τρέχουσες και κεφαλαιακές πραγματοποιείται με βάση την πληροφόρηση που παρέχεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

<u>Πίνακας 12^{ος}</u>	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ΙΣΟΖΥΓΙΟ						
ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ						
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	3.100,4	3.399,9	1.591,1	2.758,6	1.292,6	198,9
Εισπράξεις	6.876,4	6.847,4	6.608,1	6.882,7	5.380,7	4.654,3
Γενική Κυβέρνηση	4.615,5	4.462,4	4.361,2	4.678,8	3.527,9	3.188,5
Λοιποί τομείς	2.261,0	2.385,0	2.246,9	2.203,9	1.852,8	1.465,8
Πληρωμές	3.776,0	3.447,5	5.017,0	4.124,1	4.088,1	4.455,4
Γενική Κυβέρνηση	2.921,4	2.472,7	3.825,4	2.717,6	2.679,6	2.860,4
Λοιποί τομείς	854,6	974,8	1.191,6	1.406,4	1.408,5	1.595,0

4.5.6 Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων Κεφαλαίου

Ως μεταβιβάσεις κεφαλαίου χαρακτηρίζονται οι μονομερείς εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων που συνδέονται με επενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Οι μεταβιβάσεις κεφαλαίου περιλαμβάνουν κυρίως ένα μέρος των μεταβιβάσεων (εισπράξεων) από τον κοινοτικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Γενική Κυβέρνηση. Η διάκριση των μεταβιβάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιείται με βάση την πληροφόρηση που παρέχεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Στο ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών καταγράφονται σε καθαρή βάση οι χρηματικές ροές από συναλλαγές που δημιουργούν μεταβολή στις απαιτήσεις και υποχρεώσεις των κατοίκων έναντι μη κατοίκων. Οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις αυτές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες :

- Άμεσες Επενδύσεις
- Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου
- Λοιπές Επενδύσεις
- Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων

Η καταγραφή των καθαρών ροών στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές ακολουθεί τη σύμβαση για τα πρόσημα του Εγχειριδίου του ΔΝΤ για το ισοζύγιο πληρωμών. Το αρνητικό πρόσημο δηλώνει αύξηση των απαιτήσεων κατοίκων Ελλάδος έναντι μη κατοίκων, ενώ το θετικό αύξηση των υποχρεώσεων κατοίκων Ελλάδος προς μη κατοίκους.

<u>Πίνακας 13^{ος}</u>	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ	2.048,6	3.041,3	4.332,3	4.090,8	2.017,4	2.071,5
Εισπράξεις	2.324,9	3.310,7	4.673,9	4.637,8	2.328,1	2.356,2
Γενική Κυβέρνηση	2.137,1	3.116,5	4.401,4	4.241,9	2.133,2	2.239,3
Λοιποί τομείς	187,8	194,2	272,4	395,9	194,9	116,9
Πληρωμές	276,3	269,5	341,6	547,0	310,7	284,7
Γενική Κυβέρνηση	22,9	32,2	27,1	192,0	14,4	15,8
Λοιποί τομείς	253,4	237,3	314,5	354,9	296,3	268,9

4.5.7 Άμεσες Επενδύσεις

Στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων καταγράφονται οι χρηματικές ροές μεταξύ επιχειρήσεων κατοίκων και μη κατοίκων οι οποίες έχουν σχέση άμεσης επένδυσης. Μια σχέση άμεσης επένδυσης δημιουργείται όταν ελληνική εταιρεία (άμεσος επενδυτής) κατέχει τουλάχιστον το 10% του μετοχικού κεφαλαίου μη κατοίκου εταιρείας (επιχείρηση άμεσης επένδυσης) ή, αντιστρόφως, όταν εταιρεία μη κάτοικος (άμεσος επενδυτής) κατέχει τουλάχιστον το 10% του μετοχικού κεφαλαίου ελληνικής εταιρείας (επιχείρηση άμεσης επένδυσης). Στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων περιλαμβάνεται και η ίδρυση υποκαταστήματος καθώς και οι επενδύσεις ακινήτων. Όλες οι συναλλαγές - κατόπιν της αρχικής για την δημιουργία της σχέσης άμεσης επένδυσης - που αφορούν στη διατήρηση, επέκταση και παύση της σχέσης αυτής, καθώς και η χορήγηση δανείων και εμπορικών πιστώσεων μεταξύ άμεσου επενδυτή και επιχείρηση άμεσης επένδυσης καταγράφονται στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων. Τέλος, στις άμεσες επενδύσεις περιλαμβάνονται τα μη διανεμηθέντα (επανεπενδυθέντα) κέρδη. Εάν οι εταιρείες που βρίσκονται σε σχέση άμεσης επένδυσης είναι πιστωτικά ιδρύματα, στις άμεσες επενδύσεις καταγράφεται μόνο η αρχική

συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο (εφόσον είναι >10%) και η περαιτέρω αύξηση συμμετοχής αλλά όχι οι συναλλαγές σε καταθέσεις και δάνεια μεταξύ αυτών. Ο τρόπος καταγραφής των άμεσων επενδύσεων ακολουθεί το κριτήριο της ‘κατεύθυνσης’ της επένδυσης. Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, όλες οι χρηματικές ροές μεταξύ κατοίκου άμεσου επενδυτή και μη κατοίκου επιχείρησης άμεσης επένδυσης καταγράφονται στην κατηγορία άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό, ενώ όλες οι χρηματικές ροές μεταξύ μη κατοίκου άμεσου επενδυτή και κατοίκου επιχείρησης άμεσης επένδυσης καταγράφονται στην κατηγορία άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα.

4.5.8 Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου

Στην κατηγορία ‘επενδύσεις χαρτοφυλακίου’ καταγράφονται οι χρηματικές ροές που αφορούν σε συναλλαγές μεταξύ κατοίκων και μη κατοίκων που επηρεάζουν τις μεταξύ τους απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε τίτλους. Οι τίτλοι διακρίνονται σε μετοχικούς τίτλους και χρεόγραφα (ομόλογα και μέσα χρηματαγοράς). Οι καθαρές επενδύσεις κατοίκων σε τίτλους που έχουν εκδοθεί από μη κατοίκους καταγράφονται στην κατηγορία ‘Απαιτήσεις’ (το αρνητικό πρόσημο σημαίνει αύξηση ενώ το θετικό μείωση), ενώ οι καθαρές επενδύσεις μη κατοίκων σε τίτλους που έχουν εκδοθεί από κατοίκους καταγράφονται στις ‘Υποχρεώσεις’ (το αρνητικό πρόσημο σημαίνει μείωση ενώ το θετικό αύξηση). Το υπόλοιπο του λογαριασμού ‘επενδύσεις χαρτοφυλακίου’ προκύπτει από το άθροισμα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων.

<u>Πίνακας 14^{ος}</u>	2010	2009	2008		
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ, ΑΛΙΕΙΑ	8,0	2,8	0,8		0,0
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	71,2	25,3	3,8		0,2

	Αντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	67,0	23,8	-0,1	0,0
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ		229,4	81,5	45,4	2,6
	Τρόφιμα, ποτά και προϊόντα καπνού	290,5	103,2	-49,3	-2,8
	Κλωστοϋφαντουργικές ύλες, είδη ρουχισμού και προϊόντα δέρματος	1,8	0,6	2,2	0,1
	Προϊόντα ξύλου και χάρτου, εκδόσεις, εκτυπώσεις	7,9	2,8	9,8	0,6
	Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ), προϊόντων δυίλησης πετρελαίου και πυρινικών καυσίμων	12,4	4,4	3,8	0,2
	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	-12,5	-4,4	89,6	5,1
	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και	8,6	3,1	-2,3	-0,1

	πλαστικές ύλες				
	Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	-24,8	-8,8	-49,8	-2,8
	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	-7,1	-2,5	9,4	0,5
	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και Η/Υ	17,5	6,2	5,5	0,3
	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	-12,1	-4,3	4,2	0,2
	Κατασκευή οχημάτων	5,9	2,1	4,8	0,3
	Λοιπές βιομηχανίες	-58,7	-20,9	17,5	1,0
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ		102,6	36,5	76,0	4,3

ΚΑΙ ΝΕΡΟΥ					
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		60,6	21,5	94,9	5,4
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		- 194,8	-69,2	1.525,2	87,0
	Εμπόριο και επισκευές	-76,4	-27,1	394,4	22,5
	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	17,2	6,1	5,8	0,3
	Μεταφορές	-10,6	-3,8	16,2	0,9
	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	- 494,9	####	427,6	24,4
	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	181,1	64,4	499,1	28,5
	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και ιδιωτικές αγοραπωλησίες ακινήτων	83,7	29,7	150,8	8,6
	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	34,6	12,3	5,2	0,3

	Έρευνα και ανάπτυξη στις φυσικές και κοινωνικές επιστήμες	0,0	0,0	0,0	0,0
	Λοιπές δραστηριότητες (νομικές, λογιστικές, συμβούλων οργάνωσης, κλπ)	23,8	8,5	-54,5	-3,1
	Εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική μέριμνα	24,1	8,6	52,6	3,0
	Λοιπές υπηρεσίες	22,6	8,0	28,0	1,6
	ΜΗ ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4,4	1,6	7,7	0,4
	ΣΥΝΟΛΟ	281,4	100,0	1.753,8	100,0

4.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο 4^ο κεφάλαιο αναλύσαμε την οικονομική κατάσταση της Ελλάδας πριν το 2011 με σκοπό ο αναγνώστης να έχει μια πιο σφαιρική εικόνα για το θέμα μας.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζουμε την οικονομική κατάσταση της Ελλάδας σήμερα

5. Η Ελληνική Οικονομία σήμερα (53)

Η Ελλάδα είναι μια ανεπτυγμένη χώρα, με ένα υψηλό επίπεδο διαβίωσης και "πολύ υψηλό" Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, όπου κατατάσσεται 22^η στον κόσμο το 2010, και 22^η στον δείκτη του The Economist του 2005 για την ποιότητα ζωής παγκοσμίως. Με βάση τα στοιχεία της Eurostat το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ήταν ίσο με το 94% του μέσου όρου της ΕΕ το 2008. Οι κύριοι μεγάλοι κλάδοι της Ελληνικής οικονομίας είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία, η βιομηχανική παραγωγή τροφίμων και η επεξεργασία καπνού, η υφαντουργία, τα χημικά, τα προϊόντα μετάλλου, η μεταλλευτική και η μονάδες διύλισης πετρελαίου.

Η μεγέθυνση του ΑΕΠ της Ελλάδος είναι επίσης, κατά μέσον όρο, από το 1990 υψηλότερη από αυτόν του μέσου όρου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εντούτοις, η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, περιλαμβανομένων και της αύξησης των επιπέδων της ανεργίας που αγγίζει σήμερα το 16,4%, την γραφειοκρατία και την διαφθορά. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, το σύνολο των απασχολούμενων κατά το 2011 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 4.267.584 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 756.795 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε σε 4.302.315 άτομα. Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα σημείωσε αύξηση από 4,2% σε 4,3% από ότι το 2010 σύμφωνα με στοιχεία της κοινοτικής στατιστικής υπηρεσίας Eurostat.

Το 2009, η Ελλάδα την δεύτερη χαμηλότερη κατάταξη στην ΕΕ σύμφωνα με τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (μετά την Πολωνία), ενώ κατατάσσεται 81^η παγκοσμίως. Η χώρα υποφέρει από υψηλά επίπεδα πολιτικής και οικονομικής διαφθοράς και χαμηλή ανταγωνιστικότητα συγκριτικά με τους Ευρωπαίους εταίρους της.

Λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας γύρισε σε αρνητικό πρόσημο το 2009, για πρώτη φορά από το 1993. Μέχρι το τέλος του 2009, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της διεθνούς οικονομικής κρίσης και εσωτερικών παραγόντων (ανεξέλεγκτης σπατάλης λίγο πριν τις εκλογές του Οκτωβρίου 2009), η Ελληνική οικονομία αντιμετώπισε την πιο σοβαρή της κρίση από το 1993, με το υψηλότερο δημόσιο έλλειμμα (αν και κοντά σε αυτό της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου) καθώς

και το δεύτερο υψηλότερο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην ΕΕ. Το δημόσιο έλλειμμα του 2009 έφτασε στο 15,4% του ΑΕΠ. Αυτό, και τα αυξανόμενα επίπεδα χρέους (στο 127,1% του ΑΕΠ το 2009) οδήγησαν σε υψηλό κόστος δανεισμού, που προκάλεσε μια σοβαρή οικονομική κρίση. Η Ελλάδα προσπαθεί να καλύψει το υπερβολικό δημόσιο έλλειμμα της στα ίχνη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Το εργατικό δυναμικό της Ελλάδος φτάνει συνολικά τα 4,9 εκατομμύρια, και είναι το δεύτερο πιο σκληρά εργαζόμενο ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ, μετά την Νότιο Κορέα. Το Κέντρο Ανάπτυξης του Γκρόνιγκεν δημοσίευσε μια έρευνα που αποκάλυπτε ότι μεταξύ του 1995 και του 2005, η Ελλάδα ήταν η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό ωρών εργασίας ανά εργαζόμενο ανάμεσα στα Ευρωπαϊκά έθνη.

(53) <http://www.minfin.gr/portal/#>

Οι Έλληνες εργάστηκαν κατά μέσον όρο 1.900 ώρες ανά έτος, ακολουθούμενοι από τους Ισπανούς (με μέσο όρο 1.800 ώρες ανά έτος).

Παρακάτω σας παρουσιάζουμε τον Ισολογισμό διαχειριστικής περιόδου 2011 που εκδόθηκε την 31/12/2011 από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Πίνακας 15^{ος}

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

<u>ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ</u>	<u>ΠΟΣΑ</u>	<u>ΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ</u>	<u>Δημόσιο</u>
Ταμείο		206.215.253,97	
Λογαριασμοί Ενεργητικού Δημοσίου Ταμείου			
Δάνειο & Προκαταβολές σε Τρίτους	70.215.522,44		
Διακανονιστέος Λογαριασμός υπέρ της ΕΚΤ,	128.635.418,86		
Κεφάλαια ΝΠ και Ειδικών Υπηρεσιών	347.044,29		
Πάγιες Προκαταβολές	132.032.774,43		
Συμμετοχή σε Κεφάλαια ΔΟΟ	1.117.137.822,38		
Τακτοποιητέες Πληρωμές	8.801.492.963,14		
ΤτΕ - Τρεχ. Λογ. Έργων Υποδομής ΝΑΤΟ	24.354.679,00		
ΤτΕ - Τρεχ. Λογ. Πεδίου Βολής Κρήτης ΝΑΜΦΙ	11.356.511,01		
Έντοκοι Λογ/σμοί Ελληνικού Δημοσίου σε Εμπορικές Τράπεζες ή άλλα			
Πιστωτικά Ιδρύματα Ν.2198/94	6.814.026.861,13		
ΤτΕ – Ειδ.Λογ/μός Δανείου προς Αλβ. Δημόσιο	13.452.677,91		
Τακτοποιητέες Πληρωμές Δημοσίων Επενδύσεων	563.969.168,60		
Τρεχούμενοι Λογαριασμοί Μισθοδοσίας	1.097.600.707,26		
Υπόλογοι Διαχειριστές Χρεώστες από Παράδοση	1.433.153,60		

Τρεχ. Λογ. Ταμείου Αρωγής Δημ Υπαλ	4.830.329,78
Διάφοροι Λογαριασμοί Δημοσίου Ταμείου	44,21
Τακτοποιητέες Εισπράξεις Δημοσίων Διαχειριστών	298.902.450,46
Σύνολο Λογ/σμών Ενεργητικού Δημοσίου Ταμείου	19.079.788.128,50
Αποτελέσματα Λογαριασμού Κρατικής Περιουσίας (β)	340.524.004.559,17
Δημόσιο Χρέος.....	340.286.201.897,54
Αποτελέσματα Κρατικού Π/Υ μέχρι 31/12/2010..	-237.802.661,63
Σύνολο	359.810.007.941,64
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ	
Δάνεια καλυπτόμενα με την εγγύηση του Δημοσίου	22.438.242.021,00
Γενικό Σύνολο	382.248.249.962,64

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	ΠΟΣΑ ΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ
Λογαριασμοί Παθητικού Δημοσίου Ταμείου	
Εισπρ-Πληρ για εκτέλεση Έργων Υποδομής ΝΑΤΟ	24.354.729,58
Καταθ Τρεχ Λογ Πεδίου Βολής Κρήτης Ν.Α.Μ.Φ.Ι.	12.360.178,31
Τακτοποιητέες Εισπράξεις	12.734.805.931,14
Τακτοποιητέες Εισπράξεις Δημοσίων Επενδύσεων	92.911.084,77
Ταμίες Αναλήψεις	40.018.499,50
Τρεχούμενοι Λογαριασμοί	182.310.636,14
Τακτοποιητέες πληρωμές πόρων Ερωπαϊκής Ένωσης	451.461,27
ΤτΕ - Συγκέντρωση Εισπράξεων και Πληρωμών	5.212.284.758,30
Τράπεζα Ελλάδος - Μακροπρόθεσμα Δάνεια σε Χρυσό	3.080.550,31
Τράπεζα Ελλάδος - Μακροπρόθεσμα Δάνεια σε δραχμές	976.873.399,68
ΤτΕ - Επιταγές Οφειλετών Δημοσίου μη Πληρωθείσες	91.796,68
Τράπεζα Ελλάδος - Μακροπρόθεσμα Δάνεια σε Δολάρια	1.323.964,63
Τράπεζα Ελλάδος - Μακροπρόθεσμα Δάνεια σε S.D.R	116.687.960,75
Τράπεζα Ελλάδος - Μακροπρόθεσμα Δάνεια σε ECU	19.171.947,01
Συναλλαγματικές Διαφορές	2.136.832,64
Υπόλογοι χρεώστες από ληψοδοσία	60.410,52
Χρηματικά Γραμμάτια	12.595.573,64
Γραμμάτια Συμψηφισμού	92.286.329,23
Σύνολο Λογ/σμών Παθητικού Δημοσίου Ταμείου	19.523.806.044,10
Δημόσιο χρέος	340.286.201.897,54
Σύνολο	359.810.007.941,64
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ	
Εγγυήσεις του Δημοσίου για δάνεια που χορηγήθηκαν	22.438.242.021,00

Από τον παραπάνω λογιστικό εργαλείο παρατηρούμε πως το δημόσιο χρέος της Ελλάδας ανέρχεται σε 340.286.201.897,54 € και ότι το σύνολο της κρατικής περιουσίας στα 340.524.201.897,17 €. Το κρατικό έλλειμμα ανέρχεται σε 21.7 δις, η ανεργία σε επίπεδα ρεκόρ στα 19% και το οικονομικό έτος 2011 έφυγε με πληθωρισμό 3,4 %. Παρατηρούμε ότι ο Ελληνικός λαός χρωστάει το σύνολο της περιουσίας του σε τρίτους, με άλλα λόγια ότι χωρίς άμεσες μεταρρυθμίσεις για παραγωγή πρωτογενούς πλεονάσματος στην Ελληνική οικονομία, η χώρα οδεύει πλέον με μαθηματική ακρίβεια στην μη ελεγχόμενη πτώχευση. Διευκρινίζουμε ότι το ταμειακό έλλειμμα της Ελλάδας για το έτος 2011 έκλεισε στο 9.8% του ΑΕΠ.

5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε αυτό το κεφάλαιο παρακολουθήσαμε σε τι οικονομική κατάσταση βρίσκεται η Ελλάδα σήμερα. Ο αναγνώστης μέχρι τώρα αρχίζει και κατανοεί την πραγματική οικονομική κατάσταση της Ελλάδας.

Έπειτα από αυτό το κεφάλαιο ακολουθεί μια δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποιήσαμε για να εξάγουμε ορισμένα αποτελέσματα.

B) Όχι

Γ) Έτσι κι έτσι

6. Εργάζεστε αυτή την περίοδο;

A) Ναι

B) Όχι , γιατί δεν βρίσκω εργασία στο αντικείμενο που επιθυμώ,

Γ) Όχι , γιατί δεν μπορώ να βρω κανενός είδους απασχόληση,

Δ) Όχι, για προσωπικούς λόγους.

7. Σας αντιπροσωπεύει η φράση ότι ‘ Όποιος επιθυμεί να εργαστεί λόγο επιτακτικής ανάγκης , θα μπορέσει να απασχοληθεί σε κάποια θέση’.

A) Ναι

B) Όχι

8. Θεωρείται πως οι νέοι σήμερα αναζητούν ένα είδος απασχόλησης με κοινωνική επιφάνεια αδιαφορώντας για την χειρονακτική απασχόληση;

A) Ναι

B) Όχι

Γ) Μόνο ένα ποσοστό

9. Κατά την άποψή σας, οι οικονομικοί μετανάστες ‘εμποδίζουν’ τα Ελληνόπουλα στην εύρεση εργασίας’;

A) Ναι

B) Όχι

10. Αν ναι, η κυβέρνηση μπορεί να πάρει μέτρα για να συρρικνώσει αυτό το φαινόμενο;

A) Ναι

B) Όχι

Γ) ΔΞ/ΔΑ

11. Θα προσφέρατε χειρονακτική εργασία με μειωμένες αποδοχές και πιθανότατα χωρίς ασφάλιση;

- A) Ναι
- B) Όχι
- Γ) ΔΞ/ΔΑ

12. Στην παρούσα κατάσταση θα προτιμούσατε να είστε υπάλληλος ή ελεύθερος επαγγελματίας;

- A) Υπάλληλος
- B) Ελεύθερος Επαγγελματίας

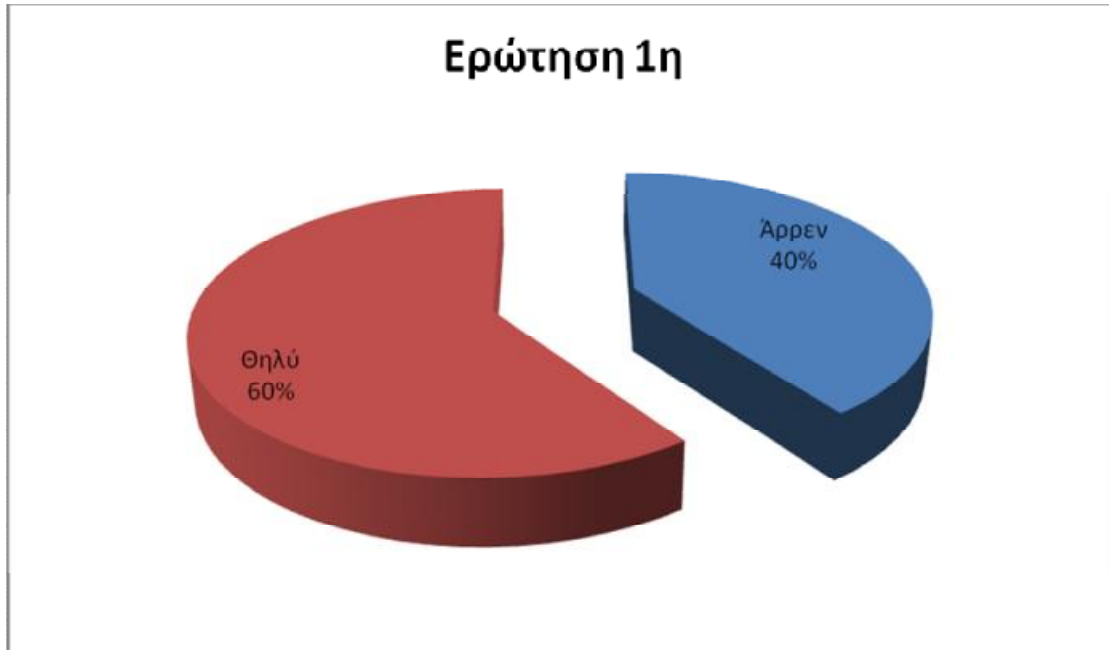
13. Με σταθερό πολιτικό και οικονομικό περιβάλλον πώς θα διαχειριζόσασταν τις αποταμιεύσεις σας;

- A) Κατάθεση σε τράπεζα,
- B) Επενδύσεις,
- Γ) Διασκέδαση
- Δ) Άλλο.....

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που αφιερώσατε για την απάντηση των ερωτήσεων.

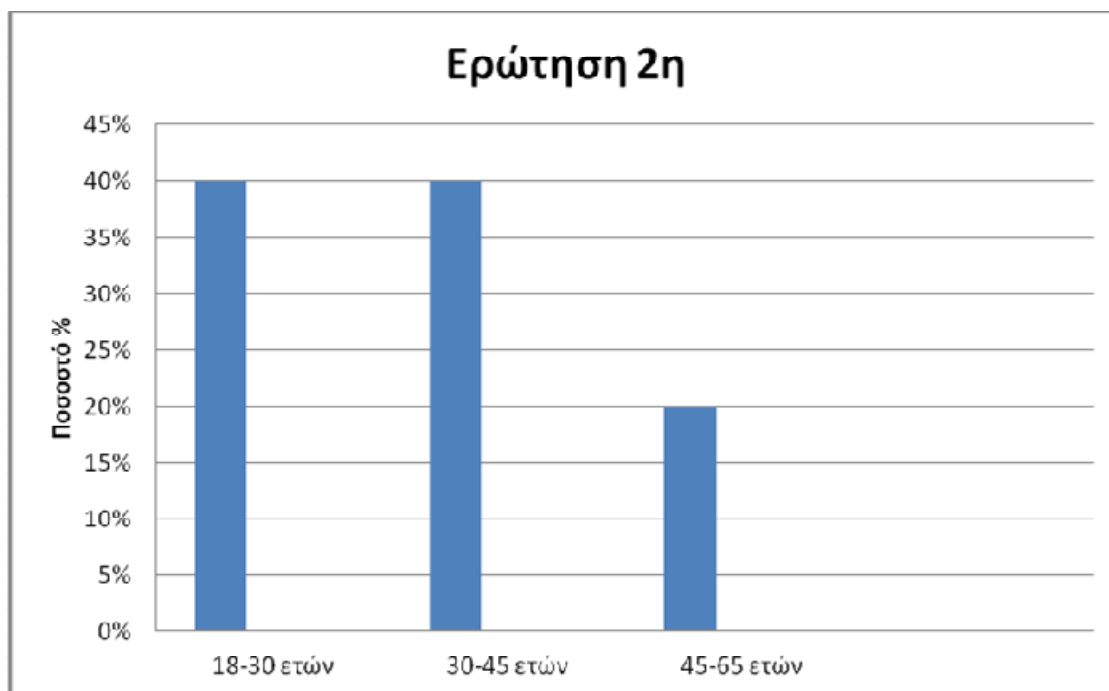
6.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα αποτελέσματα της έρευνας έχουμε ως εξής:

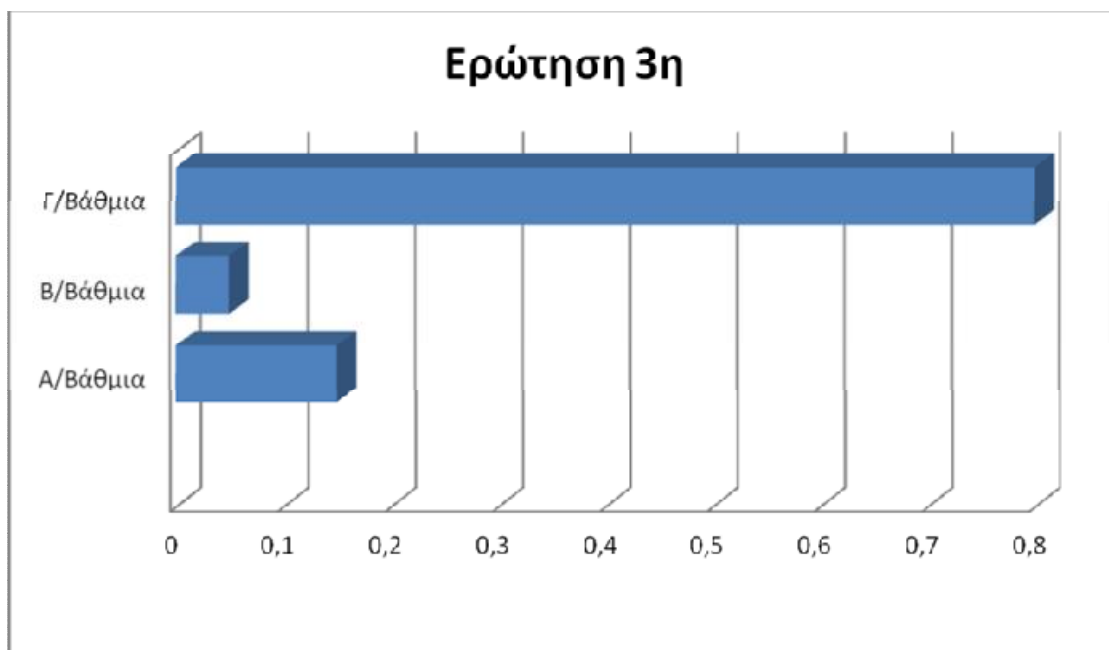
Διάγραμμα 1^ο

Παρατηρούμε λοιπόν πως το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων ήταν γένους θηλυκού με ποσοστό 60% και το υπόλοιπο 40% ήταν άνδρες.

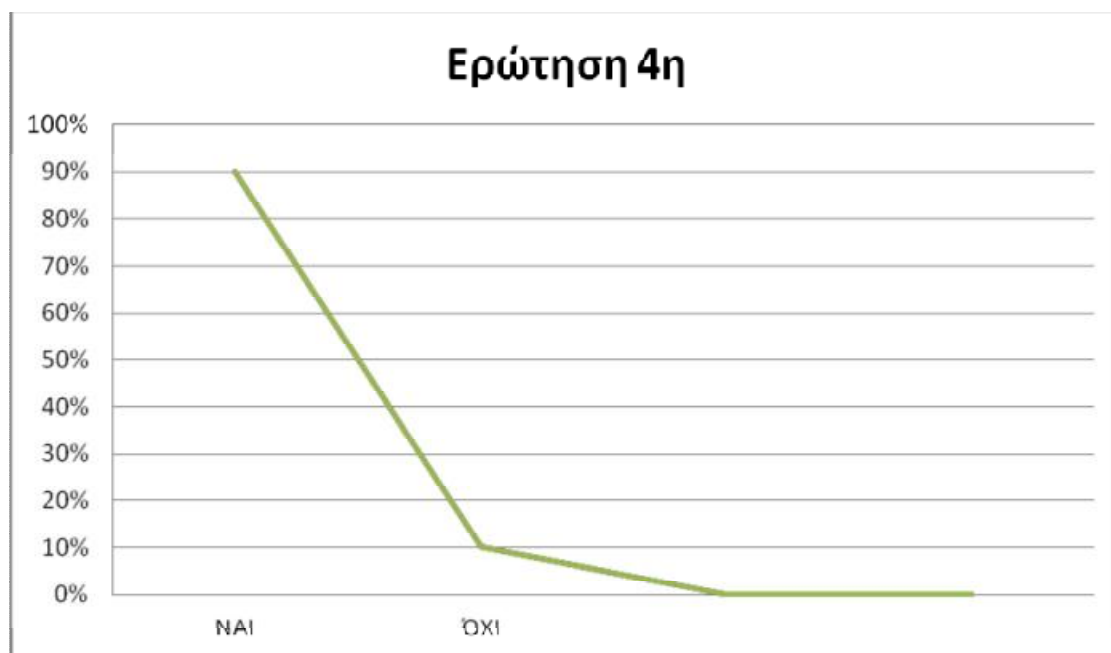
Διάγραμμα 2^ο

Για την δεύτερη ερώτηση παρατηρούμε πως η Τρίτη ηλικία δεν αδυνατεί σε σχέση με τις άλλες δύο κατηγορίες ηλικιών.

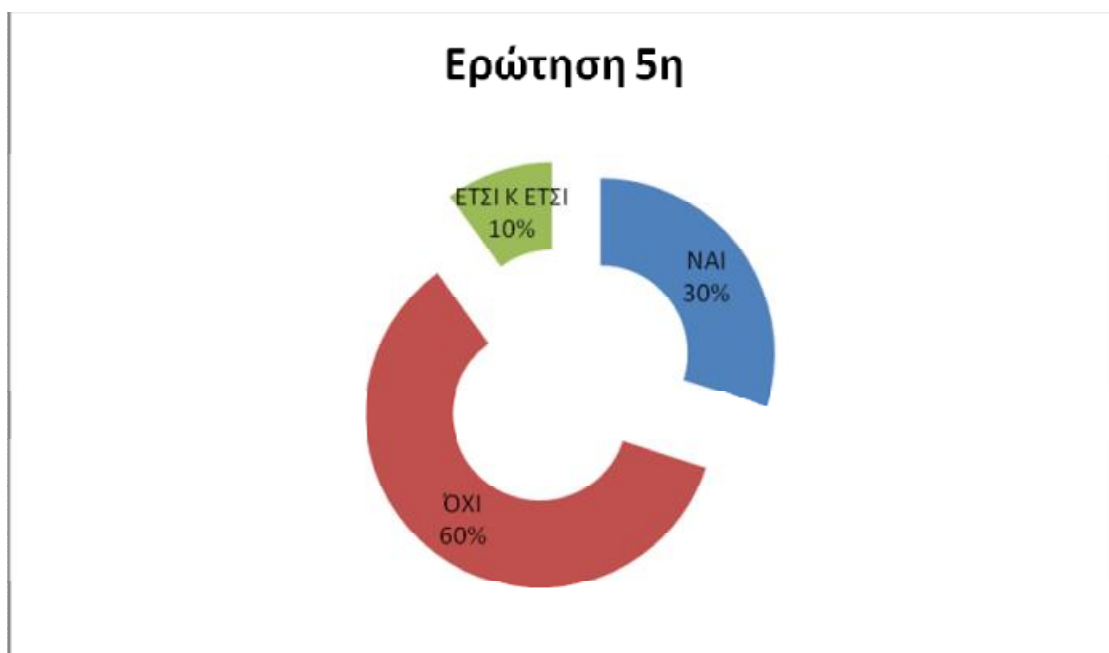
Διάγραμμα 3^ο

Για την τρίτη ερώτηση παρατηρούμε ότι το για το μέγεθος του δείγματος το 15% έχουν τελειώσει την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση , μόλις το 5% την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 80% την Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

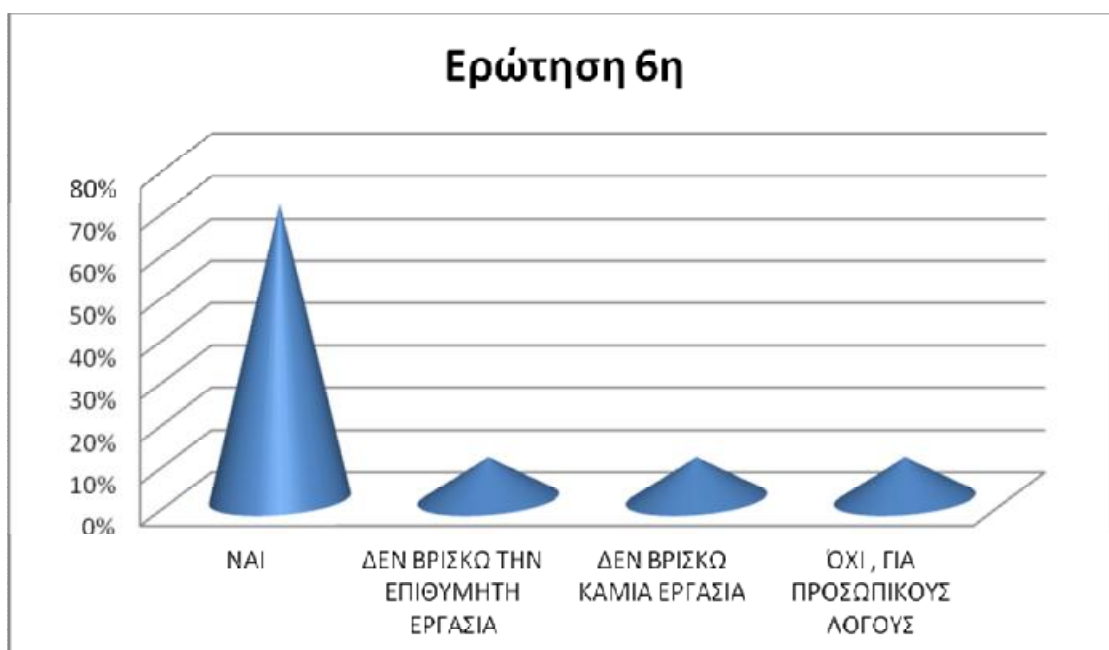
Διάγραμμα 4^ο

Στην τέταρτη κατά σειρά ερώτηση παρατηρούμε ότι μόνο το 10% των ερωτηθέντων δεν έχουν εργαστεί ποτέ , το υπόλοιπο 90% έχει εργαστεί.

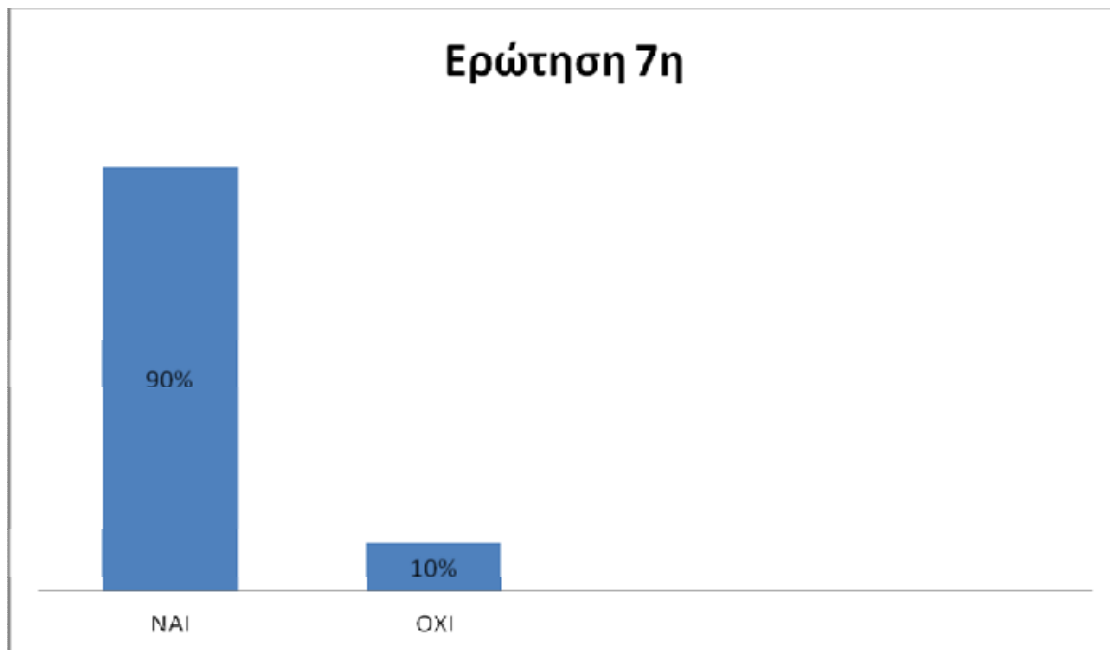
Διάγραμμα 5^ο

Για την πέμπτη ερώτηση παρατηρούμε ότι το 30% ήταν ευχαριστημένο με τις αποδοχές του, το 60% δεν ήταν ευχαριστημένο και το υπόλοιπο 10% και ήταν και δεν ήταν.

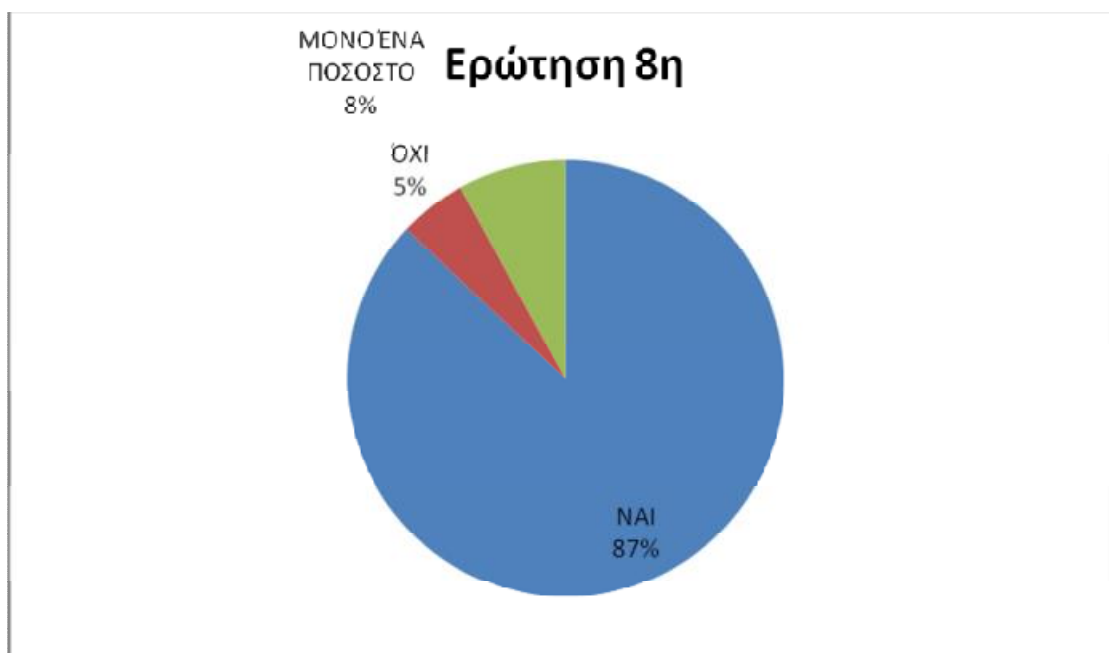
Διάγραμμα 6^ο

Στην 6^η ερώτηση βλέπουμε πως το 70% των ερωτηθέντων απάντησα θετικά και ότι το υπόλοιπο 30% επιμερίστηκε στις άλλες 3 απαντήσεις. Παρατηρούμε πως ακόμα και της δεδομένη χρονική περίοδο υπάρχουν ακόμα άνεργοι που επιλέγουν να εργαστούν μόνο σε δουλειές συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου.

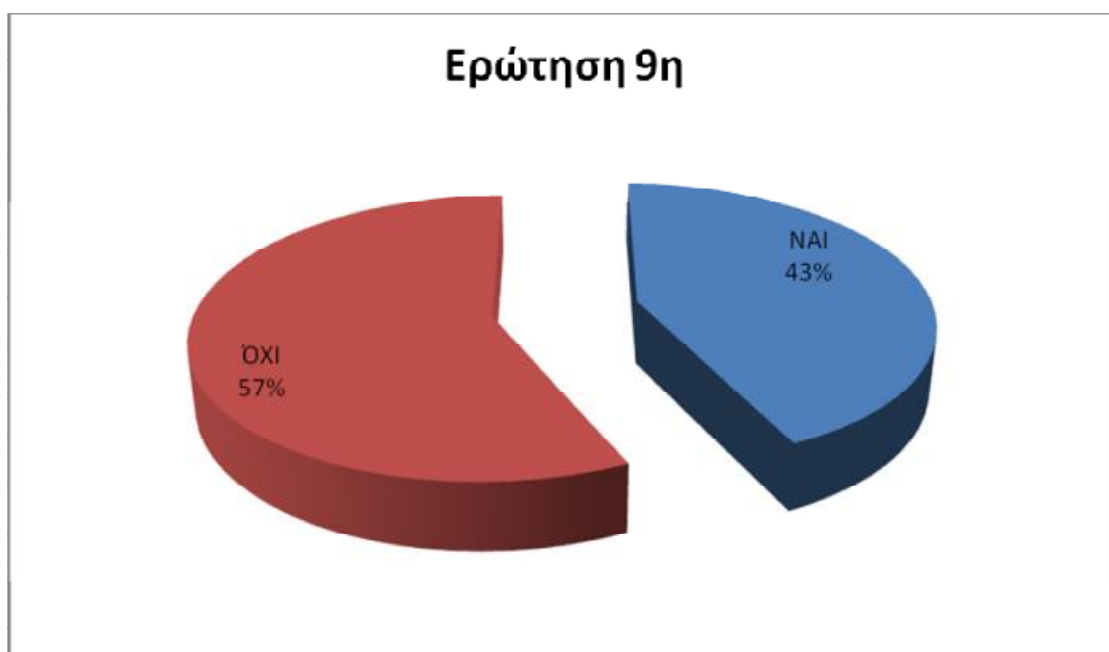
Διάγραμμα 7^ο

Στην συγκεκριμένη ερώτηση το 90% του δείγματος απάντησε θετικά και μόνο το 10% απάντησε αρνητικά. Αυτό σημαίνει πως οι άνεργοι που πασχίζουν να τα βγάλουν πέρα μπορούν να βρουν μια θέση εργασίας.

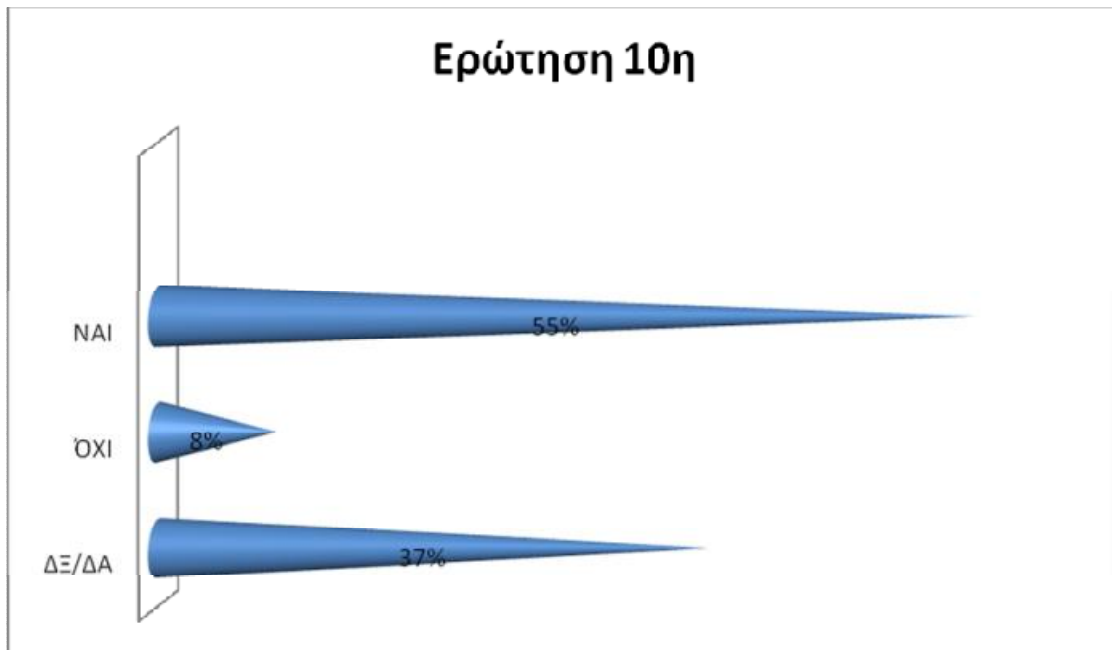
Διάγραμμα 8^ο

Στην 8^η ερώτηση οι ερωτηθέντες απάντησαν κατά 87% θετικά , το 5% αρνητικά και το 8% κατά μια περίπτωση ισχύει. Αυτό μας δείχνει να καταλάβουμε πως στην ελληνική κοινωνία ακόμα και αυτές τις δύσκολα στιγμές τα Ελληνόπουλα αρνούνται να απασχοληθούν σε χειρονακτικές εργασίες ακριβώς όπως και πριν 2 δεκαετίες.

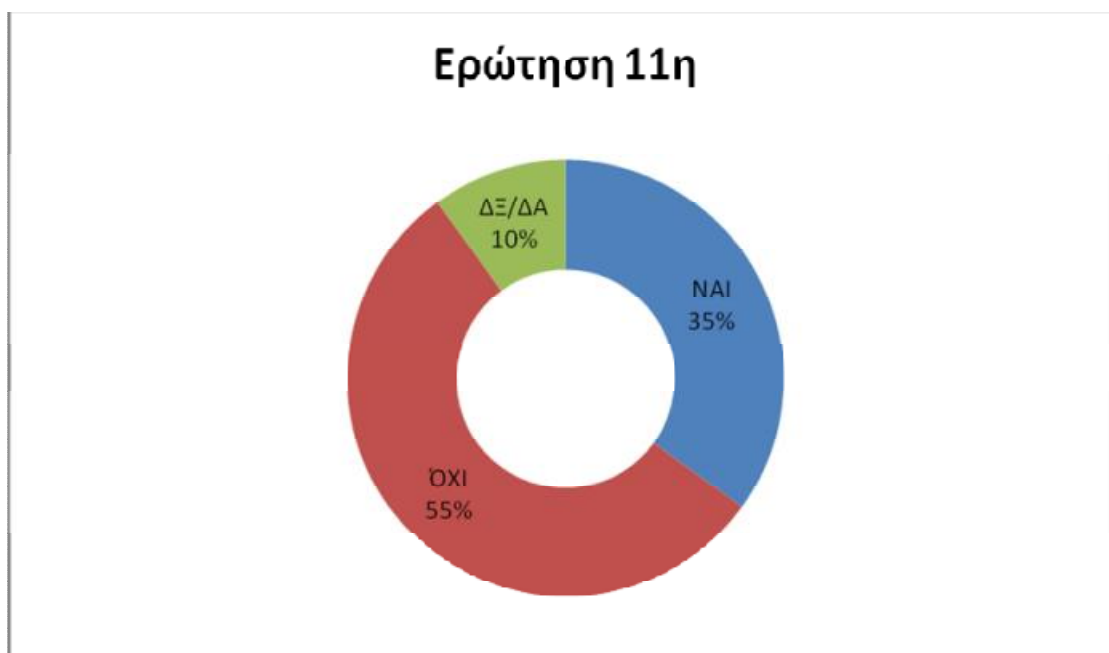
Διάγραμμα 9^ο

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το 57% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά και ότι το 43% θετικά. Τα Ελληνόπουλα προσπαθούν τα αποδώσουν αυτή την αδυναμία εύρεσης απασχόλησης στους οικονομικούς μετανάστες λόγω φθηνών εργατικών χεριών. Αυτό το ποσοστό ερωτηθέντων μας δείχνουν να καταλάβουμε πως συνεχίζουν να πορεύονται με την ίδια νοοτροπία και ψυχολογία και επαναπαύονται σε μια συγκεκριμένη κατάσταση.

Διάγραμμα 10^ο

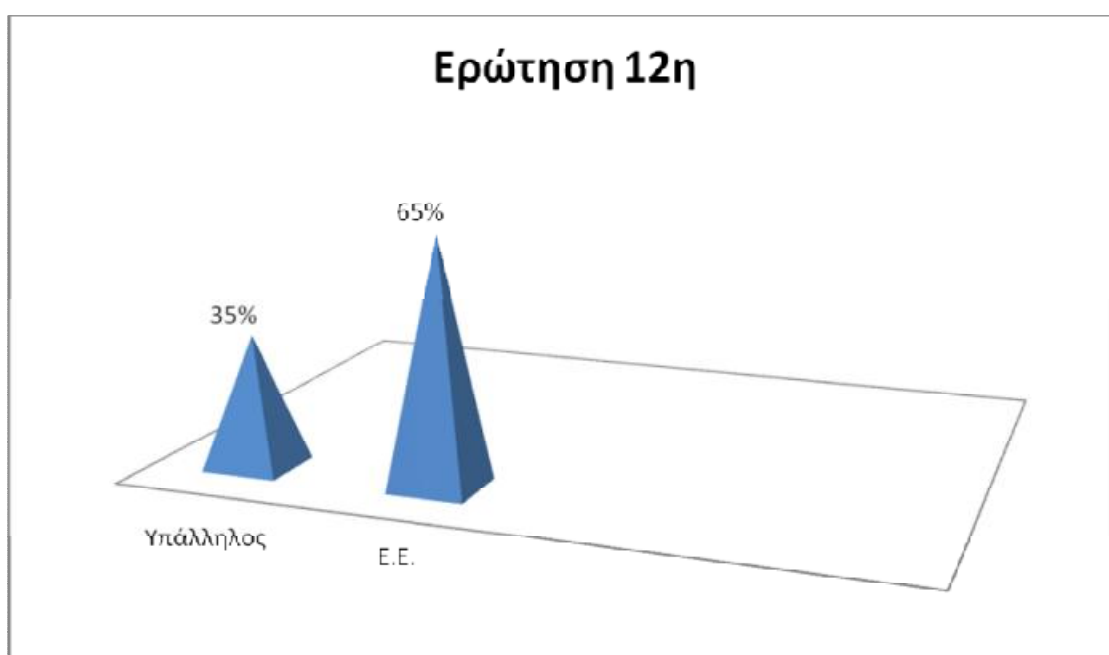
Σε αυτή την ερώτηση παρατηρούμε ότι το 55% των ερωτηθέντων έχουν απαντήσει θετικά άρα ακόμα υποστηρίζουν πως υπάρχουν αρκετά περιθώρια για βελτίωση. Το 8% έχει απαντήσει αρνητικά πράγμα που σημαίνει ότι πλέον δεν υπάρχουν άλλοι τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος και το 37% έχει ουδέτερη άποψη.

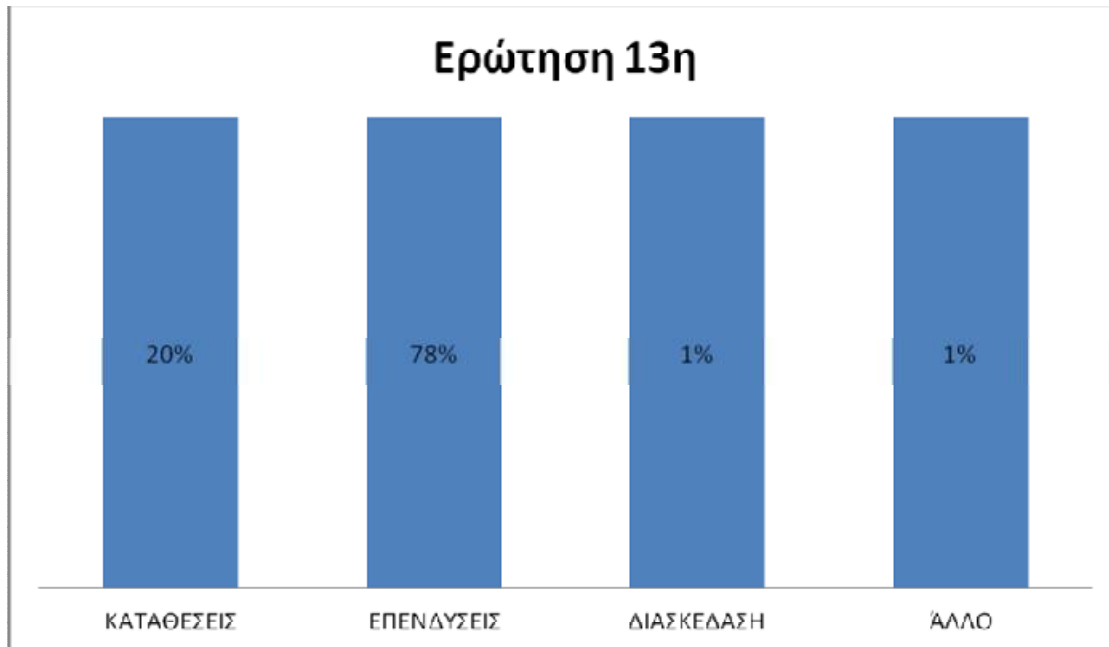
Διάγραμμα 11^ο

Όπως παρατηρούμε σε αυτή την ερώτηση το δείγμα απάντησε θετικά κατά ποσοστό 35%, αρνητικά κατά 55% και στην επιλογή ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ κατά 10%. Για άλλη μια φορά παρατηρούμε πως υπάρχει ένα 55% δηλαδή οι μισοί και περισσότεροι που δεν δέχονται να εργαστούν κάπου κοντά με τις συνθήκες των οικονομικών μεταναστών.

Διάγραμμα 12^ο

Σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε πως το 35% του δείγματος θα επέλεγε να εργαζόταν ως υπάλληλοι σε μια επιχείρηση και το 65% ως ελεύθεροι επαγγελματίες.

Διάγραμμα 13^ο

Στην συγκεκριμένη ερώτηση παρατηρούμε πως το 20% των ερωτηθέντων απάντησε ότι θα κατάθετε τα χρήματά του σε τράπεζα, το 80% ότι θα τα επένδυε και το 2% σε διασκέδαση και άλλα πράγματα αντίστοιχα. Στο 80% περιλαμβάνονται το μεγαλύτερο μέρος από τις ηλικίες 18-30 ετών. Βλέπουμε πως η ροπή για αποταμίευση των νέων είναι θετική στο να επενδύουν τα χρήματά του ενώ οι άλλες ηλικίες προτιμούν να τα έχουν 'στην άκρη'.

6.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με αυτή την έρευνα που διεξήγαμε καταλάβαμε αρχικά πως ο Ελληνικός λαός δεν έχει κατανοήσει ακόμα την σοβαρότητα του προβλήματος που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία . Αυτό έχει ως άμεσο αποτέλεσμα να μην γίνετε κατανοητό πως πάση φύσης εργασία θα πρέπει να εκμεταλλεύεται εις το έπακρον . Επίσης το κατεστημένο που υπάρχει εδώ και χρόνια με τους οικονομικούς μετανάστες δεν λέει να καταληφθεί . Ο ελληνικός λαός είναι όπως βλέπουμε από την φύση του έτσι ώστε περιμένει να δοθεί μια λύση στα οικονομικά μας προβλήματα από κάποιο ανώτερο στέλεχος της ελληνικής κοινωνίας και όχι μόνο. Όσο περνάει η προηγούμενη από την δική μας γενιά τόσο δείχνει ότι οι νέοι προτιμούν να επενδύουν τα χρήματά τους για δικό τους μελλοντικό όφελος παρά να τα αποταμιεύουν όπως η προηγούμενη γενιά . Μ' αυτό τον τρόπο από την μία οι νέοι προσπαθούν για ένα καλύτερο ατομικό αύριο με συνάμα την οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής πράγμα που οι παλαιοί υποστήριζαν πως το χρήμα γεννάει χρήμα

7. Στρατηγικές και Βήματα Ανάπτυξης

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί θα αναπτύξουμε τις στρατηγικές εκείνες καθώς και τα βήματα που πρέπει να υιοθετηθούν ώστε να προκαλέσουμε άνοδο της ελληνικής οικονομίας με όσο το δυνατόν μικρότερο οικονομικό κόστος για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες της χώρας μας. Θ προσπαθήσουμε να νοικοκυρέψουμε τα οικονομικά του δημόσιου τομέα αλλά και να τα αυξήσουμε χωρίς οικονομικές καταρρεύσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Ο στόχος μας είναι να βελτιώσουμε την αποτελεσματικότητα και ποιότητα των δημόσιων δαπανών , τη μείωση της σπατάλης στον δημόσιο τομέα καθώς και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

7.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια σχετικά με την ιστορία και την τωρινή κατάσταση της Ελλάδας καταλαβαίνουμε ότι η συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης είναι κάπως αυξημένη και ότι η οικονομική δραστηριότητα σταθεροποιήθηκε . Επίσης, η εξωτερική ζήτηση ανακάμπτει σιγά σιγά αλλά με το δημοσιονομικό πρόγραμμα προβλέπεται ότι θα μειωθεί το ΑΕΠ της χώρας. Ο ιδιωτικός τομέας προσαρμόζεται συνέχεια στις νέες συνθήκες και έχει μειώσει κατά πολύ το κόστος παραγωγής . Στο μέλλον θα υπάρξουν πληθωριστικές πιέσεις λόγω της αύξησης των φορολογικών συντελεστών και συνεπώς των τιμών των προϊόντων.

7.2 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

- **Μείωση των δημόσιων υπαλλήλων.** Υποστηρίζουμε ότι ο αριθμός των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα είναι κατά πολύ περισσότερο αυξημένος από ότι πραγματικά μπορεί να αντέξει και αυτό προκαλεί σπατάλη των δημόσιων δαπανών. Έτσι μπορούμε να πούμε πως η μείωση αυτή μπορεί να προέλθει από τον κανόνα

πρόσληψη/αποχώρηση με 1:10 μέχρι να επιτευχθεί ο στόχος και με την μείωση των συμβασιούχων καθώς και με την πρόωρη συνταξιοδότηση . Αυτό θα γίνει μέχρις ότου μπορέσουν να βγουν εκτός δημόσιου τομέα τα άτομα που πρέπει ώστε να μπορούμε να προβούμε σε συγχωνεύσεις και καταργήσεις δημοσίων φορέων και επιχειρήσεων. Η περίπτωση να εφαρμόσουμε την μέθοδο της εφεδρείας θα ήταν αρκετά σκληρό για τα ελληνικά νοικοκυριά και συνάμα θα είχαμε δραματική μείωση του βιοτικού μας επιπέδου.

- **Κατάργηση μη απαραίτητων δημοσίων φορέων και οργανισμών.** Σε αυτή την φάση έχει ήδη γίνει μια καλή αρχή με την εφαρμογή του Καλλικράτη στους ΟΤΑ όπου καταργήθηκαν πάνω από 4.500 φορείς. Θα πιέσουμε τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους ΟΤΑ για να παραδίδουν ισοσκελισμένους ισολογισμούς με την ψήφιση νόμων για να λειτουργούν σαν μεμονωμένες οικονομίες . Αυτό το πρόγραμμα μπορεί να πάει ένα βήμα παρακάτω και να εφαρμοστεί σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης καθώς και στον τομέα της υγείας για διοικητικά στελέχη. Επίσης πρέπει να υπολογίσουμε τα έσοδα και τα έξοδα των ΔΕΚΟ και όσες από αυτές είναι ζημιογόνες να τις πουλήσουμε με δημόσιο διαγωνισμό ή να αναθέσουμε την διοίκησή τους σε ιδιωτικές εταιρείες management ώστε να προκύψουν πλεονάζοντα αποτελέσματα.
- **Μείωση του συνολικού μισθολογικού κόστους.** Η πρότασή μας είναι να εφαρμοστεί σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες ενιαίο μισθολόγιο με βαθμίδες ίδιες με εκείνες του ιδιωτικού τομέα έτσι ώστε να υπάρχει ίδια αμοιβή για εργασία ίσης αξίας. Το ενιαίο μισθολόγιο θα εφαρμοστεί από την αρχή μέχρι το τέλος της ιεραρχικής πυραμίδας όλων των δημοσίων φορέων.
- **Απλοποίηση και καλύτερη στόχευση των κοινωνικών παροχών.** Πιστεύουμε πως με την επιβολή ανώτατων ορίων στο συνολικό συνταξιοδοτικό εισόδημα καθώς και την ανάπτυξη αυστηρότερων κριτηρίων για την πρόσβαση στα κοινωνικά επιδόματα θα πετύχουμε τον αναμενόμενο στόχο. Επίσης θα αξιολογήσουμε τις κοινωνικές

δαπάνες και θα τις ανορθολογίσουμε , θα βελτιώσουμε την στόχευση των επιδομάτων και θα περιορίσουμε ορισμένες υπηρεσίες.

- **Κατάργηση 13^{ου} και 14^{ου} μισθού.** Όλοι ανεξαιρέτως θέσης και βαθμίδας δημόσιοι υπάλληλοι θα αμείβονται για δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα με 150€/ εορτή . Αρκούν για να καλυφθούν τα γιορτινά τραπέζια μιας μέσης αστικής οικογένειας.
- **Αμυντικές δαπάνες.** Οι αμυντικές δαπάνες θα μειωθούν στο ελάχιστο με την εισαγωγή των στρατιωτικών στο ενιαίο μισθολόγιο , την μείωση των ΕΠΟΠ και την αύξηση εισαγωγής φαντάρων. Επίσης θα καθιερωθεί ακόμα και η απαλλαγή από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις με καταβολή προστίμου 6000€τα οποία θα συμπληρώνουν τα κενά των αμυντικών δαπανών.

7.3 ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

- **Συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις.** Ο στόχος μας είναι να περιορίζουμε τις δαπάνες προς τα συνταξιοδοτικά ταμεία. Ο τρόπος που προτείνουμε είναι να εξυγιάνουμε τα κύρια ταμεία καθώς και τα επικουρικά, βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, συντάξεις αναπηρίας .
- **Εφάπαξ πληρωμές.** Οι εφάπαξ πληρωμές θα μειωθούν κατά τέτοιο ποσοστό σε όλες τις βαθμίδες ώστε να προκύψει εξισωτικός ισολογισμός κάθε ταμείου. Επίσης η μείωση θα γίνει αναδρομικά μέχρι και 10 έτη πριν με δυνατότητα αποπληρωμής με τοκοφόρες δόσεις.
- **Τομέας της Υγείας.** Στον τομέα της υγείας θα πρέπει να πάρουμε δραστικές αποφάσεις διότι είναι ο πιο επιζήμιος την ελληνική οικονομία. Θα συγχωνεύουμε τα διάφορα ταμεία υγείας σε ένα, θα περιορίσουμε τις ιατροφαρμακευτικές δαπάνες και θα προβούμε σε αυστηρότερους λογιστικούς ελέγχους και ελέγχους των δαπανών στα

νοσοκομεία. Επίσης θα πρέπει να επιβάλλουμε την έννοια της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης υποχρεωτική συνοδευόμενη πλέον με υπογεγραμμένη συνταγή γιατρού για περαιτέρω μείωση των σπαταλών σε φαρμακευτικά σκευάσματα. Οι μη υιοθετούσες επιχειρήσεις και ιατροί θα στερούνταν την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος επ' αόριστον.

7.4 ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΕΣΟΔΩΝ

- **Κατάργηση φοροαπαλλαγών** . Για να απλοποιηθεί το φορολογικό σύστημα, να στηριχθούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και για να επιτευχθεί δικαιότερη φορολόγηση, καταργούμε έναν αριθμό προνομιακών φορολογικών καθεστώτων και φοροαπαλλαγών. Συγκεκριμένα, (α) διευρύνουμε τη φορολογική βάση για τα εισοδήματα φυσικών προσώπων(με την εφαρμογή ανώτατων ορίων για φορολογικές ελαφρύνσεις και μειώσεις του εισοδήματος, τον περιορισμό της εφαρμογής του βασικού αφορολόγητου ορίου, τη θέσπιση ορίου για τη μείωση του φόρου εισοδήματος μέσω των αποδείξεων, και την επιβολή μιας ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στο ατομικό εισόδημα.), (β) αυξάνουμε το ΦΠΑ σε μη βασικά είδη, (γ) διευρύνουμε τη φορολογική βάση για τη φορολόγηση ακίνητης περιουσίας και αυξάνουμε τους συντελεστές, και (δ) μειώνουμε τις δαπάνες για φορολογικές ελαφρύνσεις για επενδύσεις και για το πετρέλαιο θέρμανσης.
- **Αυστηρότερη εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας.** Στόχος μας είναι να αυξήσουμε τους φορολογικούς ελέγχους , θα ενισχύσουμε την είσπραξη των χρεών , θα ασκήσουμε ποινική δίωξη στους παραβάτες και θα αναπτύξουμε τα φορολογικά τεκμήρια για να μειωθεί το φαινόμενο της μη δήλωσης της ακίνητης περιουσίας.
- **Μείωση φορολογίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.** Για να μπορέσουν να επιβιώσουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα πρέπει να μην τις πιέζουμε με

περισσότερους φόρους όταν ο τζίρος τους είναι αισθητά μειωμένος σε σχέση με άλλες διαχειριστικές περιόδους.

- **Δημιουργία νέου φόρου με την ονομασία ‘ Φόρος αυξημένου τζίρου’**, όπου θα επιβάλλεται σε επιχειρήσεις που έχουν μεγάλα έσοδα. Ο φόρος αυτός θα είναι τυπικός και θα μας αποδίδει το 1% του ετήσιου τζίρου πράγμα που ισοδυναμεί με αρκετά εκατομμύρια για το ελληνικό κράτος που θα προέρχονται από τις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις.
- **Τα κέρδη** της μείωσης κατά ένα ποσοστό θα καλυφθούν από τον νέο φόρο και το υπόλοιπο ποσοστό από τις επενδύσεις που θα πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας και την μείωση της ανεργίας αφού πλέον θα είναι και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις επικερδής.
- **Μείωση γραφειοκρατίας.** Η γραφειοκρατία αποτελεί αντικείμενο μη προσέλευσης επενδύσεων στην Ελλάδα. Έτσι προτείνουμε την δημιουργία μιας δημόσιας επιχείρησης που θα έχει ως μοναδικό σκοπό την συγκέντρωση όλων των δικαιολογητικών από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες έτσι ώστε να μην υπάρχει καθυστέρηση στην δημιουργία νέας επιχείρησης. Με αυτό τον τρόπο θα προσελκύσουμε επενδύσεις κ θα μειωθεί έστω και λίγο η ανεργία.

7.5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

- **Βελτιώσεις στην λειτουργική απόδοση των δημόσιων επιχειρήσεων.** Θα απογράψουμε όλη την κινητή περιουσία του δημοσίου τομέα ανά κατηγορία και θα εκποιήσουμε όλα όσα περιουσιακά στοιχεία δεν είναι αποδοτικά και αποτελεσματικά .

7.6. ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

- **Μεταφορά περιουσιακών στοιχείων.** Η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων βασικών τομέων της οικονομίας (όπως λιμάνια, αεροδρόμια, ενέργεια και ακίνητα) σε πιο παραγωγικούς σκοπούς μέσω αποκρατικοποιήσεων και παραχώρηση χρήσης θα ενθαρρύνει περισσότερες επενδύσεις και θα υποστηρίξει επομένως μια ταχύτερη οικονομική ανάκαμψη. Επίσης, θα βοηθήσει στην βελτίωση του δημοσιονομικού ισολογισμού της Ελλάδας, γεγονός που θα συμβάλει στην βελτίωση της ψυχολογίας της αγοράς σε βάθος χρόνου και να βοηθήσει την Ελλάδα να επιστρέψει στις αγορές ομολόγων. Επίσης θα προβούμε σε λεπτομερή καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων και θα θέσουμε χρονοδιαγράμματα για την περάτωση την μεταρρύθμισης.

7.7. Πολιτικές διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

- **Δημιουργία μιας εύρυθμης αγοράς εργασίας.** Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας, περιλαμβάνοντας και τη διευκόλυνση της μετάβασης του εργατικού δυναμικού προς τον τομέα των εμπορεύσιμων προϊόντων από την παροχή υπηρεσιών λόγω κορεσμού του κλάδου. Προτείνουμε την εισαγωγή αλλαγών στους κατώτατους μισθούς, για τη βελτίωση της διατησίας και για τη μείωση του κόστους εσόδου και εξόδου από την αγορά εργασίας. Παρόλα αυτά η ανεργία έχει αυξηθεί. Με στόχο τη μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης, θα επικεντρωθούμε στην καθιέρωση του κατάλληλου εργασιακού και διαπραγματευτικού πλαισίου και στη μείωση του φόρου στην εργασία.
- **Μείωση του φόρου στη εργασία.** Δεδομένων των δημοσιονομικών μας περιορισμών, κάθε μείωση στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης απαιτεί μια διεύρυνση της βάσης. Για το σκοπό αυτό, θα αυξήσουμε σταδιακά τα ανώτατα εισοδηματικά όρια για τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και στη συνέχεια θα μειώσουμε αντισταθμιστικά τις εισφορές.

- **Θα άρουμε τα εμπόδια για τις επενδύσεις και τις εξαγωγές.** Αυτό είναι απαραίτητο για την έναρξη της ανάκαμψης και την στήριξη της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης.
- **Πρόσφατη απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων,** θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία άμεσα για όλα τα κλειστά επαγγέλματα χωρίς καμία εξαίρεση.
- **Απελευθέρωση του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας,** η οποία αναμένεται να ενισχύσει τον ανταγωνισμό και να βελτιώσει τις υπηρεσίες.
- **Τουρισμός.** Επισημαίνεται η ανάγκη για ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών, των λιμένων και των μαρίνων, η ανάγκη για διευκόλυνση των επενδύσεων σε ολοκληρωμένα τουριστικά θέρετρα και συγκροτήματα παραθεριστικής κατοικίας, και την ανάγκη αύξησης της συνδεσιμότητας των πτήσεων με υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού αγορές. Ο νόμος για τις επενδύσεις fast track, οι πωλήσεις της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου, και οι νόμοι για τη χρήση γης θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων αυτών. Επίσης θα διευκολύναμε την χορήγηση visa εντός 48 ωρών από όλα τα προξενεία για πολλαπλές εισόδους στην χώρα μας. Αυτό θα καθιστούσε αμέσως την Ελλάδα , μια ανοιχτή χώρα για τουριστικούς σκοπούς σε ολόκληρη την Ρωσία και σε άλλες μη ευρωπαϊκές χώρες .
- **Αρνητικό επιτόκιο καταθέσεων,** για καταθέσεις φυσικών προσώπων άνω των 80.000€ και για νομικά πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου για καταθέσεις άνω του 25% των καθαρών αποτελεσμάτων χρήσης τους. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα ο μέσος πολίτης να επενδύει τα χρήματα που διαθέτει για αποταμίευση και δεν θα 'κάθονται' σε κλειστούς λογαριασμούς.

7.8 ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΕΙΑΣ

- **Πριμοδότηση περιφερειακής επένδυσης.** Θα χορηγούμε δάνεια μόνο σε άνεργους με τόκο ίσο με την αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή κάθε έτους και μέγιστη περίοδο αποπληρωμής τα 20 έτη για ανάπτυξη ατομικών βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων στην περιφέρεια .
- **Πρόσληψη ανέργων σε επιχειρήσεις.** Θα πριμοδοτούμε το έως και 30% το κόστος για την πρόσληψη ελλήνων ανέργων στις ελληνικές επιχειρήσεις για διάρκεια τουλάχιστον 1 διαχειριστικής περιόδου.

7.9 ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

- **Ανώτατες τιμές στα βασικά προϊόντα.** Θα θεσπίζουμε ανώτατες τιμές πώλησης στα προϊόντα πρώτης ανάγκης ώστε να μειώσουμε την κερδοσκοπία και επίσης θα ορίσουμε κατώτατη τιμή πώλησης σε όλα τα προϊόντα του ελληνικού αγροτικού τομέα παραγωγής.

7.10 ΑΥΞΗΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

- **Μείωση επιτοκίων.** Θα μειώσουμε τα επιτόκια στην χορήγηση δανείων για έναρξη νέας επιχείρησης για τουλάχιστον 5 έτη μελλοντικής λειτουργίας.

7.11 ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Για να καλλιεργηθεί το αίσθημα της κοινωνικής δικαίωσης λαμβάνουμε τα εξής μέτρα :

- **Υποψηφιότητα για εκλεκτό δημόσιο στέλεχος.** Οποιοσδήποτε έλληνας πολίτης επιθυμεί να θέσει υποψηφιότητα για οποιαδήποτε δημόσιο οργανισμό(Βουλή, ΔΕΚΟ, ΟΤΑ κτλ.) θα πρέπει να καταβάλλει ως ενίσχυση στο ελληνικό κράτος ανάλογα με την θέση που επιθυμεί από 5.000€ δημοτικός σύμβουλος έως και 60.000€ για

βουλευτής . Για κάθε φορά που θα εκλέγεται θα καταβάλλει επίσης και μία προσαύξηση που θα ισούται με το 5% του αρχικού ποσού.

- **Αμοιβές.** Όλα τα αιρετά στελέχη του δημοσίου τομέα θα ενταχθούν στο ενιαίο μισθολόγιο και οι βουλευτές και ο Πρωθυπουργός. Ο πρόεδρος της δημοκρατίας να αμείβεται συμβολικά όπως και ο ρόλος που του έχει ανατεθεί είναι συμβολικός.
- **Λοιπά.** Με την εισχώρηση κάποιου πολίτη στο πολιτικό σύστημα και εφόσον είναι δημόσιος υπάλληλος , με το που θα κάνει αίτηση ενδιαφέροντος υποψηφιότητας , θα παύει να διατηρείται η θέση του επ' αόριστον ακόμα και εάν δεν έχει εκλεγεί.
- **Καθολική μείωση αριθμού βουλευτών.** Σήμερα ο αριθμός βουλευτών ανέρχεται σε 300 βουλευτές . Προτάσσουμε ο αριθμός των βουλευτών να γίνει με ψήφισμα νόμου στο ελάχιστο επιτρεπτό σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα σε 200 βουλευτές έτσι και ο ελληνικός λαός θα νιώθει ότι και το πολιτικό σύστημα είναι διατεθειμένο για υιοθέτηση προγράμματος λιτότητας.

7.12 Κούρεμα Ομολόγων

Τα ομόλογα είναι διάφορα 'μικροδάνεια' που παίρνει το ελληνικό κράτος από διάφορους φορείς και ιδιώτες . Τα εκδίδουν έναντι κάποιας ονομαστικής αξίας και μετά από κάποιο προσυμφωνημένο χρονικό διάστημα τους τα δίνει πίσω με ένα συγκεκριμένο κάθε φορά επιτόκιο. Με την έννοια κούρεμα ομολόγων εννοούμε ότι θα μειωθεί η πραγματική αξία των ομολόγων με μείωση του αποδιδόμενου αρχικού κεφαλαίου . Δηλαδή όλοι οι κάτοχοι ελληνικών ομολόγων θα χάσουν ένα ποσοστό από τα κεφάλαια που αρχικά επένδυσαν για την αγορά αυτών των ομολόγων. Το ποσοστό αυτό της απώλειας θα είναι τόσο όσο χρειάζεται για να είναι βιώσιμο το ελληνικό χρέος συν τις άμεσες απαιτήσεις από το δημόσιο ταμείο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια το κούρεμα ομολόγων θα πρέπει να είναι 50% για να έχουμε ισοσκελισμένο πλέον ισολογισμό συν ένα ακόμα 10%-15% για να προκύψουν πρωτογενή πλεονάσματα.

Ο τραπεζικός κλάδος το 2011 αναγκάστηκε να αγοράσει ένα μεγάλο ποσοστό από τα εκδιδόμενα ελληνικά ομόλογα οπότε για να μην υπάρξει πρόβλημα στην ρευστότητα των τραπεζών θα αναθέσουμε όλες τις πληρωμές προς το δημόσιο στις τράπεζες κατ' ολοκλήρου. Οι ΔΟΥ θα απαλλαγθούν από τις ταμειακές υπηρεσίες με σκοπό να μειωθεί και η διαφθορά. Από αυτό τον επιπλέον φόρτο εργασίας που θα μεταβιβαστεί στις τράπεζες θα ενισχυθεί το τραπεζικό υπαλληλικό προσωπικό από 1 έως 3 άτομα για κάθε κατάστημα άρα έμμεσα περιορίζουμε και την ανεργία. Με αυτό τον τρόπο αυξάνονται σε υψηλά επίπεδα τα δημόσια έσοδα και μειώνεται η ανεργία.

7.13 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σ' αυτό το κεφάλαιο παρουσιάσαμε την στρατηγική που εμείς θα επιλέγαμε αφενός για να νοικοκυρέψουμε τον δημόσιο τομέα και γενικά το τωρινό πολιτικό και οικονομικό σύστημα αλλά και να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε οικονομική ανάπτυξη στην Ελληνική οικονομία. Το ελληνικό κράτος χρειάζεται πολλές διαρθρωτικές αλλαγές αλλά αυτές δεν θα πρέπει να γίνουν με οποιαδήποτε σειρά και όλες βραχυπρόθεσμα γιατί έτσι θα δημιουργηθεί πολιτική και οικονομική αστάθεια . Επιπλέον, αν δεν παρθούν αυτά τα μέτρα με ένα σωστό χρονοδιάγραμμα θα έχουμε την έκρηξη κοινωνικής κρίσης στην ελληνική κοινωνία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το οικονομικό πρόβλημα είναι ένα πολυδιάστατο και πολύπλευρο πρόβλημα που δε λύνεται εύκολα. Για την αντιμετώπιση της σοβαρής οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα θα πρέπει να γίνουν κάποιες διαρθρωτικές αλλαγές όπως: προσαρμογές στις δαπάνες, μεταρρυθμίσεις στην κοινωνική ασφάλιση, αύξηση εσόδων, μεταρρυθμίσεις στις δημόσιες επιχειρήσεις, αποκρατικοποιήσεις, πολιτικές διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, μείωση της ανεργίας, έλεγχος πληθωρισμού κ αύξηση ρευστότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γεωργακοπούλου Θ. , Λιανού Θ. , Μπένου Θ. , Τσεκούρα Γ. , Χατζηπροκοπίου Μ. , Χρήστου Γ. , 2007 , *Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία* , Εκδόσεις Γ. Μπένου , Αθήνα

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%BF_%CF%87%CF%81%CE%AD%CE%BF%CF%82 στις 17/11/2011 15:52
- <http://www.minfin.gr/budget/2001/eis/1.9.pdf> στις 17/11/2011 16:02
- http://www.monthlyreview.gr/greek/diktuo/arxeio_sxoliwn/fullstory_html?obj_path=docrep/docs/diktuo/20100421_01/gr/html/index στις 17/11/11 16:14
- <http://economygr.blogspot.com/2010/01/blog-post.html> στις 18/11/11 14:58
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%95%CE%B3%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B9%CE%BF_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD στις 20/11/2011 16.27
- http://www.bep.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=3449&Itemid=193 στις 25/11/11 21:23

- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7 στις 25/11/11 21:23
- http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B4%CE%B1&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.unipi.gr%2Fkatsanevas%2Farthra%2Fscientific%2520articles%2F81_H_poreia_kai_ta_aitia_tis_energiastin_ellada.doc&ei=HUHITrGOOo7o-gbvi_nRBQ&usg=AFQjCNFgovE4JBkF2c1t7pymkg8fkEWeg&cad=rja στις 9/12/2011 19:16
- <http://www.anastasiadisproperties.gr/content-115.php> στις 12/12/11 7:16
- http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%B1%20%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%82%20%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B4%CE%B1%CF%82&source=web&cd=2&ved=0CCUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.unipi.gr%2Fkatsanevas%2Farthra%2Fscientific%2520articles%2F81_H_poreia_kai_ta_aitia_tis_energiastin_ellada.doc&ei=d_gBT4PID4GSOpK9zZwC&usg=AFQjCNFgovE4JBkF2c1t7pymkg8fkEWeg&cad=rja στις 2/1/2012 16.38
- <http://www.aueb.gr/users/gecon/Public%20Debt%20in%20Greece.pdf> στις 2/1/2012 17:12
- <http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=63935> στις 2/1/2012 17:23
- Στις 7/1/2012 14:15 – 14:59
- <http://www.dei.gr/>
- <http://www.desmie.gr/>
- <http://www.depa.gr/>
- <http://www.hellenic-petroleum.gr/online/index.aspx>
- <http://www.ert.gr/>
- <http://www.oasa.gr/>
- <http://www.athens-trolley.gr/>
- <http://www.isap.gr/index.asp>

- <http://www.ametro.gr/page/>
- <http://www.saltworks.gr/>
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%91%CE%A1%CE%9A%CE%9F>
- <http://www.elta.gr/>
- http://www.eydap.gr/index.asp?a_id=3
- <http://www.olp.gr/>
- <http://www.ose.gr/el/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CE%A3%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1.aspx>
- <http://www.aia.gr/pages.asp?pageid=2563&langid=1>
- <http://www.ttbank.gr/>
- <http://www.osk.gr/>
- <http://www.elot.gr/>
- <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/eav.asp>
- <http://www.eas.gr/index.php?lang=gr>
- <http://www.asprofos.gr/>
- www.depanom.gr
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82_%CE%88%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7_%CE%98%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%82
- <http://www.themis.com.gr/frontend/index.php>
- <http://www.keelpno.gr/>
- <http://www.elvo.gr/>
- <http://www.aget.gr/>
- <http://www.ota.gr/>

- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%82_%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF
- Στις 9/1/2012 10:23 – 12:30
- <http://www.ypes.gr/el/Ministry/>
- <http://www.minagric.gr/greek/index.shtml>
- http://www.ypan.gr/index_c cms.htm
- <http://www.ypakp.gr/>
- <http://www.ministryofjustice.gr/>
- <http://www.mod.gr/>
- <http://www.minedu.gov.gr/>
- <http://www.yen.gr/wide/home.html>
- <http://www1.mfa.gr/>
- <http://www.mathra.gr/>
- <http://www.yme.gr/>
- <http://www.culture.gr/culture/gindex.jsp>
- <http://www.yyka.gov.gr/>
- <http://www.minfin.gr/portal/>
- 23/1/2012 20:38
- http://www.pasok.gr/portal/theseis_index.jsf
- <http://www.nd.gr/>
- http://www.dimsim.gr/133_1/100_vasikes_programmatikes_kateuthunseis.html